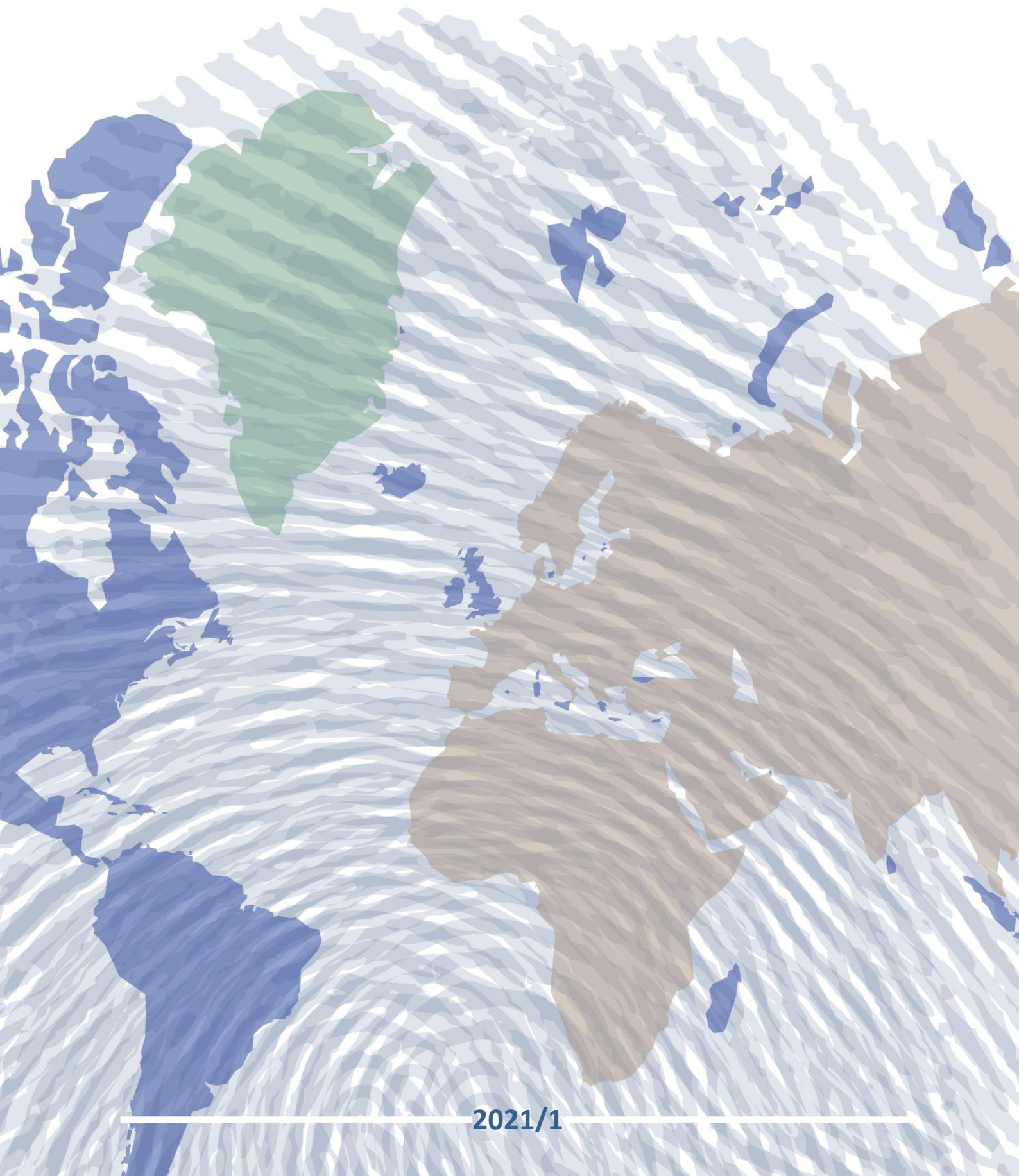

Revue@dipr.be

REVUE DE DROIT INTERNATIONAL PRIVE

Tijdschrift@ipr.be

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONAAL PRIVAATRECHT

Redactie – Rédaction:

Ilse Couwenberg (Hof van Cassatie)
Johan Erauw (UGent)
Marc Fallon (UCLouvain la Neuve)
Stéphanie Francq (UCLouvain la Neuve)
Thalia Kruger (UAntwerpen)
Johan Meeusen (UAntwerpen)
Marta Pertegás Sender (UAntwerpen, UMaasticht)
Silvia Pfeiff (ULB)
Geert Van Calster (KU Leuven)
Cedric Vanleenhove (UGent)
Jinske Verhellen (UGent)
Patrick Wautelet (ULiège)

Samenstelling van dit nr. – Composition de ce n°:

Leontine Bruijnen – Laura Deschuyteneer – Jinske Verhellen

Uw bijdragen

Bijdragen voor het tijdschrift kunnen via e-mail worden toegezonden op het adres: tijdschrift@ipr.be. Het tijdschrift werkt met een double-blind peer review. Publicatie gebeurt alleen na controle door de redactieraad.

Vos contributions

Vos contributions pour la revue peuvent être envoyées à l'adresse suivante: revue@dipr.be. La revue fonctionne selon le système de double-blind peer review. La publication est soumise à l'accord du comité de rédaction.

Citeerwijze

Tijdschrift@ipr.be 2021/1

Mode de citation

Revue@dipr.be 2021/1

ISSN 2030-4072

INHOUD/CONTENU

RECHTSPRAAK/JURISPRUDENCE

Hof van Justitie, zaak C-307/19, Obala i lučice d.o.o. tegen NLB Leasing d.o.o., arrest van 25 maart 2021

Hof van Justitie, zaak C-603/20 PPU, SS v MCP, arrest van 24 maart 2021

Hof van Justitie, zaak C-804/19, BU tegen Markt24 GmbH, arrest van 25 februari 2021

Hof van Justitie, zaak C-454/19, ZW, in tegenwoordigheid van: Staatsanwaltschaft Heilbronn, arrest van 19 november 2020

Cour de cassation, arrêt du 28 janvier 2021

Hof van Cassatie, arrest van 11 december 2020

Hof van Cassatie, arrest van 7 december 2020

Hof van Cassatie, arrest van 7 december 2020

Hof van Cassatie, arrest van 28 juni 2019

Hof van beroep Antwerpen, arrest van 25 april 2018

Hof van beroep Gent, arrest van 4 februari 2021

Cour d'appel de Liège, arrêt du 17 décembre 2020

Cour d'appel de Mons, arrêt du 6 novembre 2020

Cour d'appel de Mons, arrêt du 31 juillet 2020

Tribunal de première instance francophone de Bruxelles, jugement du 26 juin 2020

Familierechtbank Antwerpen (afd. Antwerpen), vonnis van 5 maart 2021

Familierechtbank Antwerpen (afd. Antwerpen), vonnis van 18 juni 2018

Familierechtbank Antwerpen (afd. Antwerpen), vonnis van 7 juni 2017

Tribunal de la famille Brabant wallon, jugement du 12 janvier 2021

Familierechtbank Brussel (Ned.), vonnis van 14 december 2020

Familierechtbank Oost-Vlaanderen (afd. Gent), vonnis van 30 april 2020

Familierechtbank West-Vlaanderen (afd. Brugge), vonnis van 18 januari 2019

Vrederegerecht Torhout, vonnis van 27 januari 2021

ACTUALITEIT/ACTUALITÉ

INHOUDSOPGAVE/TABLE DES MATIÈRES

RECHTSPRAAK/JURISPRUDENCE 7

Hof van Justitie, zaak C-307/19, Obala i lučice d.o.o. tegen NLB Leasing d.o.o., arrest van 25 maart 2021 7

Prejudiciële verwijzing – Toepasselijk recht – Verordening 864/2007 (Rome II) en Verordening 593/2008 (Rome I) – Werkingssfeer *ratione temporis* – Onbevoegdheid van het Hof – Artikel 94 van het Reglement voor de procesvoering van het Hof – Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Verordening 1215/2012 (Brussel *Ibis*) – Artikel 1, lid 1 – Materiële werkingssfeer – Begrip “burgerlijke en handelszaken” – Artikel 7, punt 1 – Begrippen “verbintenissen uit overeenkomst” en “verstrekking van diensten” – Artikel 24, punt 1 – Begrip “huur en verhuur, pacht en verpachting van onroerende goederen” – Verordening 1393/2007 (Betekening) – Betekening en kennisgeving van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken – Notarissen die optreden in het kader van procedures van gedwongen tenuitvoerlegging – Procedure betreffende de inning van de kosten van een dagkaart voor het parkeren van een voertuig op een parkeerplaats op de openbare weg 7

Renvoi préjudiciel – Droit applicable – Règlement 864/2007 (Rome II) et règlement 593/2008 (Rome I) – Champ d’application *ratione temporis* – Incompétence de la Cour – Article 94 du règlement de procédure de la Cour – Coopération judiciaire en matière civile – Règlement 1215/2012 (Bruxelles *Ibis*) – Article 1er, paragraphe 1 – Champ d’application matériel – Notion de “matière civile et commerciale” – Article 7, point 1 – Notions de “matière contractuelle” et de “fourniture de services” – Article 24, point 1 – Notion de “baux d’immeubles” – Règlement 1393/2007 (Signification) – Signification et notification des actes judiciaires et extrajudiciaires – Notaires agissant dans le cadre de procédures d’exécution forcée – Procédure visant le recouvrement d’un ticket journalier de stationnement d’un véhicule sur une place de parking située sur la voie publique 7

Hof van Justitie, zaak C-603/20 PPU, SS v MCP, arrest van 24 maart 2021 8

Prejudiciële verwijzing – Prejudiciële spoedprocedure – Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Verordening 2201/2003 (Brussel *IIbis*) – Artikel 10 – Bevoegdheid inzake ouderlijke verantwoordelijkheid – Ontvoering van een kind – Bevoegdheid van de gerechten van een lidstaat – Territoriale werkingssfeer – Overbrenging van een kind naar een derde staat – Gewone verblijfplaats verworven in deze derde staat 8

Renvoi préjudiciel – Procédure préjudicielle d’urgence – Espace de liberté, de sécurité et de justice – Coopération judiciaire en matière civile – Règlement 2201/2003 (Bruxelles *IIbis*) – Article 10 – Compétence en matière de responsabilité parentale – Enlèvement d’un enfant – Compétence des juridictions d’un État membre – Portée territoriale – Déplacement d’un enfant dans un État tiers – Résidence habituelle acquise dans cet État tiers 8

Hof van Justitie, zaak C-804/19, BU tegen Markt24 GmbH, arrest van 25 februari 2021 9

Prejudiciële verwijzing – Rechterlijke bevoegdheid, erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken – Verordening 1215/2012 (Brussel *Ibis*) – Bevoegdheid voor individuele verbintenissen uit arbeidsovereenkomst – Bepalingen van hoofdstuk II, afdeling 5 – Toepasselijkheid – Overeenkomst die in een lidstaat wordt gesloten voor een baan bij een onderneming die in een andere lidstaat is gevestigd – Geen arbeidsprestaties gedurende de volledige looptijd van de overeenkomst – Uitsluiting van de toepassing van nationale bevoegdheidsregels – Artikel 21, lid 1, onder b), i) – Begrip “plaats waar of van waaruit de werknemer gewoonlijk werkt” – Arbeidsovereenkomst – Plaats van uitvoering van de overeenkomst – Verplichtingen van de werknemer jegens zijn werkgever 9

Renvoi préjudiciel – Compétence judiciaire, reconnaissance et exécution des décisions en matière civile et commerciale – Règlement 1215/2012 (Bruxelles *Ibis*) – Compétence en matière de contrats individuels de travail – Dispositions de la section 5 du chapitre II – Applicabilité – Contrat conclu dans un État membre pour un emploi auprès d’une société établie dans un autre État membre – Absence de prestation de travail pendant toute la durée du contrat – Exclusion de l’application de règles nationales de compétence – Article 21, paragraphe 1, sous b), i) – Notion de “lieu où ou à partir duquel le travailleur accomplit habituellement son travail” – Contrat de travail – Lieu d’exécution du contrat – Obligations du travailleur à l’égard de son employeur 9

Hof van Justitie, zaak C-454/19, ZW, in tegenwoordigheid van: Staatsanwaltschaft Heilbronn, arrest van 19 november 2020	10
Prejudiciële verwijzing – Burgerschap van de Unie – Artikel 21 VWEU – Recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten – Strafbaarstelling die specifiek betrekking heeft op de internationale ontvoering van minderjarigen – Beperking – Rechtvaardiging – Bescherming van het kind – Evenredigheid	10
Renvoi préjudiciel – Citoyenneté de l’Union – Article 21 TFUE – Droit de libre circulation et de libre séjour sur le territoire des États membres – Incrimination pénale visant spécifiquement l’enlèvement international de mineurs – Restriction – Justification – Protection de l’enfant – Proportionnalité	10
Cour de cassation, arrêt du 28 janvier 2021	11
Signification internationale – Article 40 C. Jud. – Article 6 CEDH – Droit d’accès à un tribunal – Ni domicile, ni résidence, ni domicile élu connus en Belgique – Article 57 C. Jud. – Début du délai d’appel	11
Internationale betekening – Artikel 40 Ger.W. – Artikel 6 EVRM – Recht tot toegang tot een gerecht – Onbekende woonplaats, verblijfplaats, of gekozen woonplaats in België – Artikel 57 Ger.W. – Start termijn voor beroep	11
Hof van Cassatie, arrest van 11 december 2020	14
Betekening – Verordening 1896/2006 (Betalingsbevel) – Artikel 8 – Degene voor wie het stuk is bestemd – Weigering in ontvangst te nemen – Ontvangende instantie – Taal die de bestemming begrijpt of geacht wordt te begrijpen – Vertaling in de officiële taal – Verplichting modelformulier bijlage II	14
Signification – Règlement 1896/2006 (Injonction de payer) – Article 8 – Destinataire de l’acte – Refus de réception de l’acte – Entité requise – Langue comprise ou présumée comprise par le destinataire – Traduction dans une langue officielle – Obligation de faire usage du formulaire modèle (annexe II)	14
Hof van Cassatie, arrest van 7 december 2020	19
Nationaliteit – Nationaliteitsverklaring – Artikel 12 <i>bis</i> , § 1, 2° WBN – Wettelijk verblijf – Artikel 7 <i>bis</i> , § 2, eerste lid, 2° WBN – Artikel 4 van het koninklijk besluit van 14 januari 2013 – Bezit van verblijfsdocumenten – Artikel 20, lid 1, VWEU – Burgerschap van de Unie – Artikel 21, lid 1, VWEU – Vrij verkeer van werknemers – Artikel 7, lid 1, a) Richtlijn 2004/38/EG van 29 april 2004 – Artikel 25 – Artikel 40, § 4, 1° Vreemdelingenwet – Artikel 42 <i>quinq</i> ues	19
Nationalité – Déclaration de nationalité – Article 12 <i>bis</i> , § 1, 2° CNB – Résidence légale – Article 7 <i>bis</i> , § 2 CNB – Article 4 Arrêté royal du 14 janvier 2013 – Titre de séjour – Article 20, al. 1 TFUE – Citoyenneté européenne – Article 21, al. 1 TFUE – Libre circulation des travailleurs – Article 7, al. 1, a) Directive 2004/38/CE du 29 avril 2004 – Article 25 – Article 40, § 4, 1° Loi sur le séjour des étrangers – Article 42 <i>quinq</i> ues	19
Hof van Cassatie, arrest van 7 december 2020	25
Nationaliteit – Nationaliteitsverklaring – Artikel 12 <i>bis</i> , § 1, 1° WBN – Wettelijk verblijf – Artikel 7 <i>bis</i> , § 2, eerste lid, 2° WBN – Artikel 4 van het koninklijk besluit van 14 januari 2013 – Recht op verblijf burgers van de Europese Unie en hun familieleden – Geheel van verblijfstitels – Bijzondere verblijfsdocumenten op grond van koninklijk besluit van 30 oktober 1991 – Burgerschap van de Unie – Artikel 22 van het Internationaal Verdrag van 13 december 1960 tot samenwerking in het belang van de veiligheid van de luchtvaart “Eurocontrol”	25
Nationalité – Déclaration de nationalité – Article 12 <i>bis</i> , § 1, 1° CNB – Résidence légale – Article 7 <i>bis</i> , § 2, al. 1, 2° CNB – Article 4 Arrêté royal du 14 janvier 2013 – Droit au séjour des citoyens de l’Union européenne et des membres de leur famille – Ensemble des titres de séjour – Titres de séjour particuliers en vertu de l’Arrêté royal du 30 octobre 1991 – Citoyenneté de l’Union – Article 22 de la Convention internationale de coopération pour la sécurité de la navigation aérienne “Eurocontrol” du 13 décembre 1960	25
Hof van Cassatie, arrest van 28 juni 2019	29
Toepasselijk recht – Huwelijk – Artikel 3:172 Nederlands Burgerlijk Wetboek – Gemeenschap – Bijdrage in kosten naar evenredigheid aandelen in de vruchten en andere voordelen – Bijdrage in kosten naar evenredigheid van aandelen in eigendom	29

Droit applicable – Mariage – Article 3:172 Code Civil néerlandais – Communauté – Contribution aux charges proportionnelle à la quote-part dans les fruits et autres avantages – Contribution aux charges proportionnelle à la quote-part dans la propriété	29
Hof van beroep Antwerpen, arrest van 25 april 2018	32
Erkenning – Huwelijk – Buitenlandse huwelijksakte – Artikel 31 WIPR – Artikel 27 WIPR – Artikel 18 WIPR – Wetsontduiking – Artikel 21 WIPR – Openbare orde – Artikel 146 <i>bis</i> BW – Schijnhuwelijk – Artikel 12 EVRM – Artikel 16 Universele Verklaring van de rechten van de mens – Recht om te huwen – Artikel 8 EVRM – Recht op respect voor het privé- en familieleven – Artikel 40 <i>bis</i> , § 2, lid 3 Vreemdelingenwet – Bijkomend onderzoek – Tegenstrijdige administratieve beslissingen	32
Reconnaissance – Mariage – Acte étranger de mariage – Article 31 CODIP – Article 27 CODIP – Article 18 CODIP – Fraude à la loi – Article 21 CODIP – Ordre public – Article 146 <i>bis</i> C. civ. – Mariage simulé – Article 12 CEDH – Article 16 Déclaration universelle des droits de l’homme – Droit au mariage – Article 8 CEDH – Droit au respect de la vie privée et familiale – Article 40 <i>bis</i> , § 2, al. 3 Loi sur le séjour des étrangers – Investigation additionnelle – Décisions administratives contradictoires	32
Hof van beroep Gent, arrest van 4 februari 2021	40
Erkenning – Afstamming – Draagmoederschap – Californische rechterlijke beslissing – Belgische wensouders – Artikel 22 WIPR – Artikel 23 WIPR – Artikel 25 WIPR – Geen wetsontduiking – Geen schending van de openbare orde – Artikel 8 EVRM	40
Reconnaissance – Filiation – Gestation pour autrui – Jugement californien – Parents commanditaires de nationalité belge – Article 22 CODIP – Article 23 CODIP – Article 25 CODIP – Absence de fraude à la loi – Absence de violation de l’ordre public – Article 8 CEDH	40
Cour d’appel de Liège, arrêt du 17 decembre 2020	55
Reconnaissance – Mariage – Mariage célébré à l’étranger – Article 27 CODIP – Fraude – Formalités entourant la célébration du mariage – Ordre public	55
Erkenning – Huwelijk – Buitenlands huwelijk – Artikel 27 WIPR – Fraude – Formaliteiten rond de voltrekking van het huwelijk – Openbare orde	55
Cour d’appel de Mons, arrêt du 6 novembre 2020	62
Compétence internationale – Responsabilité parentale – Enlèvement d’enfant – Convention de La Haye de 1996 (protection des enfants) – Article 7 – Nouvelle résidence habituelle	62
Internationale bevoegdheid – Ouderlijke verantwoordelijkheid – Kinderontvoering – Verdrag van Den Haag van 1996 (kinderbescherming) – Artikel 7 – Nieuwe gewone verblijfplaats	62
Cour d’appel de Mons, arrêt du 31 juillet 2020	66
Compétence internationale – Responsabilité parentale – Article 8 Règlement 2201/2003 (Bruxelles II <i>bis</i>) – Résidence habituelle de l’enfant en Suisse – Enlèvement d’enfant – Convention de La Haye de 1996 (protection des enfants) – Article 5 – Article 7 – Caractère illicite d’un déplacement – Intérêt supérieur de l’enfant – Procédures provisoires en Suisse – Contact entre juges	66
Internationale bevoegdheid – Ouderlijke verantwoordelijkheid – Artikel 8 Verordening 2201/2003 (Brussel II <i>bis</i>) – Gewone verblijfplaats van het kind in Zwitserland – Kinderontvoering – Verdrag van Den Haag van 1996 (kinderbescherming) – Artikel 5 – Artikel 7 – Onwettige karakter van een verplaatsing – Hoger belang van het kind – Voorlopige procedures in Zwitserland – Contact tussen rechters	66
Tribunal de première instance francophone de Bruxelles, jugement du 26 juin 2020	73
Droit applicable – Reconnaissance – Filiation – Gestation pour autrui – Reconnaissance de paternité – Consentement de la mère – Article 62 CODIP – Article 329 <i>bis</i> , § 1 C. civ. – Actes authentiques étrangers (Ukraine) – Déclarations par la mère – Article 27 CODIP – Indemnisation pour préjudice moral – Article 8 CEDH – Articles 1382 et 1383 C. civ. – Absence de la faute par l’État belge	73
Toepasselijk recht – Erkenning – Afstamming – Draagmoederschap – Erkenning van vaderschap – Toestemming van de moeder – Artikel 62 WIPR – Artikel 329 <i>bis</i> , § 2 BW – Buitenlandse authentieke akten	

(Oekraïne) – Verklaringen door de moeder – Artikel 27 WIPR – Morele schadevergoeding – Artikel 8 EVRM – Artikels 1382 en 1383 BW – Afwezigheid van fout door de Belgische Staat	73
Familierechtbank Antwerpen (afd. Antwerpen), vonnis van 5 maart 2021	83
Nationaliteit – Onmogelijkheid om een geboorteakte te verschaffen – Artikel 5, § 3 WBN – Verzoek tot homologatie van akte van bekendheid – Artikel 5, § 4 WBN – Beëdigde verklaring	83
Nationalité – Impossibilité de se procurer un acte de naissance – Article 5, § 3 CNB – Requête en homologation d'un acte de notoriété – Article 5, § 4 CNB – Déclaration sous serment	83
Familierechtbank Antwerpen (afd. Antwerpen), vonnis van 18 juni 2018	86
Erkenning – Huwelijk – Buitenlandse huwelijksakte – Nietigverklaring huwelijk – Artikel 27 WIPR – Conflictenrechtelijke controle – Artikel 146bis BW – Schijnhuwelijk – Artikel 12 EVRM – Recht om te huwen	86
Reconnaissance – Mariage – Acte étranger de mariage – Annulation du mariage – Article 27 CODIP – Contrôle conflictuel – Article 146bis C. civ. – Mariage simulé – Article 12 CEDH – Droit au mariage	86
Familierechtbank Antwerpen (afd. Antwerpen), vonnis van 7 juni 2017	91
Erkenning – Toepasselijk recht – Buitenlandse huwelijksakte – Artikel 27 WIPR – Artikel 23 WIPR – Artikel 18 WIPR – Wetsontduiking – Artikel 21 WIPR – Openbare orde – Artikel 46 WIPR – Conflictenrechtelijke controle – Artikel 146bis BW – Schijnhuwelijk – Bigamie – Verblijfsrecht	91
Reconnaissance – Droit applicable – Acte étranger de mariage – Article 27 CODIP – Article 23 CODIP – Article 18 CODIP – Fraude à la loi – Article 21 CODIP – Ordre public – Article 46 CODIP – Contrôle conflictuel – Article 146bis C. civ. – Mariage simulé – Bigamie – Droit de séjour	91
Tribunal de la famille Brabant wallon, jugement du 12 janvier 2021	97
Reconnaissance – Exécution – Aliment – Jugement étranger – Conditions – Article 25 CODIP – Violation de l'ordre public – Violation des droits de la défense – Non-exercice d'une voie de recours dans l'Etat d'origine – État de santé du débiteur – Décision plus susceptible de faire l'objet d'un recours ordinaire – Artikel 25, § 1, 4° CODIP – Décision précaire ordonnant des mesures provisoires – Caractère définitif	97
Erkenning – Tenuitvoerlegging – Alimentatie – Buitenlandse rechterlijke beslissing – Voorwaarden – Artikel 25 WIPR – Schending van de openbare orde – Schending van de rechten van verdediging – Geen uitputting van een rechtsmiddel in de staat van herkomst – Gezondheidstoestand van de schuldenaar – Beslissing kan niet meer leiden tot een gewoon rechtsmiddel – Artikel 25, § 1, 4° WIPR – Precaire beslissing waarbij voorlopige maatregelen worden gelast – Definitief karakter	97
Familierechtbank Brussel (Ned.), vonnis van 14 december 2020	106
Internationale bevoegdheid – Toepasselijk recht – Nietigverklaring huwelijk – Artikel 3, 1, a Verordening 2201/2003 (Brussel IIbis) – Gewone verblijfplaats – Artikel 46 WIPR – Grondvoorwaarden huwelijk – Artikel 21 WIPR – Openbare orde – Artikel 146bis BW – Schijnhuwelijk	106
Compétence internationale – Droit applicable – Annulation de mariage – Article 3, 1, a Règlement 2201/2003 (Bruxelles IIbis) – Résidence habituelle – Article 46 CODIP – Conditions de fond du mariage – Article 21 CODIP – Ordre public – Article 146bis C. civ. – Mariage simulé	106
Familierechtbank Oost-Vlaanderen (afd. Gent), vonnis van 30 april 2020	112
Internationale bevoegdheid – Toepasselijk recht – Erkenning – Afstamming – Vaststelling van moederschap – Artikel 61 WIPR – Artikel 62 WIPR – Geboorteakte – Somalië – Artikel 31 WIPR – Artikel 27 WIPR – Artikel 23 WIPR – Artikel 30 WIPR – Legalisatie – Artikel 46 BW (oud) – Artikel 26 BW – Artikel 35 BW – Vonnis als vervangende geboorteakte	112
Compétence internationale – Droit applicable – Reconnaissance – Filiation – Etablissement de la maternité – Article 61 CODIP – Article 62 CODIP – Acte de naissance – Somalie – Article 31 CODIP – Article 27 CODIP – Article 23 CODIP – Article 30 CODIP – Légalisation – Article 46 C. civ. (ancienne version) – Article 26 C. civ. – Article 35 C. civ. – Jugement tenant lieu d'acte de naissance	112

Familie rechtbank West-Vlaanderen (afd. Brugge), vonnis van 18 januari 2019.....	118
Erkenning – Toepasselijk recht – Buitenlandse huwelijksakte – Ethiopisch religieus huwelijk – Artikel 31 WIPR – Artikel 27 WIPR – Artikel 23 WIPR – Artikel 18 WIPR – Wetsontduiking – Artikel 21 WIPR – Openbare orde – Artikel 46 WIPR – Grondvoorwaarden – Artikel 47 WIPR – Vormvoorwaarden – Conflictenrechtelijke controle – Schijnhuwelijk – Artikel 147 BW – Bigamie – Ontbinding van huwelijk.....	118
Reconnaissance – Droit applicable – Acte étranger de mariage – Mariage religieux éthiopien – Article 31 CODIP – Article 27 CODIP – Article 23 CODIP – Article 18 CODIP – Fraude à la loi – Article 21 CODIP – Ordre public – Article 46 CODIP – Conditions de fond du mariage – Article 47 CODIP – Conditions de forme du mariage – Contrôle conflictuel – Mariage simulé – Article 147 C. civ. – Bigamie – Dissolution du mariage	118
Vrederecht Torhout, vonnis van 27 januari 2021	124
Internationale bevoegdheid – Ouderlijke verantwoordelijkheid – Verordening 2201/2003 (Brussel IIbis) – Machtiging voor minderjarig kind voor de verkoop van een onroerend goed – Artikel 1, lid 2, e) – Maatregelen ter bescherming van het kind – Artikel 8.....	124
Compétence internationale – Responsabilité parentale – Règlement 2201/2003 (Bruxelles IIbis) – Autorisation donnée à un enfant mineur de mettre en vente un bien immobilier – Article 1, al. 2, e) – Mesures de protection de l'enfant – Article 8.....	124
ACTUALITEIT/ACTUALITÉ.....	126

RECHTSPRAAK/JURISPRUDENCE

Hof van Justitie, zaak C-307/19, Obala i lučice d.o.o. tegen NLB Leasing d.o.o., arrest van 25 maart 2021

Prejudiciële verwijzing – Toepasselijk recht – Verordening 864/2007 (Rome II) en Verordening 593/2008 (Rome I) – Werkingssfeer ratione temporis – Onbevoegdheid van het Hof – Artikel 94 van het Reglement voor de procesvoering van het Hof – Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Verordening 1215/2012 (Brussel Ibis) – Artikel 1, lid 1 – Materiële werkingssfeer – Begrip “burgerlijke en handelszaken” – Artikel 7, punt 1 – Begrippen “verbintenissen uit overeenkomst” en “verstrekking van diensten” – Artikel 24, punt 1 – Begrip “huur en verhuur, pacht en verpachting van onroerende goederen” – Verordening 1393/2007 (Betekening) – Betekening en kennisgeving van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken – Notarissen die optreden in het kader van procedures van gedwongen tenuitvoerlegging – Procedure betreffende de inning van de kosten van een dagkaart voor het parkeren van een voertuig op een parkeerplaats op de openbare weg

Renvoi préjudiciel – Droit applicable – Règlement 864/2007 (Rome II) et règlement 593/2008 (Rome I) – Champ d’application ratione temporis – Incompétence de la Cour – Article 94 du règlement de procédure de la Cour – Coopération judiciaire en matière civile – Règlement 1215/2012 (Bruxelles Ibis) – Article 1er, paragraphe 1 – Champ d’application matériel – Notion de “matière civile et commerciale” – Article 7, point 1 – Notions de “matière contractuelle” et de “fourniture de services” – Article 24, point 1 – Notion de “baux d’immeubles” – Règlement 1393/2007 (Signification) – Signification et notification des actes judiciaires et extrajudiciaires – Notaires agissant dans le cadre de procédures d’exécution forcée – Procédure visant le recouvrement d’un ticket journalier de stationnement d’un véhicule sur une place de parking située sur la voie publique

[Hier](#) vindt u de volledige tekst van dit arrest.

[Ici](#), vous trouverez le texte intégral de cet arrêt.

Hof van Justitie, zaak C-603/20 PPU, SS v MCP, arrest van 24 maart 2021

Prejudiciële verwijzing – Prejudiciële spoedprocedure – Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Verordening 2201/2003 (Brussel IIbis) – Artikel 10 – Bevoegdheid inzake ouderlijke verantwoordelijkheid – Ontvoering van een kind – Bevoegdheid van de gerechten van een lidstaat – Territoriale werkingssfeer – Overbrenging van een kind naar een derde staat – Gewone verblijfplaats verworven in deze derde staat

Renvoi préjudiciel – Procédure préjudicielle d’urgence – Espace de liberté, de sécurité et de justice – Coopération judiciaire en matière civile – Règlement 2201/2003 (Bruxelles IIbis) – Article 10 – Compétence en matière de responsabilité parentale – Enlèvement d’un enfant – Compétence des juridictions d’un État membre – Portée territoriale – Déplacement d’un enfant dans un État tiers – Résidence habituelle acquise dans cet État tiers

[Hier](#) vindt u de volledige tekst van dit arrest.

[Ici](#), vous trouverez le texte intégral de cet arrêt.

Hof van Justitie, zaak C-804/19, BU tegen Markt24 GmbH, arrest van 25 februari 2021

Prejudiciële verwijzing – Rechterlijke bevoegdheid, erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken – Verordening 1215/2012 (Brussel Ibis) – Bevoegdheid voor individuele verbintenissen uit arbeidsovereenkomst – Bepalingen van hoofdstuk II, afdeling 5 – Toepasselijkheid – Overeenkomst die in een lidstaat wordt gesloten voor een baan bij een onderneming die in een andere lidstaat is gevestigd – Geen arbeidsprestaties gedurende de volledige looptijd van de overeenkomst – Uitsluiting van de toepassing van nationale bevoegdheidsregels – Artikel 21, lid 1, onder b), i) – Begrip “plaats waar of van waaruit de werknemer gewoonlijk werkt” – Arbeidsovereenkomst – Plaats van uitvoering van de overeenkomst – Verplichtingen van de werknemer jegens zijn werkgever

Renvoi préjudiciel – Compétence judiciaire, reconnaissance et exécution des décisions en matière civile et commerciale – Règlement 1215/2012 (Bruxelles Ibis) – Compétence en matière de contrats individuels de travail – Dispositions de la section 5 du chapitre II – Applicabilité – Contrat conclu dans un État membre pour un emploi auprès d’une société établie dans un autre État membre – Absence de prestation de travail pendant toute la durée du contrat – Exclusion de l’application de règles nationales de compétence – Article 21, paragraphe 1, sous b), i) – Notion de “lieu où ou à partir duquel le travailleur accomplit habituellement son travail” – Contrat de travail – Lieu d’exécution du contrat – Obligations du travailleur à l’égard de son employeur

[Hier](#) vindt u de volledige tekst van dit arrest.

[Ici](#), vous trouverez le texte intégral de cet arrêt.

**Hof van Justitie, zaak C-454/19, ZW, in tegenwoordigheid van:
Staatsanwaltschaft Heilbronn, arrest van 19 november 2020**

*Prejudiciële verwijzing – Burgerschap van de Unie – Artikel 21 VWEU – Recht van
vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten – Strafbaarstelling
die specifiek betrekking heeft op de internationale ontvoering van minderjarigen
– Beperking – Rechtvaardiging – Bescherming van het kind – Evenredigheid*

*Renvoi préjudiciel – Citoyenneté de l’Union – Article 21 TFUE – Droit de libre
circulation et de libre séjour sur le territoire des États membres – Incrimination
pénale visant spécifiquement l’enlèvement international de mineurs –
Restriction – Justification – Protection de l’enfant – Proportionnalité*

[Hier](#) vindt u de volledige tekst van dit arrest.

[Ici](#), vous trouverez le texte intégral de cet arrêt.

Cour de cassation, arrêt du 28 janvier 2021

Signification internationale – Article 40 C. Jud. – Article 6 CEDH – Droit d'accès à un tribunal – Ni domicile, ni résidence, ni domicile élu connus en Belgique – Article 57 C. Jud. – Début du délai d'appel

Internationale betekening – Artikel 40 Ger.W. – Artikel 6 EVRM – Recht tot toegang tot een gerecht – Onbekende woonplaats, verblijfplaats, of gekozen woonplaats in België – Artikel 57 Ger.W. – Start termijn voor beroep

C.20.0007.F

1. **Z. T.,**

2. **V. B.,**

demandereses en cassation,

représentées par Maître Michèle Grégoire, avocat à la Cour de cassation, dont le cabinet est établi à Bruxelles, rue de la Régence, 4, où il est fait élection de domicile,

contre

1. **K. T.,**

2. **S. T.,**

défendeurs en cassation,

en présence de

1. **E. M.,**

représentée par Maître Paul Alain Foriers, avocat à la Cour de cassation, dont le cabinet est établi à Bruxelles, avenue Louise, 250, où il est fait élection de domicile,

2. **X. T.,**

3. **D. T.,**

parties appelées en déclaration d'arrêt commun.

I. La procédure devant la Cour

Le pourvoi en cassation est dirigé contre l'arrêt rendu le 23 juin 2016 par la cour d'appel de Bruxelles.

Le conseiller Michel Lemal a fait rapport.

L'avocat général Thierry Werquin a conclu.

II. Le moyen de cassation

Dans la requête en cassation, jointe au présent arrêt en copie certifiée conforme, les demanderesses présentent un moyen.

III. La décision de la Cour

Sur la fin de non-recevoir opposée au pourvoi par la première partie appelée en déclaration d'arrêt commun et déduite de ce que les demanderesses ont acquiescé à l'arrêt attaqué:

La renonciation au droit de se pourvoir en cassation est de stricte interprétation et ne peut se déduire que de faits qui ne sont susceptibles d'aucune autre interprétation.

L'arrêt attaqué déclare l'appel des défendeurs recevable et rouvre les débats pour permettre aux parties de conclure sur le fondement de cet appel.

Ni de la circonstance que, dans les conclusions déposées postérieurement à cet arrêt, les demanderesses aient demandé à la cour d'appel de déclarer ledit appel "*recevable mais non fondé*", ni de celle que le pourvoi en cassation ait été formé plus de trois ans et demi après la prononciation de l'arrêt attaqué, il ne se déduit que les demanderesses y ont acquiescé.

La fin de non-recevoir ne peut être accueillie.

Les frais de la signification du mémoire en réponse seront dès lors délaissés à la première partie appelée en déclaration d'arrêt commun.

Sur le fondement du pourvoi:

Sur le moyen:

Quant à la première branche:

Le droit à l'accès à un tribunal, garanti par l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, tel qu'il est interprété par la Cour européenne des droits de l'homme, n'empêche pas les États membres d'assortir l'introduction de recours de conditions, pour autant que celles-ci servent un objectif légitime et qu'il existe une proportion raisonnable entre les conditions imposées et l'objectif poursuivi. Ces conditions ne peuvent avoir pour conséquence qu'il soit porté substantiellement atteinte au droit à introduire un recours.

Aux termes de l'article 40, alinéa 1er, du Code judiciaire, à ceux qui n'ont en Belgique ni domicile, ni résidence, ni domicile élu connus, la copie de l'acte est adressée par l'huissier de justice sous pli recommandé à la poste, à leur domicile ou à leur résidence à l'étranger et en outre par avion si le point de destination n'est pas dans un État limitrophe, sans préjudice des autres modes de transmission convenus entre la Belgique et le pays de leur domicile ou de leur résidence. La signification est réputée accomplie par la remise de l'acte aux services de la poste contre le récépissé de l'envoi dans les formes prévues à l'article.

En vertu de l'article 57 de ce code, à moins que la loi n'en ait disposé autrement, le délai d'appel court à partir de la signification de la décision à personne ou à domicile, ou, le cas échéant, de la remise ou du dépôt de la copie ainsi qu'il est dit aux articles 38 et 40.

En faisant courir le délai d'appel à l'égard du destinataire à partir de la remise de l'acte de la signification de la décision aux services de la poste, soit à partir d'un moment où le destinataire ne peut pas encore avoir connaissance du contenu de la décision, sans qu'il soit en outre possible de déterminer avec certitude quand l'acte à signifier a été présenté au domicile du destinataire ou quand l'intéressé l'a effectivement reçu, ces dispositions restreignent de manière disproportionnée le droit de ce destinataire à introduire un tel recours.

Le moyen, qui, en cette branche, repose sur le soutènement contraire, manque en droit.

Quant à la seconde branche:

D'une part, il n'existe pas de principe général du droit de loyauté procédurale.

D'autre part, il ne ressort pas des pièces de la procédure que, devant la cour d'appel, les demandeurs ont fait valoir qu'il appartenait aux défendeurs de prouver la date à laquelle ils auraient reçu la signification du jugement entrepris.

Dans la mesure où il invoque la violation des articles 1315 du Code civil et 870 du Code judiciaire, le moyen, en cette branche, qui n'a pas été soumis au juge du fond, dont celui-ci ne s'est pas saisi de sa propre initiative et dont il n'était pas tenu de se saisir, est, comme le soutient la première partie appelée en déclaration d'arrêt commun, nouveau.

Pour le surplus, la violation prétendue des autres dispositions légales visées au moyen, en cette branche, est entièrement déduite de celle, vainement alléguée, desdits articles 1315 et 870.

Le moyen, en cette branche, est irrecevable.

Et le rejet du pourvoi prive d'intérêt la demande en déclaration d'arrêt commun.

PAR CES MOTIFS

LA COUR,

Rejette le pourvoi et la demande en déclaration d'arrêt commun;

Délaisse à la première partie appelée en déclaration d'arrêt commun les frais de signification de son mémoire en réponse;

Condamne les demanderesses aux autres dépens.

Les dépens taxés à la somme de six cent septante euros quarante-six centimes envers les parties demanderesses, y compris la contribution au fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne, limitée à vingt euros, à la somme de trois cent onze euros trente-deux centimes envers la première partie appelée en déclaration d'arrêt commun pour la signification du mémoire en réponse et à la somme de six cent cinquante euros due à l'État au titre de mise au rôle.

Ainsi jugé par la Cour de cassation, première chambre, à Bruxelles, où siégeaient le président de section Christian Storck, président, le président de section Mireille Delange, les conseillers Michel Lemal, Sabine Geubel et Marielle Moris, et prononcé en audience publique du vingt-huit janvier deux mille vingt et un par le président de section Christian Storck, en présence de l'avocat général Thierry Werquin, avec l'assistance du greffier Patricia De Wadripont.

Hof van Cassatie, arrest van 11 december 2020

Betekening – Verordening 1896/2006 (Betalingsbevel) – Artikel 8 – Degene voor wie het stuk is bestemd – Weigering in ontvangst te nemen – Ontvangende instantie – Taal die de bestemming begrijpt of geacht wordt te begrijpen – Vertaling in de officiële taal – Verplichting modelformulier bijlage II

Signification – Règlement 1896/2006 (Injonction de payer) – Article 8 – Destinataire de l'acte – Refus de réception de l'acte – Entité requise – Langue comprise ou présumée comprise par le destinataire – Traduction dans une langue officielle – Obligation de faire usage du formulaire modèle (annexe II)

C.18.0259.N

F. nv, met zetel te [...] Willebroek, [...],

vertegenwoordigd door mr. Caroline De Baets, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 1150 Brussel, Laurierlaan 1, waar de eiseres woonplaats kiest,

tegen

P.J.,

verweerder,

vertegenwoordigd door mr. Willy van Eeckhoutte, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 9051 Gent, Drie Koningenstraat 3, waar de verweerder woonplaats kiest.

I. Rechtspleging voor het Hof

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het hof van beroep te Antwerpen van 19 december 2016.

Advocaat-generaal Els Herregodts heeft op 25 november 2020 een schriftelijke conclusie neergelegd.

Raadsheer Ilse Couwenberg heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal Els Herregodts heeft geconcludeerd.

II. Cassatiemiddel

De eiseres voert in haar verzoekschrift dat aan dit arrest is gehecht, een middel aan.

III. Beslissing van het Hof

Beoordeling

Eerste onderdeel

1. Artikel 8, lid 1, Verordening (EG) nr. 1393/2007 van 13 november 2007 (hierna: Betekeningsverordening) bepaalt: *“De ontvangende instantie stelt degene voor wie het stuk is bestemd, door middel van het in bijlage II opgenomen modelformulier in kennis van het feit dat hij kan weigeren het stuk waarvan betekening of kennisgeving moet worden verricht, in ontvangst te nemen op het ogenblik van de betekening of kennisgeving ofwel door het stuk binnen een week naar de ontvangende instantie terug te zenden, indien het niet is gesteld in of niet vergezeld gaat van een vertaling in een van de volgende talen a) een taal die degene voor wie het stuk bestemd is, begrijpt, of b) de officiële taal van de aangezochte lidstaat of, indien er verscheidene officiële talen in de aangezochte lidstaat zijn, de officiële taal of een van de officiële talen van de plaats waar de betekening of kennisgeving moet worden verricht”*.

Lid 2 van voormeld artikel bepaalt: *“Indien de ontvangende instantie ervan op de hoogte is gesteld dat de persoon voor wie het stuk is bestemd dit overeenkomstig lid 1 weigert in ontvangst te nemen, stelt zij de verzendende instantie daarvan onmiddellijk door middel van het in artikel 10 bedoelde certificaat in kennis en zendt zij de aanvraag alsmede de stukken waarvan de vertaling wordt gevraagd terug”*.

Lid 3 van dit artikel bepaalt: *“Indien degene voor wie het stuk is bestemd overeenkomstig lid 1 heeft geweigerd het stuk in ontvangst te nemen, kan de betekening of kennisgeving van het stuk worden geregulariseerd door aan degene voor wie het stuk is bestemd overeenkomstig deze verordening betekening of kennisgeving te doen van het stuk vergezeld van een vertaling in een taal zoals bedoeld in lid 1. In dat geval is de datum van betekening of kennisgeving van het stuk die waarop de betekening of kennisgeving van het stuk vergezeld van de vertaling overeenkomstig het recht van de aangezochte lidstaat is geschied. Wanneer de betekening of kennisgeving van een stuk overeenkomstig het recht van een lidstaat echter binnen een bepaalde termijn moet worden verricht, dan is de datum die ten aanzien van de aanvrager in aanmerking wordt genomen de datum van betekening of kennisgeving van het oorspronkelijke stuk, vastgesteld overeenkomstig artikel 9, lid 2”*.

Artikel 8, lid 4, Betekeningsverordening bepaalt dat de leden 1, 2 en 3 van toepassing zijn op de wijzen van verzending en betekening of kennisgeving van gerechtelijke stukken overeenkomstig Afdeling 2, waaronder de kennisgeving per post.

Artikel 8, lid 5, van voormelde verordening bepaalt ten slotte dat voor de toepassing van lid 1, wanneer de betekening of kennisgeving overeenkomstig artikel 14 per post is verricht, de autoriteit of bevoegde persoon degene voor wie het stuk is bestemd in kennis stelt van het feit dat hij kan weigeren het stuk in ontvangst te nemen en dat de geweigerde stukken naar deze autoriteit of persoon moeten worden gezonden.

2. Het Hof van Justitie van de Europese Unie oordeelt in vaste rechtspraak dat artikel 8 Betekeningsverordening in die zin moet worden uitgelegd dat de ontvangende instantie verplicht is om, in alle omstandigheden en zonder dat zij daarbij over enige beoordelingsmarge beschikt, degene voor wie een stuk is bestemd, mee te delen dat hij het recht heeft te weigeren dat stuk in ontvangst te nemen. Daartoe moet zij stelselmatig gebruikmaken van het in bijlage II bij verordening nr. 1393/2007 opgenomen modelformulier (HvJ 16 september 2015, zaak C-519/13, *Alpha Bank Cyprus Ltd*, r.o. 40-58; HvJ 28 april 2016, zaak C-384/14, *Alta Realitat SL*, r.o. 55-69; HvJ 2 maart 2017, zaak C-354/15, *Andrew Marcus Henderson*, r.o. 56 en 60; HvJ 6 september 2018, zaak C-21/17, *Catlin Europe SE*, r.o. 38).

Het Hof van Justitie steunt dit oordeel in het bijzonder op de volgende overwegingen:

- artikel 8, lid 1, formuleert twee zaken die weliswaar verbonden, maar toch verschillend zijn, namelijk enerzijds de inhoud van het recht van degene voor wie het stuk is bestemd om te weigeren dat stuk in ontvangst te nemen omdat het niet is gesteld in of vergezeld gaat van een vertaling in een taal die hij wordt geacht te begrijpen, en anderzijds de formele mededeling door de ontvangende instantie dat hij dat recht heeft;
- de verordening nr. 1393/2007 kent de ontvangende instantie geen enkele bevoegdheid toe om te beoordelen of is voldaan aan de voorwaarden van artikel 8, lid 1, waaronder degene voor wie een stuk is bestemd, kan weigeren dat stuk in ontvangst te nemen;
- de rechter zal daarover pas na het instellen van de betekenings- of kennisgevingsprocedure waarbij wordt vastgesteld wat de daartoe relevante stukken zijn, uitspraak doen nadat degene voor wie een stuk is bestemd, daadwerkelijk heeft geweigerd dat stuk in ontvangst te nemen omdat het niet is gesteld in een taal die hij begrijpt of geacht wordt te begrijpen; de rechter dient dan op vraag van de verzoeker na te gaan of die weigering al dan niet gerechtvaardigd was;
- het door de verordening nr. 1393/2007 ingevoerde stelsel schrijft het gebruik van twee modelformulieren, opgenomen in bijlage I en bijlage II bij die verordening, voor en voorziet niet in enige uitzondering op het gebruik van die formulieren;
- die formulieren dragen ertoe bij de procedure voor de verzending van stukken eenvoudiger en transparanter te maken, waardoor zowel de leesbaarheid van die stukken als de zorgvuldigheid van de verzending ervan wordt gewaarborgd, en vormen middelen om de geadresseerden in kennis te stellen van de hun ter beschikking staande mogelijkheid om te weigeren het te betekenen of ter kennis te brengen stuk in ontvangst te nemen;
- uit de bewoordingen van het opschrift en de inhoud van het in bijlage II opgenomen modelformulier blijkt dat de, op grond van artikel 8, lid 1, bestaande mogelijkheid om te weigeren het te betekenen of ter kennis te brengen stuk in ontvangst te nemen, wordt aangemerkt als een “recht” van degene voor wie dat stuk is bestemd;
- opdat dit recht op weigering op nuttige wijze de ermee beoogde effecten daadwerkelijk zou kunnen sorteren, is het noodzakelijk dat degene voor wie het stuk is bestemd vooraf en schriftelijk naar behoren wordt meegedeeld dat hij dat recht heeft;
- hiertoe is de ontvangende instantie in alle gevallen verplicht om bij het te betekenen of ter kennis te brengen stuk het in bijlage II opgenomen modelformulier te voegen, dat deze informatie verstrekt;
- deze uitlegging zorgt ervoor dat de transparantie wordt gewaarborgd doordat degene voor wie een stuk is bestemd, in staat wordt gesteld de omvang van zijn rechten te kennen, en maakt tevens een uniforme toepassing van verordening nr. 1393/2007 mogelijk, terwijl zij de verzending van dat stuk op generlei wijze vertraagt, maar er integendeel toe bijdraagt die verzending te vereenvoudigen en te vergemakkelijken.

3. Uit artikel 8 Betekeningsverordening en bovenstaande rechtspraak volgt aldus kennelijk dat de nationale ontvangende instantie, steeds verplicht is om bij de betekening of kennisgeving van een stuk een modelformulier van bijlage II te voegen, ook wanneer het stuk is gesteld of vergezeld gaat van een vertaling in een taal die de geadresseerde begrijpt of in de officiële taal van de plaats waar de betekening of kennisgeving moet worden verricht, overeenkomstig de vereisten vervat in lid 1 van die bepaling.

De geadresseerde moet immers in alle omstandigheden het door artikel 8 van voormelde verordening verleende recht kunnen uitoefenen om te weigeren een te betekenen of ter kennis te brengen stuk in ontvangst te nemen. Pas na de daadwerkelijke uitoefening van dit recht staat het aan de rechter die van de zaak kennisneemt, om te beoordelen of de weigering gerechtvaardigd is, doordat het stuk niet

is gesteld of vergezeld gaat van een vertaling in een taal die voldoet aan de vereisten vervat in lid 1 van die bepaling.

4. Het onderdeel dat ervan uitgaat dat de voeging van een modelformulier van bijlage II niet is verplicht wanneer het te betekenen of ter kennis te brengen stuk is gesteld of vergezeld gaat van een vertaling in de officiële taal van de plaats waar de betekening of kennisgeving moet worden verricht, faalt naar recht.

5. Er is geen aanleiding tot het stellen van de prejudiciële vraag.

Tweede onderdeel

6. Het Hof van Justitie van de Europese Unie oordeelt in vaste rechtspraak dat artikel 8 Betekeningsverordening in die zin moet worden uitgelegd dat wanneer de ontvangende instantie, die het betrokken stuk moet betekenen aan of ter kennis moet brengen van degene voor wie het stuk is bestemd, het in bijlage II bij verordening nr. 1393/2007 opgenomen modelformulier niet bij het stuk heeft gevoegd, dat verzuim moet worden hersteld overeenkomstig de bepalingen van die verordening (HvJ 16 september 2015, zaak C-519/13, *Alpha Bank Cyprus Ltd*, r.o. 61-76; HvJ 28 april 2016, zaak C-384/14, *Alta Realitat SL*, r.o. 71-76; HvJ 2 maart 2017, zaak C-354/15, *Andrew Marcus Henderson*, r.o. 58 en 65; HvJ 6 september 2018, zaak C-21/17, *Catlin Europe SE*, r.o. 49-50).

Het Hof van Justitie oordeelt in het bijzonder dat:

- de ontvangende instantie degenen voor wie het stuk is bestemd, onverwijld dient mee te delen dat zij het recht hebben te weigeren dat stuk in ontvangst te nemen, door hun overeenkomstig artikel 8, lid 1, van verordening nr. 1393/2007 het in bijlage II bij die verordening opgenomen modelformulier toe te zenden;
- het recht om te weigeren een te betekenen of ter kennis te brengen stuk in ontvangst te nemen, voortvloeit uit de noodzaak om het recht van verdediging van de geadresseerde te beschermen in overeenstemming met de eisen van een eerlijk proces;
- hieruit volgt dat noch de nationale autoriteiten die zich met de verzending bezighouden, noch de rechter die in de lidstaat van herkomst van de zaak kennisneemt, op enigerlei wijze mogen voorkomen dat de betrokkene dat recht uitoefent;
- hieraan dient te worden toegevoegd dat, mochten de geadresseerden na de mededeling van hun recht te weigeren het betreffende stuk in ontvangst te nemen, gebruikmaken van dit recht, het aan de nationale rechter bij wie de zaak in de lidstaat van herkomst aanhangig is gemaakt, staat om te beslissen of die weigering, gelet op alle omstandigheden van het geval, al dan niet gerechtvaardigd is.

7. Uit deze en de in r.o. 2 vermelde rechtspraak volgt kennelijk dat wanneer bij de betekening of kennisgeving van een stuk geen modelformulier van bijlage II is gevoegd, de rechter die in de lidstaat van herkomst van de zaak kennisneemt, in geen geval uitwerking mag verlenen aan die betekening of kennisgeving zolang dit verzuim niet is hersteld. Hij beschikt niet over enige marge om te beoordelen of de geadresseerde door dit verzuim belangenschade heeft geleden door na te gaan of een weigering om het stuk in ontvangst te nemen, gerechtvaardigd zou zijn geweest.

Pas na de mededeling aan de geadresseerde door middel van voormeld formulier van zijn recht om te weigeren het stuk in ontvangst te nemen en na de daadwerkelijke uitoefening van dit recht, staat het aan de rechter om te beoordelen of de weigering gerechtvaardigd is, doordat het stuk niet is gesteld of vergezeld gaat van een vertaling in een taal die voldoet aan de vereisten vervat in artikel 8, lid 1, Betekeningsverordening.

8. Het onderdeel dat ervan uitgaat dat de rechter aan een betekening of kennisgeving van een stuk waarbij geen modelformulier van bijlage II is gevoegd, toch uitwerking dient te verlenen wanneer hij oordeelt dat de geadresseerde door dit verzuim geen belangenschade heeft geleden, faalt naar recht.

9. Er is geen aanleiding tot het stellen van de prejudiciële vraag.

DICTION

HET HOF,

Verwerpt het cassatieberoep.

Veroordeelt de eiseres tot de kosten.

Bepaalt de kosten voor de eiseres op 1.293,05 euro.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, eerste kamer, samengesteld uit sectievoorzitter Koen Mestdagh, als voorzitter, sectievoorzitter Geert Jocqué, en de raadsheren Bart Wylleman, Ilse Couwenberg en Sven Mosselmans, en in openbare rechtszitting van 11 december 2020 uitgesproken door sectievoorzitter Koen Mestdagh, in aanwezigheid van advocaat-generaal Els Herregodts, met bijstand van griffier Mike Van Beneden.

Hof van Cassatie, arrest van 7 december 2020

Nationaliteit – Nationaliteitsverklaring – Artikel 12bis, § 1, 2° WBN – Wettelijk verblijf – Artikel 7bis, § 2, eerste lid, 2° WBN – Artikel 4 van het koninklijk besluit van 14 januari 2013 – Bezit van verblijfsdocumenten – Artikel 20, lid 1, VWEU – Burgerschap van de Unie – Artikel 21, lid 1, VWEU – Vrij verkeer van werknemers – Artikel 7, lid 1, a) Richtlijn 2004/38/EG van 29 april 2004 – Artikel 25 – Artikel 40, § 4, 1° Vreemdelingenwet – Artikel 42quinquies

Nationalité – Déclaration de nationalité – Article 12bis, § 1, 2° CNB – Résidence légale – Article 7bis, § 2 CNB – Article 4 Arrêté royal du 14 janvier 2013 – Titre de séjour – Article 20, al. 1 TFUE – Citoyenneté européenne – Article 21, al. 1 TFUE – Libre circulation des travailleurs – Article 7, al. 1, a) Directive 2004/38/CE du 29 avril 2004 – Article 25 – Article 40, § 4, 1° Loi sur le séjour des étrangers – Article 42quinquies

C.20.0213.N

D.M.,

eiser,

vertegenwoordigd door mr. Beatrix Vanlerberghe, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 2000 Antwerpen, Amerikalei 187/302, waar de eiser woonplaats kiest,

tegen

Procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel, met kantoor te 1000 Brussel, Poelaertplein 1, verweerder.

I. Rechtspleging voor het hof

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het hof van beroep te Brussel van 14 januari 2020.

De zaak is bij beschikking van de eerste voorzitter van 22 september 2020 verwezen naar de derde kamer.

Sectievoorzitter Eric Dirix heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal Henri Vanderlinden heeft geconcludeerd.

II. Feiten

Uit het bestreden arrest en de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat:

- de eiser, die de Britse nationaliteit heeft, op 12 september 1994 als student naar België kwam, in het bezit van een paspoort, en op 19 september 1994 in het bezit werd gesteld van een bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister als buitenlandse student;
- hij op 3 november 2003 een statuutwijziging deed van buitenlandse student naar EU-ambtenaar en op 22 september 2003 van de FOD Buitenlandse zaken, Dienst Protocol, een bijzondere identiteitskaart heeft verkregen krachtens artikel 3, 3°, koninklijk besluit van 30 oktober 1991 betreffende de documenten voor het verblijf in België van bepaalde vreemdelingen, in uitvoering van artikel 10, § 1, 1°, Vreemdelingenwet en artikel 11, eerste lid, b), Protocol nr. 7 betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie, dat ambtenaren of personeelsleden van EU-instellingen vrijstelt van immigratiebeperkingen en vreemdelingenregistratie;
- hij sinds 17 januari 2006 ononderbroken is ingeschreven in het bevolkingsregister van de gemeente Tervuren;
- de eiser op 23 maart 2017 een aanvraag tot duurzaam verblijf in België heeft ingediend met het oog op het verkrijgen van een E+ verblijfskaart;
- aan hem een document ter staving van duurzaam verblijf (E+ verblijfskaart) werd toegekend, krachtens artikel 42*quiquies*, § 5, Vreemdelingenwet en artikel 55 van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, dat geldig is van 10 oktober 2017 tot 10 oktober 2022;
- de eiser op 6 februari 2018 voor de ambtenaar van de burgerlijke stand te Tervuren een verklaring heeft afgelegd tot het verkrijgen van de Belgische nationaliteit, krachtens artikel 12*bis*, § 1, 2°, WBN;
- de Procureur des Konings te Leuven op 30 mei 2018 een negatief advies heeft uitgebracht;
- de rechtbank van eerste aanleg te Leuven de verklaring van de eiser tot het verkrijgen van de Belgische nationaliteit op basis van artikel 12*bis*, § 1, 2°, WBN bij vonnis van 3 december 2018 heeft ingewilligd;
- het bestreden arrest, na hoger beroep ingesteld door de Procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel, voornoemde verklaring heeft afgewezen.

III. Cassatiemiddel

De eiser voert in zijn verzoekschrift dat aan dit arrest is gehecht, een middel aan.

IV. Beslissing van het hof

Beoordeling

Eerste onderdeel

1. Krachtens artikel 12*bis*, § 1, 2°, WBN, zoals hier van toepassing, kan de Belgische nationaliteit verkrijgen door een verklaring af te leggen overeenkomstig artikel 15, de vreemdeling die de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt; vijf jaar zijn hoofdverblijfplaats heeft gevestigd in België op grond van een wettelijk verblijf; het bewijs levert van de kennis van één van de drie landstalen en zijn maatschappelijke en economische integratie bewijst volgens de modaliteiten van die bepaling.

2. Krachtens artikel 7*bis*, § 2, eerste lid, 2°, WBN, zoals hier van toepassing, wordt onder wettelijk verblijf verstaan, wat de periode voorafgaand aan de indiening van het verzoek of de verklaring betreft: toegelaten of gemachtigd zijn om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven of om er zich te vestigen overeenkomstig de vreemdelingenwet of de regularisatiewet. Voor de burgers van de Europese Unie en hun familieleden bedoeld in artikel 40*bis* Vreemdelingenwet wordt de periode tussen de datum van de indiening van hun aanvraag en de datum waarop hun dat recht op verblijf is toegekend, gelijkgesteld aan een gemachtigd verblijf in de zin van paragraaf 2, 2°. De Koning bepaalt,

bij een besluit vastgelegd na overleg in de Ministerraad, welke documenten in aanmerking komen als bewijs van het in het eerste lid bedoelde verblijf.

3. Artikel 4 van het koninklijk besluit van 14 januari 2013 tot uitvoering van de wet van 4 december 2012 tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit teneinde het verkrijgen van de Belgische nationaliteit migratieneutraal te maken, zoals hier van toepassing, bepaalt dat de verblijfsdocumenten die in aanmerking moeten worden genomen als bewijs van het wettelijk verblijf in de zin van artikel 7bis, § 2, eerste lid, 2°, WBN zijn: 6° de “*verklaring van inschrijving*”, opgesteld overeenkomstig de bijlage 8 van het vermelde koninklijk besluit van 8 oktober 1981, in uitvoering van artikel 42, § 2 en § 4, Vreemdelingenwet; 7° het “*document ter staving van duurzaam verblijf*”, opgesteld overeenkomstig de bijlage 8bis van voormeld koninklijk besluit van 8 oktober 1981, in uitvoering van artikel 42quinquies, § 5, Vreemdelingenwet.

4. Artikel 20, lid 1, VWEU bepaalt dat er een burgerschap van de Unie wordt ingesteld. Burger van de Unie is een ieder die de nationaliteit van een lidstaat bezit. Het burgerschap van de Unie komt naast het nationale burgerschap doch komt niet in de plaats daarvan. Krachtens het tweede lid genieten de burgers van de Unie de rechten en hebben zij de plichten die bij de Verdragen zijn bepaald. Zij hebben, onder andere, het recht zich vrij op het grondgebied van de lidstaten te verplaatsen en er vrij te verblijven.

Artikel 21, lid 1, VWEU bepaalt dat iedere burger van de Unie het recht heeft vrij op het grondgebied van de lidstaten te reizen en te verblijven, onder voorbehoud van de beperkingen en voorwaarden die bij de Verdragen en de bepalingen ter uitvoering daarvan zijn vastgesteld.

Overeenkomstig artikel 45, lid 1, VWEU is het verkeer van werknemers binnen de Unie vrij.

5. Krachtens artikel 7, lid 1, a), Richtlijn 2004/38/EG van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden (hierna Burgerschapsrichtlijn) heeft iedere burger van de Unie het recht gedurende meer dan drie maanden op het grondgebied van een andere lidstaat te verblijven, indien hij in het gastland werknemer of zelfstandige is.

Artikel 40, § 4, 1°, Vreemdelingenwet, dat deze bepaling omzet in het Belgische recht, bepaalt dat iedere burger van de Unie het recht heeft gedurende meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven indien hij de in artikel 41, eerste lid, bedoelde voorwaarde vervult en hij in het Rijk werknemer of zelfstandige is.

Overeenkomstig artikel 41, § 1, eerste lid, Vreemdelingenwet wordt het recht op binnenkomst erkend aan de burger van de Unie op voorlegging van een geldige identiteitskaart of een geldig paspoort, of indien hij op een andere wijze kan laten vaststellen of bewijzen dat hij het recht van vrij verkeer en verblijf geniet.

Krachtens artikel 8, lid 1, Burgerschapsrichtlijn kan het gastland voor verblijven van meer dan drie maanden burgers van de Unie de verplichting opleggen om zich bij de bevoegde autoriteiten te laten inschrijven. Het derde lid bepaalt dat de lidstaten voor de afgifte van de verklaring van inschrijving slechts kunnen verlangen: ten aanzien van een burger van de Unie die valt onder artikel 7, lid 1, onder a), dat hij een geldige identiteitskaart of een geldig paspoort overlegt alsmede een verklaring van indienstneming of tewerkstelling, dan wel het bewijs dat hij zelfstandige is.

Artikel 42, § 2, Vreemdelingenwet, dat voornoemde bepaling omzet in het Belgische recht, bepaalt dat voor de burgers van de Unie het recht op verblijf van meer dan drie maanden geconstateerd wordt door een verklaring van inschrijving. Zij worden al naargelang het geval ingeschreven in het

vreemdelingenregister of in het bevolkingsregister. Krachtens de vierde paragraaf wordt de verklaring van inschrijving afgegeven volgens de modaliteiten door de Koning bepaald overeenkomstig de Europese verordeningen en richtlijnen, meer bepaald de artikelen 50 en 51 van het vermelde koninklijk besluit van 8 oktober 1981.

Krachtens artikel 16, lid 1, Burgerschapsrichtlijn heeft iedere burger van de Unie die gedurende een ononderbroken periode van vijf jaar legaal op het grondgebied van het gastland heeft verbleven, aldaar een duurzaam verblijfsrecht.

Artikel 42*quiquies*, § 1, Vreemdelingenwet, dat deze bepaling omzet in het Belgische recht, bepaalt dat een duurzaam recht op verblijf wordt erkend aan de in artikel 40, § 4, bedoelde burger van de Unie en zijn familieleden, voor zover zij gedurende een ononderbroken periode van vijf jaar in het Rijk verbleven hebben en dit overeenkomstig de rechtsinstrumenten van de Europese Unie.

Krachtens artikel 19, lid 1, Burgerschapsrichtlijn verstrekken de lidstaten, op hun verzoek en na verificatie van de duur van het verblijf, aan de burgers van de Unie die duurzaam verblijfsrecht genieten een document ter staving hiervan.

Artikel 42*quiquies*, § 5, Vreemdelingenwet, dat deze bepaling omzet in het Belgische recht, bepaalt dat het duurzaam verblijfsrecht van de burgers van de Europese Unie wordt vastgesteld door afgifte van een document waaruit de duurzaamheid van het verblijf blijkt. Dit document wordt afgegeven volgens de door de Koning vastgestelde nadere regels, meer bepaald artikel 55 van het vermelde koninklijk besluit van 8 oktober 1981.

Artikel 25, lid 1, Burgerschapsrichtlijn bepaalt ten slotte dat het bezit van een verklaring van inschrijving zoals bedoeld in artikel 8, van een document ter staving van duurzaam verblijf in geen geval als voorwaarde kan worden vooropgesteld voor de uitoefening van een recht of het vervullen van een administratieve formaliteit, aangezien voor het doen gelden van rechten elk ander bewijsmiddel is toegelaten.

6. Het Hof van Justitie van de Europese Unie oordeelt in vaste rechtspraak dat het recht van de onderdanen van een lidstaat om het grondgebied van een andere lidstaat binnen te komen en er te verblijven met de in het Verdrag genoemde oogmerken, rechtstreeks wordt toegekend door het Verdrag of, al naar het geval, door de ter uitvoering daarvan vastgestelde bepalingen. De afgifte van een verblijfstitel aan een onderdaan van een lidstaat moet niet worden beschouwd als een handeling die rechten doet ontstaan, maar als een handeling waarbij een lidstaat de individuele positie van een onderdaan van een andere lidstaat uit het oogpunt van de bepalingen van Unierecht vaststelt (HvJ 14 april 2005, C-157/03, *Commissie t. Spanje*, r.o. 28; HvJ 23 maart 2006, C-408/03, *Commissie t. België*, r.o. 62-63; HvJ 21 juli 2011, C-325/09, *Maria Dias*, r.o. 48; HvJ 27 juni 2018, C-246/17, *Diallo*, r.o. 48). De verblijfstitels zijn dus declaratoir en niet constitutief van aard, zodat zij niet meer doen dan een reeds bestaand recht bevestigen (HvJ 21 juli 2011, C-325/09, *Maria Dias*, r.o. 49 en 54; HvJ 27 juni 2018, C-246/17, *Diallo*, r.o. 49).

7. In de wetsgeschiedenis van artikel 7*bis*, § 2, eerste lid, 2°, WBN wordt bevestigd dat de burgers van de Europese Unie en hun familieleden hun recht op verblijf rechtstreeks aan het Unierecht ontleen, zodat de erkenning van dat recht een declaratief karakter heeft. Dit betekent volgens de wetgever dat het geheel aan verblijfstitels voor de periode voorafgaand aan de nationaliteitsaanvraag in aanmerking moet worden genomen, met naleving van artikel 7*bis*, § 2, eerste lid, 2°, voor de analyse of de aanvrager wel degelijk is toegelaten of gemachtigd geworden om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven of om er zich te vestigen overeenkomstig de vreemdelingenwet of de regularisatiewet.

8. Uit het bovenstaande volgt dat het wettelijk verblijf zoals bedoeld in artikel 7*bis*, § 2, eerste lid, 2°, WBN en dat in aanmerking wordt genomen voor de toepassing van artikel 12*bis*, § 1, 2°, WBN inzake de nationaliteitsverklaring, in die zin moet worden uitgelegd, conform artikel 25 Burgerschapsrichtlijn, dat de toelating of machtiging van de Unieburger die in het Rijk werknemer is, om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven of om er zich te vestigen overeenkomstig de vreemdelingenwet, rechtstreeks voortvloeit uit artikel 21, lid 1, VWEU, zodra voldaan is aan de voorwaarden van de artikelen 7, eerste lid, a), of 16, eerste lid, Burgerschapsrichtlijn, zoals omgezet in de artikelen 40, § 4, 1°, en 42*quinquies*, § 1, Vreemdelingenwet.

Het bezit van de verblijfsdocumenten vermeld in artikel 4 koninklijk besluit van 14 januari 2013, die in aanmerking moeten worden genomen als bewijs van het wettelijk verblijf in de zin van artikel 7*bis*, § 2, eerste lid, 2°, WBN, vormt aldus geen voorwaarde voor zulk wettelijk verblijf van een Unieburger, dat met elk ander bewijsmiddel aangetoond kan worden, met inbegrip van het bijzondere verblijfsdocument toegekend aan ambtenaren of personeelsleden van de Unie krachtens artikel 3, 3°, koninklijk besluit van 30 oktober 1991. De afwezigheid van de verblijfsdocumenten vermeld in artikel 4 koninklijk besluit van 14 januari 2013 kan voor een Unieburger derhalve niet tot een verlies van dit wettelijk verblijfsrecht leiden.

9. De appelrechters stellen vast dat de eiser een Unieburger is die sinds een periode van meer dan vijf jaar voorafgaand aan de indiening van de verklaring tot het verkrijgen van de Belgische nationaliteit als werknemer in België werkzaam is.

Hieruit volgt dat de eiser voldoet aan de voorwaarden van artikel 7, lid 1, a), Burgerschapsrichtlijn, zoals omgezet in artikel 40, § 4, 1°, Vreemdelingenwet.

10. De appelrechters wijzen de verklaring van de eiser tot het verkrijgen van de Belgische nationaliteit op basis van artikel 12*bis*, § 1, 2°, WBN vervolgens af op de gronden dat:

- de eiser voor de periode van vijf jaar voorafgaand aan zijn verklaring tot het verkrijgen van de Belgische nationaliteit afgelegd op 6 februari 2018, dus van 6 februari 2013 tot en met 6 februari 2018, niet toegelaten of gemachtigd was om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven of om er zich te vestigen “overeenkomstig de vreemdelingenwet” in de zin van artikel 7*bis*, § 2, eerste lid, 2°, WBN;
- niet betwist wordt dat de eiser vanaf 10 oktober 2017, namelijk het begin van de geldigheid van zijn document ter staving van duurzaam verblijf, toegelaten of gemachtigd was om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven of om er zich te vestigen overeenkomstig de vreemdelingenwet;
- de eiser weliswaar voor een instelling van de Europese Unie werkt in een andere lidstaat (België) dan zijn lidstaat van herkomst (Verenigd Koninkrijk) en dus de hoedanigheid heeft van migrerend werknemer en binnen de werkingssfeer van artikel 45 VWEU valt;
- zijn verblijfsrecht voor de periode van 6 februari 2013 tot en met 9 oktober 2017, waarin hij uitsluitend een bijzondere identiteitskaart bezat op grond van artikel 3, 3°, koninklijk besluit van 30 oktober 1991, echter niet werd gevestigd op basis van de artikelen 40 en volgende Vreemdelingenwet, maar wel op basis van artikel 11, eerste lid, b), Protocol nr. 7 betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie;
- de lijst van verblijfsdocumenten vermeld in artikel 4 koninklijk besluit van 14 januari 2013 die in aanmerking komen als bewijs van het wettelijk verblijf in de zin van artikel 7*bis*, § 2, eerste lid, 2°, WBN, bovendien limitatief is en de bijzondere identiteitskaart toegekend krachtens het koninklijk besluit van 30 oktober 1991 niet begrepen wordt door één van de in die lijst opgesomde verblijfsdocumenten.

11. Door aldus te oordelen dat de eiser niet toegelaten of gemachtigd is om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven of om er zich te vestigen overeenkomstig de vreemdelingenwet in de zin van artikel 7*bis*, § 2, eerste lid, 2°, WBN, en op die grond de verkrijging van de Belgische nationaliteit krachtens 12*bis*, § 1, 2°, WBN af te wijzen, terwijl dit wettelijk verblijfsrecht, dat rechtstreeks voortvloeit uit artikel 21, lid 1, VWEU, met elk bewijsmiddel kan worden aangetoond, inclusief het bijzonder verblijfsdocument toegekend krachtens artikel 3, 3°, koninklijk besluit van 30 oktober 1991, verantwoorden de appelrechters hun beslissing niet naar recht.

Het onderdeel is gegrond.

Overige grieven

12. De overige grieven kunnen niet tot ruimere cassatie leiden.

DICTIONNAIRE

HET HOF,

Vernietigt het bestreden arrest, behoudens in zoverre dit het hoger beroep ontvankelijk verklaart.

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van het gedeeltelijk vernietigde arrest.

Houdt de kosten aan en laat de beslissing daaromtrent aan de feitenrechter over.

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het hof van beroep te Antwerpen.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, derde kamer, samengesteld uit sectievoorzitter Eric Dirix, als voorzitter, sectievoorzitter Koen Mestdagh, en de raadsheren Antoine Lievens, Bart Wylleman en Ilse Couwenberg, en in openbare rechtszitting van 7 december 2020 uitgesproken door sectievoorzitter Eric Dirix, in aanwezigheid van advocaat-generaal Henri Vanderlinden, met bijstand van griffier Mike Van Beneden.

Hof van Cassatie, arrest van 7 december 2020

Nationaliteit – Nationaliteitsverklaring – Artikel 12bis, § 1, 1° WBN – Wettelijk verblijf – Artikel 7bis, § 2, eerste lid, 2° WBN – Artikel 4 van het koninklijk besluit van 14 januari 2013 – Recht op verblijf burgers van de Europese Unie en hun familieleden – Geheel van verblijfstitels – Bijzondere verblijfsdocumenten op grond van koninklijk besluit van 30 oktober 1991 – Burgerschap van de Unie – Artikel 22 van het Internationaal Verdrag van 13 december 1960 tot samenwerking in het belang van de veiligheid van de luchtvaart “Eurocontrol”

Nationalité – Déclaration de nationalité – Article 12bis, § 1, 1° CNB – Résidence légale – Article 7bis, § 2, al. 1, 2° CNB – Article 4 Arrêté royal du 14 janvier 2013 – Droit au séjour des citoyens de l’Union européenne et des membres de leur famille – Ensemble des titres de séjour – Titres de séjour particuliers en vertu de l’Arrêté royal du 30 octobre 1991 – Citoyenneté de l’Union – Article 22 de la Convention internationale de coopération pour la sécurité de la navigation aérienne “Eurocontrol” du 13 décembre 1960

C.20.0224.N

M.B.,

eiser,

vertegenwoordigd door mr. Bruno Maes, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 1170 Brussel, Terhulpensesteenweg 177/7, waar de eiser woonplaats kiest,

tegen

Procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel, met kantoor te 1000 Brussel, Poelaertplein 1, verweerder.

I. Rechtspleging voor het hof

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het hof van beroep te Brussel van 14 januari 2020.

De zaak is bij beschikking van de eerste voorzitter van 22 september 2020 verwezen naar de derde kamer.

Sectievoorzitter Eric Dirix heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal Henri Vanderlinden heeft geconcludeerd.

II. Feiten

Uit het bestreden arrest en de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat:

- de eiser geboren is te Sint-Lambrechts-Woluwe op [...] en de Britse nationaliteit heeft;
- zijn vader [...], eveneens van Britse nationaliteit, sinds 1 december 1993 bij de Europese organisatie Eurocontrol te Brussel tewerkgesteld is;
- de eiser sinds zijn geboorte over een bijzondere identiteitskaart beschikt, verstrekt door de FOD Buitenlandse zaken, Dienst Protocol, krachtens artikel 3, 3° en 5°, koninklijk besluit van 30 oktober 1991 betreffende de documenten voor het verblijf in België van bepaalde vreemdelingen, in uitvoering van artikel 10, § 1, 1°, Vreemdelingenwet en artikel 22 van het Internationaal Verdrag van 13 december 1960 tot samenwerking in het belang van de veiligheid van de luchtvaart “Eurocontrol”, dat personeelsleden en hun inwonende gezinsleden vrijstelt van immigratiebeperkingen en vreemdelingenregistratie;
- aan de eiser op 27 januari 2017 een document ter staving van duurzaam verblijf in België (E+ verblijfskaart) werd toegekend, krachtens artikel 42*quinquies*, § 5, Vreemdelingenwet en artikel 55 van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, dat geldig is van 27 december 2016 tot en met 27 december 2021;
- de eiser op 27 december 2017 voor de ambtenaar van de burgerlijke stand te Tervuren een verklaring heeft afgelegd tot het verkrijgen van de Belgische nationaliteit, krachtens artikel 12*bis*, § 1, 1°, WBN;
- de Procureur des Konings te Leuven op 5 april 2018 een negatief advies heeft uitgebracht;
- de rechtbank van eerste aanleg te Leuven de verklaring van de eiser tot het verkrijgen van de Belgische nationaliteit op basis van artikel 12*bis*, § 1, 1°, WBN bij vonnis van 3 december 2018 heeft ingewilligd;
- het bestreden arrest, na hoger beroep ingesteld door de Procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel, voornoemde verklaring heeft afgewezen.

III. Cassatiemiddel

De eiser voert in zijn verzoekschrift dat aan dit arrest is gehecht, een middel aan.

IV. Beslissing van het hof

Beoordeling

Derde onderdeel

1. Krachtens artikel 12*bis*, § 1, 1°, WBN, zoals hier van toepassing, kan de Belgische nationaliteit verkrijgen door een verklaring af te leggen overeenkomstig artikel 15, de vreemdeling die de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt en in België geboren is en er sedert zijn geboorte zijn hoofdverblijfplaats heeft gevestigd op grond van een wettelijk verblijf.

2. Krachtens artikel 7*bis*, § 2, eerste lid, 2°, WBN, zoals hier van toepassing, wordt onder wettelijk verblijf verstaan, wat de periode voorafgaand aan de indiening van het verzoek of de verklaring betreft: toegelaten of gemachtigd zijn om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven of om er zich te vestigen overeenkomstig de vreemdelingenwet of de regularisatiewet. Voor de burgers van de Europese Unie en hun familieleden bedoeld in artikel 40*bis* Vreemdelingenwet wordt de periode tussen de datum van de indiening van hun aanvraag en de datum waarop hun dat recht op verblijf is toegekend, gelijkgesteld aan een gemachtigd verblijf in de zin van paragraaf 2, 2°. De Koning bepaalt, bij een besluit vastgelegd na overleg in de Ministerraad, welke documenten in aanmerking komen als bewijs van het in het eerste lid bedoelde verblijf.

3. Artikel 4 van het koninklijk besluit van 14 januari 2013 tot uitvoering van de wet van 4 december 2012 tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit teneinde het verkrijgen

van de Belgische nationaliteit migratieneutraal te maken, zoals hier van toepassing, bepaalt dat de verblijfsdocumenten die in aanmerking moeten worden genomen als bewijs van het wettelijk verblijf in de zin van artikel 7bis, § 2, eerste lid, 2°, WBN zijn: 6° de “*verklaring van inschrijving*”, opgesteld overeenkomstig de bijlage 8 van het vermelde koninklijk besluit van 8 oktober 1981, in uitvoering van artikel 42, § 2 en § 4, Vreemdelingenwet; 7° het “*document ter staving van duurzaam verblijf*”, opgesteld overeenkomstig de bijlage 8bis van voormeld koninklijk besluit van 8 oktober 1981, in uitvoering van artikel 42quinquies, § 5, Vreemdelingenwet.

4. In de wetsgeschiedenis van artikel 7bis, § 2, eerste lid, 2°, WBN wordt vermeld dat de burgers van de Europese Unie en hun familieleden hun recht op verblijf rechtstreeks aan het Unierecht ontleen, zoals blijkt uit de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, zodat de erkenning van dat recht een declaratief karakter heeft (HvJ 14 april 2005, C-157/03, *Commissie t. Spanje*, r.o. 28; HvJ 23 maart 2006, C-408/03, *Commissie t. België*, r.o. 62-63; HvJ 21 juli 2011, C-325/09, *Maria Dias*, r.o. 48; HvJ 27 juni 2018, C-246/17, *Diallo*, r.o. 48).

Dit betekent volgens de wetgever dat het geheel aan verblijfstitels voor de periode voorafgaand aan de nationaliteitsaanvraag in aanmerking moet worden genomen, met naleving van voormeld artikel 7bis, § 2, eerste lid, 2°, voor de analyse of de aanvrager wel degelijk is toegelaten of gemachtigd geworden om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven of om er zich te vestigen overeenkomstig de vreemdelingenwet of de regularisatiewet.

5. Het wettelijk verblijf zoals bedoeld in artikel 7bis, § 2, eerste lid, 2°, WBN en dat in aanmerking wordt genomen voor de toepassing van artikel 12bis, § 1, 1°, WBN inzake de nationaliteitsverklaring, moet aldus in die zin worden uitgelegd dat de toelating of machtiging van de Unieburger die familielid is van een burger van de Unie die in het Rijk werknemer is, om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven of om er zich te vestigen overeenkomstig de vreemdelingenwet, rechtstreeks voortvloeit uit het Unierecht, zodra voldaan is aan de voorwaarden van de artikelen 7, eerste lid, d), of 16, lid 1, Richtlijn 2004/38/EG van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, zoals omgezet in de artikelen 40bis, § 2 en § 4, en 42quinquies, § 1, Vreemdelingenwet.

Het bezit van de verblijfsdocumenten vermeld in artikel 4 koninklijk besluit van 14 januari 2013, die in aanmerking moeten worden genomen als bewijs van het wettelijk verblijf in de zin van artikel 7bis, § 2, eerste lid, 2°, WBN, vormt aldus geen voorwaarde voor zulk wettelijk verblijf van een Unieburger, dat met elk ander bewijsmiddel aangetoond kan worden, met inbegrip van het bijzondere verblijfsdocument toegekend krachtens artikel 3, 3° en 5°, koninklijk besluit van 30 oktober 1991. De afwezigheid van de verblijfsdocumenten vermeld in artikel 4 koninklijk besluit van 14 januari 2013 kan voor een Unieburger derhalve niet tot een verlies van dit wettelijk verblijfsrecht leiden.

6. De appelrechters stellen vast dat de eiser een Unieburger is die sinds zijn geboorte wettelijk in het Rijk verblijft en familielid is van een burger van de Unie die in het Rijk werknemer is.

Zij wijzen de verklaring van de eiser tot het verkrijgen van de Belgische nationaliteit op basis van artikel 12bis, § 1, 1°, WBN af op de gronden dat:

- de eiser voor de periode voorafgaand aan zijn verklaring tot het verkrijgen van de Belgische nationaliteit afgelegd op 27 december 2017 niet toegelaten of gemachtigd was om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven of om er zich te vestigen “*overeenkomstig de vreemdelingenwet*” in de zin van artikel 7bis, § 2, eerste lid, 2°, WBN;
- zijn recht op verblijf op het Belgisch grondgebied vanaf zijn geboorte niet werd gevestigd op basis van de artikelen 40bis en 42quinquies Vreemdelingenwet, maar wel op basis van artikel 22 van het Internationaal Verdrag van 13 december 1960 tot samenwerking in het belang van

de veiligheid van de luchtvaart “Eurocontrol”, ter uitvoering waarvan hem een bijzondere identiteitskaart werd verstrekt op grond van artikel 3, 3° en 5°, koninklijk besluit van 30 oktober 1991;

- de lijst van verblijfsdocumenten vermeld in artikel 4 koninklijk besluit van 14 januari 2013 die in aanmerking komen als bewijs van het wettelijk verblijf in de zin van artikel 7bis, § 2, eerste lid, 2°, WBN, bovendien limitatief is en de bijzondere identiteitskaart toegekend krachtens het koninklijk besluit van 30 oktober 1991 niet begrepen wordt door één van de in die lijst opgesomde verblijfsdocumenten.

7. Door aldus te oordelen dat de eiser niet toegelaten of gemachtigd is om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven of om er zich te vestigen overeenkomstig de vreemdelingenwet in de zin van artikel 7bis, § 2, eerste lid, 2°, WBN, en op die grond de verkrijging van de Belgische nationaliteit krachtens artikel 12bis, § 1, 1°, WBN af te wijzen, terwijl de lijst van verblijfsdocumenten vermeld in artikel 4 koninklijk besluit van 14 januari 2013 niet limitatief is voor Unieburgers, die hun rechtstreeks uit het Unierecht voortvloeiend verblijfsrecht kunnen aantonen met elk bewijsmiddel, inclusief het bijzonder verblijfsdocument toegekend krachtens artikel 3, 3° en 5°, koninklijk besluit van 30 oktober 1991, verantwoorden de appelrechters hun beslissing niet naar recht.

Het onderdeel is gegrond.

Overige grieven

8. De overige grieven kunnen niet tot een ruimere cassatie leiden.

DICTION

HET HOF,

Vernietigt het bestreden arrest, behoudens in zoverre dit het hoger beroep ontvankelijk verklaart.

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van het gedeeltelijk vernietigde arrest.

Houdt de kosten aan en laat de beslissing daaromtrent aan de feitenrechter over.

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het hof van beroep te Antwerpen.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, derde kamer, samengesteld uit sectievoorzitter Eric Dirix, als voorzitter, sectievoorzitter Koen Mestdagh, en de raadsheren Antoine Lievens, Bart Wylleman en Ilse Couwenberg, en in openbare rechtszitting van 7 december 2020 uitgesproken door sectievoorzitter Eric Dirix, in aanwezigheid van advocaat-generaal Henri Vanderlinden, met bijstand van griffier Mike Van Beneden.

Hof van Cassatie, arrest van 28 juni 2019

Toepasselijk recht – Huwelijk – Artikel 3:172 Nederlands Burgerlijk Wetboek – Gemeenschap – Bijdrage in kosten naar evenredigheid aandelen in de vruchten en andere voordelen – Bijdrage in kosten naar evenredigheid van aandelen in eigendom

Droit applicable – Mariage – Article 3:172 Code Civil néerlandais – Communauté – Contribution aux charges proportionnelle à la quote-part dans les fruits et autres avantages – Contribution aux charges proportionnelle à la quote-part dans la propriété

C.18.0485.N

H.S.,

eiseres,

vertegenwoordigd door mr. Johan Verbist, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 2000 Antwerpen, Amerikalei 187/302, waar de eiseres woonplaats kiest,

tegen

J.D.,

verweerder.

I. Rechtspleging voor het Hof

Het cassatieberoep is gericht tegen het vonnis in hoger beroep van de rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen, van 26 april 2018.

Advocaat-generaal André Van Ingelgem heeft op 6 mei 2019 een schriftelijke conclusie neergelegd. Raadsheer Koen Mestdaghe heeft verslag uitgebracht. Advocaat-generaal André Van Ingelgem heeft geconcludeerd.

II. Cassatiemiddel

De eiseres voert in haar verzoekschrift dat aan dit arrest is gehecht, een middel aan.

III. Beslissing van het Hof

Beoordeling

1. De appelrechter beslist, zonder hieromtrent te worden bekritiseerd, dat het Nederlandse recht van toepassing is op het huidige geschil.

2. Wanneer de rechter de buitenlandse wet toepast, moet hij de draagwijdte ervan bepalen op grond van de uitleg die deze wet in het land van oorsprong krijgt.

Het Hof gaat na of de beslissing van de rechter conform die uitleg is.

3. Volgens artikel 3:172 Nederlands Burgerlijk Wetboek delen de deelgenoten, tenzij een regeling anders bepaalt, naar evenredigheid van hun aandelen in de vruchten en andere voordelen die het gemeenschappelijk goed oplevert, en moeten zij in dezelfde evenredigheid bijdragen tot de uitgaven die voortvloeien uit handelingen welke bevoegdelijk ten behoeve van de gemeenschap zijn verricht.

4. Volgens de uitleg die deze bepaling in het Nederlandse recht krijgt, zijn de deelgenoten aldus verplicht om naar evenredigheid van hun aandeel in de eigendom bij te dragen tot de uitgaven die voortvloeien uit bevoegdelijk ten behoeve van de gemeenschap verrichte handelingen, tenzij een regeling anders bepaalt of de rechter uitzonderlijk anders beslist op grond van de redelijkheid en billijkheid krachtens artikel 3:166, lid 3, Nederlands Burgerlijk Wetboek.

5. De appelrechter stelt vast dat:

- de partijen op 11 december 1989 gehuwd zijn onder het Nederlandse recht;
- zij tijdens het huwelijk, namelijk op 31 augustus 2005, in onverdeeldheid het betwiste onroerend goed hebben gekocht, namelijk een woning gelegen te Brasschaat;
- de partijen op 8 mei 2007 een echtscheidingsconvenant hebben ondertekend waarin zij overeenkwamen dat *“[de eiseres] het gebruiksrecht van de woning (...) krijgt zonder hiervoor een vergoeding te betalen”*;
- de eiseres stelt dat zij de voorbije jaren alle kosten en uitgaven met betrekking tot voormeld onroerend goed alleen gedragen heeft;
- zij thans van de verweerder de door haar gemaakte kosten terugvordert in verhouding tot zijn aandeel in het onroerend goed.

Hij oordeelt dat:

- gelet op de afwijkende regeling in het echtscheidingsconvenant, de verweerder niet in de vruchten van het gemeenschappelijk goed deelt, maar de eiseres het recht verkrijgt om het onroerend goed kosteloos te gebruiken;
- hieruit logischerwijze volgt dat de verweerder niet dient bij te dragen in de kosten ervan;
- artikel 3:172 Nederlands Burgerlijk Wetboek uitdrukkelijk *“in dezelfde evenredigheid”* bepaalt, zodat de eiseres 100 pct. van de kosten moet dragen aangezien zij 100 pct. genot heeft van het onroerend goed.

6. De appelrechter die aldus oordeelt dat de deelgenoten verplicht zijn om bij te dragen tot de uitgaven betreffende het gemeenschappelijk goed naar evenredigheid van hun aandelen in de vruchten en andere voordelen die dit goed oplevert, en niet naar evenredigheid van hun aandelen in de eigendom, verantwoordt zijn beslissing niet naar recht.

Het middel is gegrond.

DICTUM

HET HOF,

Vernietigt het bestreden vonnis.

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van het vernietigde vonnis.

Houdt de kosten aan en laat de beslissing daaromtrent aan de feitenrechter over.

Verwijst de zaak naar de rechtbank van eerste aanleg Limburg, rechtszitting houdend in hoger beroep.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, eerste kamer, samengesteld uit sectievoorzitter Eric Dirix, als voorzitter, en de raadsheren Koen Mestdagh, Geert Jocqué, Bart Wylleman en Koenraad Moens, en in openbare rechtszitting van 28 juni 2019 uitgesproken door sectievoorzitter Eric Dirix, in aanwezigheid van advocaat-generaal André Van Ingelgem, met bijstand van griffier Vanessa Van de Sijpe.

Hof van beroep Antwerpen, arrest van 25 april 2018

Zie ook Familierechtbank Antwerpen (afd. Antwerpen), vonnis van 7 juni 2017

Erkenning – Huwelijk – Buitenlandse huwelijksakte – Artikel 31 WIPR – Artikel 27 WIPR – Artikel 18 WIPR – Wetsontduiking – Artikel 21 WIPR – Openbare orde – Artikel 146bis BW – Schijnhuwelijk – Artikel 12 EVRM – Artikel 16 Universele Verklaring van de rechten van de mens – Recht om te huwen – Artikel 8 EVRM – Recht op respect voor het privé- en familieleven – Artikel 40bis, § 2, lid 3 Vreemdelingenwet – Bijkomend onderzoek – Tegenstrijdige administratieve beslissingen

Reconnaissance – Mariage – Acte étranger de mariage – Article 31 CODIP – Article 27 CODIP – Article 18 CODIP – Fraude à la loi – Article 21 CODIP – Ordre public – Article 146bis C. civ. – Mariage simulé – Article 12 CEDH – Article 16 Déclaration universelle des droits de l’homme – Droit au mariage – Article 8 CEDH – Droit au respect de la vie privée et familiale – Article 40bis, § 2, al. 3 Loi sur le séjour des étrangers – Investigation additionnelle – Décisions administratives contradictoires

In de zaak van

1. **L.V.**, geboren te Brasschaat op [...] 1959, wonende te [...] Brasschaat, [...],
2. **C.S.**, geboren te [...] (Tunesië) op [...] 1984, verblijvende te Tunesië, woont kiezende bij Meester K. Verstrepen, advocaat te 2060 Antwerpen, Rotterdamstraat 53,

appellanten,

vertegenwoordigd door Meester J. Schellemans loco Meester K. Verstrepen, advocaat te 2060 Antwerpen, Rotterdamstraat 53; eerste appellante in persoon,

tegen het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, afdeling Antwerpen, van 7 juni 2017.

Procedure

1. De door de wet vereiste processtukken werden in behoorlijke vorm overgelegd, waaronder het bestreden vonnis d.d. 07/06/2017 van de rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen, sectie familie- en jeugdrechtbank, en het verzoekschrift tot hoger beroep neergelegd ter griffie van dit hof op 12/07/2017.

Voorwerp van de vordering

2. Appellanten, mevrouw L.V. en de heer C.S., vorderen bij hervorming van het bestreden vonnis, te zeggen voor recht dat hun buitenlands huwelijk afgesloten op 22/05/2014 te Tunesië erkend dient

te worden in de Belgische rechtsorde en dat dit buitenlands huwelijk tegenstelbaar is ten aanzien van alle Belgische overheden.

Relevante feiten en retroacten

3. Mevrouw L.V. (hierna ook: de vrouw) is geboren te Brasschaat op [...] 1959, heeft de Belgische nationaliteit en woont te [...] Brasschaat, [...]. De heer C.S. (hierna ook: de man) is geboren te [...] (Tunesië) op [...] 1984, heeft de Tunesische nationaliteit en woont in Tunesië. Zij huwden te Djerba Houmet Souk (Tunesië) op 22/05/2014.

Na een gunstig advies van het openbaar ministerie werd de buitenlandse huwelijksakte op 22/08/2014 in de registers van de burgerlijke stand te Brasschaat overgeschreven.

Bij de visumaanvraag gezinshereniging bracht het openbaar ministerie op 07/10/2014 een gunstig advies uit dat evenwel ingevolge bijkomende informatie naar een ongunstig advies d.d. 05/11/2014 gewijzigd werd. Op 12/11/2014 heeft DVZ de visumaanvraag afgewezen. Ook de tweede visumaanvraag werd op 16/06/2015 door DVZ geweigerd.

Op 17/02/2016 hebben appellanten tegen deze weigering tot erkenning van het buitenlands huwelijk verhaal bij de rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen, ingesteld.

4. Bij het bestreden vonnis van de rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen, van 07/06/2017 werd hun vordering toelaatbaar maar ongegrond verklaard en werden de kosten ten laste van appellanten gelegd.

Daar waar werd vastgesteld dat er van een bigaam huwelijk geen sprake was en er nog geloof wou worden gehecht aan de oprechte intenties van de vrouw die belangrijke sommen aan de man ter beschikking stelde, weerhield de eerste rechter in hoofde van de man een gebrek aan intentie om een duurzame levensgemeenschap op te bouwen en een louter oogmerk om een verblijfsvoordeel te bekomen. De eerste rechter overwoog in dit kader dat:

- het huwelijk aan de man de mogelijkheid bood om een verblijfsrecht in België te verwerven;
- betrokkenen elkaar manifest tegenspreken over het tijdstip van de eerste ontmoeting;
- de vrouw door de man in de waan werd gelaten dat hij gehuwd was, in Zwitserland woonde en naar Djerba kwam om haar te ontmoeten terwijl hij pas op 05/06/2012 met een Zwitserse dame huwde hoewel hij toen reeds anderhalf jaar een relatie met de vrouw had;
- de man na de foute afloop van de visumaanvraag in Zwitserland uit de echt scheidde en één dag na het definitief worden van de echtscheiding met de vrouw huwde;
- de man de vrouw in de waan liet dat zij zijn ouders maar in januari 2013 mocht ontmoeten gezien hij eerst van zijn Zwitserse echtgenote gescheiden moest zijn en dat hij naar aanleiding van het bekomen van het attest van geen huwelijksbeletsel in strijd met de waarheid verklaarde gescheiden te zijn;
- deze flagrante leugens over fundamentele zaken in strijd zijn met het minimum aan goede bedoelingen die van partners met oprechte huwelijksplannen kan worden verwacht terwijl ook de vrouw haar activiteiten in het prostitutiemilieu tot vijf maand na het huwelijk verzwegen;
- de vrouw maar liefst 25 jaar ouder dan de man is wat in het geheel van de feiten minstens argwaan wekt.

5. Appellanten zijn gegriefd door het bestreden vonnis en voeren hiertoe samengevat aan dat:

- er voorbijgegaan werd aan een hele reeks elementen waaruit de oprechte intenties van de man blijken (zoals foto's, enorme hoeveelheid uitgewisselde berichten en telefoongesprekken,

- verklaringen van familie en vrienden, het herhaald gezamenlijk verblijf en huren van een woning in Tunesië) en aan de diverse voorafgaande positieve adviezen van het parket die pas na een vermeende klacht van partnergeweld door de Zwitserse echtgenote gewijzigd werden;
- artikel 40ter Vreemdelingenwet bij gebrek aan nieuwe elementen verhinderde dat er na afgifte van het attest van geen huwelijksbeletsel opnieuw een onderzoek gevoerd werd zodat dergelijk onderzoek in het kader van de visumaanvraag onwettig was;
 - het rechtszekerheidsbeginsel geschonden is nu zij na drie positieve adviezen (bij het attest geen huwelijksbeletsel, erkenning door de ambtenaar van de burgerlijke stand en de visumaanvraag) de rechtmatige verwachting hadden dat hun huwelijk volgens de Belgische wetgeving rechtsgeldig was en dat dit standpunt niet op onredelijke wijze gewijzigd kon worden;
 - het verblijfsrecht dat de man bij het huwelijk zou bekomen niet van aard is om aan de echtheid van het huwelijk te twifelen;
 - de tegenstrijdige verklaringen over het tijdstip van de eerste ontmoeting slechts een vergissing van jaartal ingevolge zenuwen betreft en zij zich essentiële elementen van hun ontmoeting (plaats, aangelegenheid, datum) wel herinnerden;
 - zij op het ogenblik van het huwelijk van de man met de Zwitserse vrouw (05/06/2012) nog geen relatie hadden gezien zij elkaar in 2012 slechts éénmaal hebben ontmoet en hun relatie pas januari 2013 gestart is, niet blijkt dat de Zwitserse echtgenote klacht wegens (niet-bewezen) fysiek geweld neergelegd heeft, de man wetend dat aan een eventueel verblijf in Zwitserland een einde zou komen zelf de echtscheiding inleidde, er geen sprake van flagrante leugens was nu de vrouw van het vorig huwelijk met de Zwitserse vrouw op de hoogte was terwijl het begrijpelijk is dat de vrouw uit schaamte de beschuldiging van het verhuuren van kamers met het oog op prostitutie verzwegen;
 - hun leeftijdsverschil noch voor hen noch voor hun familie een probleem vormt, de broers van de man reeds jarenlang met een oudere Europese vrouw gehuwd zijn, zijn ouders haar weliswaar eerst niet welstellend genoeg vonden maar dit werd bijgelegd en de zoon van de vrouw geen bezwaar tegen het huwelijk had.

Ten slotte benadrukken appellanten dat zij inmiddels 5,5 jaar een relatie hebben en er diverse indicaties van hun oprechte intenties voorhanden zijn alsook betwisten zij de door de eerste rechter niet aangehaalde elementen van het ongunstig advies van het openbaar ministerie:

- de overige tegenstrijdige verklaringen over het tijdstip waarop over een huwelijk werd gesproken en de financiële toestand van de man zijn te wijten aan foutieve interpretaties van de verhoren en werden in latere verklaringen gecorrigeerd;
- de reden van visumaanvraag is geenszins onduidelijk gezien zij het plan hadden in Tunesië te wonen en er een koffiehuis te openen maar ook beperkte tijd in België zouden verblijven;
- zij heel goed van elkaars leven, hobby's, professionele toestand, familieleden ... op de hoogte zijn, in de Franse taal communiceren en hun geloof niet actief belijden zodat het verschil in religie geen beletsel is;
- het gerechtelijk verleden van de vrouw bij de beoordeling van de oprechtheid van de intenties irrelevant is;
- een gebrek aan respect voor de tradities evenmin relevant is gezien het hen vrijstaat culturele of religieuze gebruiken al dan niet op te volgen terwijl de afwezigheid van de ouders op het huwelijksfeest te kaderen is in het feit dat zij het huwelijk niet goedkeurden maar dat het contact inmiddels hersteld is.

Toelaatbaarheid

6. Het verzoekschrift tot hoger beroep neergelegd ter griffie van dit hof op 12/07/2017 is regelmatig naar vorm en termijn. Het hof ziet geen gronden om de toelaatbaarheid van het hoger beroep ambtshalve in vraag te stellen.

Het hoger beroep is toelaatbaar.

Beoordeling

7. Luidens artikel 31 van het WIPR kan een buitenlandse authentieke akte betreffende de burgerlijke stand slechts worden vermeld op de kant van een akte van de burgerlijke stand, worden overgeschreven in een register van de burgerlijke stand of als basis dienen voor de inschrijving in een bevolkingsregister, een vreemdelingenregister of een wachtregister, na onderzoek van de voorwaarden bedoeld in artikel 27, § 1 WIPR.

Artikel 27, § 1 van het WIPR bepaalt dat een buitenlandse authentieke akte, zoals de huwelijksakte van betrokkenen, in België door alle overheden wordt erkend, zonder dat een beroep moet worden gedaan op enige procedure, indien haar rechtsgeldigheid wordt vastgesteld overeenkomstig het krachtens deze wet toepasselijk recht, en meer bepaald met inachtneming van de artikelen 18 (wetsontduiking) en 21 (openbare orde-exceptie) WIPR.

Artikel 146*bis* BW bepaalt dat er geen huwelijk is wanneer, ondanks de gegeven formele toestemmingen tot het huwelijk, uit een geheel van omstandigheden blijkt dat de intentie van minstens één van de echtgenoten kennelijk niet gericht is op het totstandbrengen van een duurzame levensgemeenschap, maar enkel op het bekomen van een verblijfsrechtelijk voordeel dat is verbonden aan de staat van gehuwde.

Voormelde wetsbepaling houdt een materiële IPR-norm in ten aanzien van huwelijken waarbij vreemdelingen zijn betrokken en wordt als zo wezenlijk beschouwd voor 's lands morele, politieke of economische ordening dat er geen plaats is voor daarvan afwijkende buitenlandse opvattingen; deze wetsbepaling betreft de Belgische internationale openbare orde en raakt de regels die de toegang en het verblijf van vreemdelingen in het Rijk regelen.

Voor het huwelijk vereist de Belgische internationale openbare orde, ongeacht eventuele afwijkende buitenlandse opvattingen, dat de beide partners de intentie hebben om door hun toestemming tot het huwelijk tussen hen een duurzame levensgemeenschap tot stand te brengen. De Belgische internationale openbare orde verzet zich tegen de erkenning van een buitenlands huwelijk wanneer dat huwelijk werd aangegaan niet met het oogmerk om een duurzame levensgemeenschap tot stand te brengen maar louter om aan een van de betrokkenen een verblijfsrechtelijk voordeel te bezorgen.

Het recht om te huwen en een gezin te stichten is erkend bij artikel 12 van het Europees verdrag voor de rechten van de mens en bij artikel 16 van de Universele Verklaring van de rechten van de mens, en het recht op respect voor het familie- en gezinsleven is erkend bij artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens. Principieel heeft ieder persoon het recht om te huwen overeenkomstig de nationale wetten die de uitoefening van dat recht beheersen (artikel 12 EVRM). Dit recht om te huwen is niet absoluut. De verdragsrechtelijke bepalingen, waaronder artikel 12 lid 2 EVRM, laten de nationale wetgever toe om de uitoefening van dit recht te regelen, zonder het in substantie aan te tasten.

Alleen het werkelijke huwelijk moet beschermd worden en niet het schijnhuwelijk dat louter wordt aangegaan om een andere wetgeving te omzeilen, inzonderheid het huwelijk dat werd aangegaan met

als enig doel de regels betreffende de binnenkomst en het verblijf van onderdanen van derde landen te misbruiken en voor de onderdaan van het derde land een vergunning tot vestiging of tot verblijf in het Rijk te verkrijgen.

8. Het hof is van oordeel – en treedt daarin de eerste rechter bij – dat de vordering van appellanten niet kan worden ingewilligd.

In het bestreden vonnis heeft de eerste rechter, op grond van een oordeelkundige motivering die, voor zover niet tegengesproken door wat hierna gesteld wordt, door het hof bijgetreden en overgenomen wordt, terecht geoordeeld dat de vordering tot erkenning van het buitenlands huwelijk ongegrond is.

Ter aanvulling van de redengeving van de eerste rechter en ter beantwoording van de argumenten ontwikkeld in hoger beroep voegt het hof nog toe hetgeen volgt.

9. Appellanten besluiten tot de onwettigheid van het hernieuwd onderzoek naar aanleiding van de visumaanvraag gezinshereniging gelet op de eerdere afgifte van het attest van geen huwelijksbeletsel en het gebrek aan nieuwe elementen. Zij verwijzen naar artikel 40ter, § 2, lid 3 Vreemdelingenwet dat bepaalt:

“Als een attest van geen huwelijksbeletsel is afgegeven, wordt er naar aanleiding van het onderzoek van een aanvraag tot gezinshereniging gebaseerd op het voltrokken huwelijk, waarvoor het attest is afgegeven, geen nieuw onderzoek uitgevoerd, tenzij er nieuwe gegevens zijn.”

Net als de eerste rechter is het hof van oordeel dat deze bepaling niet verhindert dat er een bijkomend onderzoek wordt verricht om een schending van de openbare orde te voorkomen. Dat DVZ op straffe van onwettigheid nieuwe elementen moet aantonen om tot een nieuw onderzoek te kunnen overgaan, berust op een verkeerde lezing van voormeld artikel 40ter.

Er is trouwens hoe dan ook een nieuw element voorhanden gezien appellanten bij aanvraag van het attest van geen huwelijksbeletsel verklaarden in Djerba te zullen wonen terwijl de visumaanvraag gezinshereniging een verblijf van de man in België beoogt.

10. Verder benadrukken appellanten dat er reeds tot driemaal toe een positief advies door het openbaar ministerie afgeleverd werd en dat hun huwelijk(sakte) reeds door de ambtenaar van de burgerlijke stand erkend werd. Zij menen dat er met het oog op rechtszekerheid kon verwacht worden dat hun huwelijk aan alle Belgische overheden tegenstelbaar was en dat er niet op kennelijk onredelijke wijze van standpunt veranderd zou worden.

Het gegeven dat het openbaar ministerie voorheen positief adviezen gaf en dat de ambtenaar van de burgerlijke stand te Brasschaat de huwelijksakte heeft overgeschreven doet geen afbreuk aan de mogelijkheid voor dit hof om een toetsing met volle rechtsmacht te doen van het verzoek van appellanten tot erkenning van hun huwelijk(sakte).

Centraal bij de vraag naar de bevoegdheid inzake de erkenning van buitenlandse huwelijksakten staat artikel 27, § 1 lid 1 WIPR. Dit artikel bepaalt dat “(e)en buitenlandse authentieke akte (...) in België door alle overheden (wordt) erkend (...)”. Het is precies doordat elke overheid bevoegd is om buitenlandse akten *de plano* te erkennen dat er tegenstrijdige beslissingen kunnen ontstaan.

Het hof wijst echter op het precaire karakter van de beslissingen van de verschillende overheden en de centrale rol voor de rechter die in geval van tegenstrijdige beslissingen de knoop doorhakt. In dat verband dient te worden verwezen naar artikel 27, § 1 laatste lid WIPR waar is bepaald dat “*ingeval de overheid weigert de geldigheid van de akte te erkennen, (...) beroep (kan) worden ingesteld bij de*

Rechtbank van Eerste aanleg, (...), overeenkomstig de procedure bedoeld in artikel 23''. In dit opzicht konden appellanten er niet redelijkerwijze van uitgaan dat hun huwelijk inmiddels in de Belgische rechtsorde erkend was.

Beslissingen van een administratie hebben overigens geen gezag van gewijsde aangezien dit prerogatief is voorbehouden voor jurisdictionele beslissingen.

11. Met betrekking tot de concrete aanwijzingen van een schijnhuwelijk dient verder te worden vastgesteld dat de man via zijn huwelijk een verblijfsrecht in België zou krijgen waarbij niet kan worden voorbijgegaan aan het feit dat hij reeds eerder een poging ondernam om zich in Europa te vestigen.

Op 05/06/2012 huwde hij immers in Tunesië met een Zwitserse dame die in oktober 2012 de ambassade aanschreef om zijn visumaanvraag na een beschuldiging van fysiek geweld stop te zetten. Dat (een klacht van) fysiek geweld niet bewezen is, neemt niet weg dat de man een verblijf in Zwitserland beoogde maar hierin niet slaagde. Dat hij zelf in 2014 de procedure echtscheiding inleidde met het oog op een tweede huwelijk dat bovendien de dag na het definitief worden van de echtscheiding werd voltrokken, getuigt – anders dan appellanten pogen voor te houden – eerder van zijn wens om een verblijf in Europa te bekomen. Dat hij door het verblijf van zijn broers in Europa geen huwelijk nodig had om naar Europa te reizen, is irrelevant.

Ter terechtzitting d.d. 28/02/2018 geeft de vrouw (die in persoon verschenen is) bovendien aan dat de man inmiddels met een boot naar Italië reisde om daar te kunnen verblijven. Daar waar zij dit wenst te kaderen in zijn wens dicht bij haar te zijn, overtuigt haar verhaal het hof des te meer dat een verblijfsrecht in Europa voor de man heel belangrijk is.

12. Hoewel het louter verblijfsrechtelijk voordeel verbonden met de staat van gehuwde op zich niet volstaat om de intentie tot het vormen van een duurzame levensgemeenschap uit te sluiten, is verder de chronologie in deze zaak opmerkelijk.

Bij het interview in het kader van het attest van geen huwelijksbeletsel d.d. 03/10/2013 gaf de man aan dat hij de vrouw in december 2010 in Djerba leerde kennen en onmiddellijk een relatie met haar aanging terwijl de vrouw dit in januari 2011 situeerde. Bij haar verhoor d.d. 09/12/2013 verklaarde de vrouw dat de kennismaking en aanvang van de relatie van januari 2012 dateert waarbij zij gedetailleerd het verder verloop van relatie in 2012 omschreef. Bij haar verhoor d.d. 28/10/2014 bevestigde zij de kennismaking in januari 2012 om vervolgens van januari 2011 gewag te maken gezien zij zich kon herinneren dat zij bij het invullen van de formulieren bij de ambassade reeds drie jaar samen waren.

Op 29/10/2014 wenste de vrouw nog een bijkomende verklaring af te leggen waarbij zij stelde na consultatie van haar raadsman het tijdstip van de kennismaking in december 2012/januari 2013 te situeren. Thans wordt in besluiten een kennismaking in januari 2012 en een aanvang van de relatie in januari 2013 gesitueerd. Het is duidelijk dat de verklaringen in het licht van de kennisname van de gegevens van het dossier worden aangepast en de tegenstrijdige verklaringen op dit punt geenszins aan zenuwen of loutere vergissingen kunnen worden toegeschreven.

Feit is dat de relatie van appellanten blijkens hun eigen verklaringen *in tempore non suspecto* duidelijk vóór het sluiten van het huwelijk van de man met de Zwitserse vrouw op 05/06/2012 aangevat is. Dat de man in die omstandigheden voor een huwelijk met de Zwitserse dame opteerde, getuigt van het feit dat hij een verblijfsrecht in Zwitserland boven een relatie met de vrouw prefereerde. Bij haar verhoor d.d. 28/10/2014 verklaarde de vrouw trouwens dat zij niet wist dat dit vorig huwelijk van haar man tijdens hun relatie aangegaan werd.

13. Ook blijkt dat de man zich zowel ten overstaan van officiële instanties als ten aanzien van de vrouw aan flagrante leugens schuldig maakt. Zo moet onder meer het volgende vastgesteld worden:

- bij het interview d.d. 03/10/2013 met het oog op het bekomen van het attest van geen huwelijksbeletsel verklaarde hij gescheiden te zijn hoewel hij nog met zijn Zwitserse echtgenote gehuwd was;
- blijkens haar verhoor d.d. 09/12/2013 en d.d. 28/10/2014 was de vrouw van mening dat de man reeds twee jaar gehuwd was met een Zwitserse dame en in Zwitserland verbleef toen zij hem leerde kennen terwijl blijkt dat dit huwelijk werd afgesloten toen betrokkenen reeds een relatie hadden;
- bij haar verhoor d.d. 09/12/2013 verklaarde zij dat zij pas in januari 2013 aan zijn ouders voorgesteld werd gezien de man wou wachten tot hij gescheiden was terwijl blijkt dat hij pas in 2014 gescheiden is.

Het is duidelijk dat de man geen leugens schuwt welke ingesteldheid niet terzijde kan worden geschoven. Het verzwijgen van het huwelijk aangegaan tijdens de relatie en de verklaring gescheiden te zijn om een attest van geen huwelijksbeletsel te bekomen, is – anders dan appellanten pogen voor te houden – wel degelijk essentieel. Van haar kant verzweg de vrouw de beschuldiging van het verhuren van kamers met het oog op prostitutie. Dat dit uit schaamte geweest zou zijn, neemt niet weg dat ook zij essentiële zaken verzweg.

Net als de eerste rechter is het hof van oordeel dat dergelijke flagrante leugens en/of verzwijgingen niet stroken met oprechte bedoelingen van de huwelijkspartners.

14. In besluiten pogen appellanten thans aan elke tegenstrijdigheid of leugenachtige verklaring een redelijke uitleg toe te schrijven:

- de man zou bij de aanvraag van het attest van geen huwelijksbeletsel bedoeld hebben dat hij feitelijk gescheiden leefde waar hij verklaarde uit de echt gescheiden te zijn;
- zijn verklaring ten overstaan van de vrouw over zijn huwelijk met een Zwitserse vrouw gedurende twee jaar zou als een relatie van twee jaar begrepen moeten worden;
- de vrouw zou op de hoogte zijn geweest van het feit dat de echtscheiding van de man met zijn Zwitserse echtgenote vóór hun huwelijk moest afgewacht worden hoewel zij voordien stelde dat zij pas in januari 2013 aan zijn ouders werd voorgesteld nadat de echtscheiding een feit was;
- de man verklaarde weliswaar dat hij niet over een maandelijks inkomen beschikte maar ging er verkeerdelijk van uit dat de vraag enkel een inkomen uit arbeid en niet uit eventuele huurinkomsten, dividenden (zo deze er al zouden zijn) ... betrof;
- de vrouw verklaarde eerst dat zij de man nooit geld heeft gegeven en stelde vervolgens naar aanleiding van de verklaring van de man dat haar investering in zijn (veehouders-)bedrijf niet betekent dat hij geen financiële middelen heeft;
- enz.

Net zoals de verklaring over de eerste ontmoeting moet worden vastgesteld dat appellanten in besluiten op elk punt van het negatief advies van het openbaar ministerie na kennisname van het gehele dossier een samenhangend verhaal proberen te fabriceren dat evenwel tegen de objectieve elementen van het dossier ingaat. In dit opzicht wordt niet verder op hun niet-gefundeerde stellingen ingegaan.

15. Daar waar het leeftijdsverschil van 25 jaar op zich niet van aard is om de oprechte intenties te betwijfelen, is dit evenwel in het geheel van de elementen van het dossier bedenkelijk.

16. Voormeld geheel van omstandigheden levert ook naar het oordeel van het hof afdoende zekerheid op dat het huwelijk werd afgewend van zijn normale bestemming en oneigenlijk gebruikt werd. De man beoogt met het huwelijk enkel een verblijfsrechtelijk voordeel te verkrijgen en geenszins een duurzame levensgemeenschap tussen hen beiden op te bouwen.

De foto's, het intensief contact via berichten of telefoon, de verklaringen van familie en vrienden, de veelvuldige bezoeken van de vrouw in Tunesië en de huur van de woning aldaar dan wel de voorafgaande positieve adviezen van het openbaar ministerie zijn niet van aard om voormeld geheel van gewichtige, bepaalde en met elkaar overeenstemmende vermoedens van schijnhuwelijk te weerleggen.

Het hoger beroep is bijgevolg ongegrond.

Beslissing

Het Hof beslist bij arrest na behandeling van de zaak in raadkamer;

De rechtspleging verliep in overeenstemming met de wet van 15 juni 1935 op het gebruik van de taal in gerechtszaken.

Gehoord Advocaat-generaal D. De Waele in zijn advies dat omwille van de omstandigheden der zaak mondeling ter terechtzitting werd gegeven en waarop partijen hebben kunnen repliceren;

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk maar ongegrond.

Bevestigt het bestreden vonnis.

Legt de kosten ten laste van appellanten.

Dit arrest werd uitgesproken in de openbare zitting van 25 april 2018 door

C. Lutters, raadsheer, wnd. voorzitter
C. Janseghers, raadsheer
C. Reubrecht, raadsheer
N. Van De Vijver, griffier.

Hof van beroep Gent, arrest van 4 februari 2021

Erkenning – Afstamming – Draagmoederschap – Californische rechterlijke beslissing – Belgische wensouders – Artikel 22 WIPR – Artikel 23 WIPR – Artikel 25 WIPR – Geen wetsontduiking – Geen schending van de openbare orde – Artikel 8 EVRM

Reconnaissance – Filiation – Gestation pour autrui – Jugement californien – Parents commanditaires de nationalité belge – Article 22 CODIP – Article 23 CODIP – Article 25 CODIP – Absence de fraude à la loi – Absence de violation de l'ordre public – Article 8 CEDH

In de zaak van

1. [...] met rijksregisternummer [...], geboren te [...] op [...], van de Belgische nationaliteit, wonende te [...]

2. [...] met rijksregisternummer [...], geboren te [...] op [...], van de Belgische nationaliteit, wonende te [...]

appellanten

voor wie optreedt mr. [...], advocaat met kantoor te [...]

wijst het hof het volgende arrest.

I. Beroepen beschikking

Bij beschikking van 31 mei 2019 in de gevoegde zaken met [...] en [...] beoordeelt de B 27ste kamer van de rechtbank van eerste aanleg West-Vlaanderen, afdeling Brugge, het verzoek van [...] (hierna: [...]) en van [...] (hierna: [...]) tot erkenning en uitvoerbaarverklaring van de rechterlijke beslissing van het hooggerechtshof te Californië (Verenigde Staten), district Los Angeles, van 23 augustus 2018 wat betreft de vaststelling van de afstammingsband tussen hen en [...] (geboren te [...] op [...]) en wat betreft de wijze waarop de geboorteakte door de bevoegde plaatselijke autoriteit in Utah diende te worden opgesteld en verder het in ondergeschikte orde ingestelde verzoek tot erkenning in België van de geboorteakte van [...] als buitenlandse authentieke akte conform de artikelen 22bis van de Grondwet en 3 IVRK.

De rechtbank verklaart de vorderingen ontvankelijk en deels gegrond.

De rechtbank zegt voor recht dat de rechterlijke beslissing van het hooggerechtshof te Californië district Los Angeles, van 23 augustus 2018 gedeeltelijk wordt erkend en uitvoerbaar verklaard met name voor zover hierin de vaderlijke afstammingsband tussen [...], geboren te [...] op [...] en [...], geboren te [...] in de staat [...] ([...]) op 5 oktober 2018 wordt vastgesteld en dit op grond van de prenatale erkenning door [...] als genetische vader van het kind waarvan [...] op [...] is bevallen.

Tevens zegt de rechtbank dat de ambtenaar van de burgerlijke stand te Damme met toepassing van artikel 70 *juncto* artikel 50 Burgerlijk Wetboek, zoals vervangen bij artikel 4 van de wet van 18 juni 2018, een prenatale erkenningsakte kan opmaken op basis van de rechterlijke beslissing van het

hooggerechtshof te Californië, district Los Angeles, van 23 augustus 2018 doch enkel met vermelding van de volgende gegevens:

de naam, de voornamen van de bevallingsmoeder: [...]

de naam, de voornamen, de geboortedatum, de geboorteplaats en de hoedanigheid van de erkenner: [...], vader

de rechtelijke instantie, de datum en het identificatienummer van de in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing waarin de toestemming werd vastgesteld: Hooggerechtshof te Californië, district Los Angeles, [...]

Voorts zegt de rechtbank voor recht dat de geboorteakte met nummer [...] opgesteld te [...], op [...] en gewijzigd op [...] waarvan een uittreksel met nummers [...] werd afgeleverd te [...], op [...], voorzien van een apostille nummer [...] van 15 oktober 2018 na opmaak van de voornoemde prenatale erkenningsakte door de ambtenaar van de burgerlijke stand te [...] met toepassing van de artikelen 68, § 1 BW en 31, § 1 WIPR kan dienen als basis voor de opmaak van de Belgische geboorteakte van [...] van zodra het kind de Belgische nationaliteit heeft.

De rechtbank zegt dat met toepassing van artikel 69, § 1 en artikel 44 BW en artikel 31, § 4 WIPR de opmaak van de Belgische geboorteakte van [...] volgende (verbeterde) gegevens dient te vermelden:

de geboortedatum, de geboorteplaats, het uur van geboorte, het geslacht, de naam en de voornamen van het kind: [...]

de naam, de voornamen, de geboortedatum en de geboorteplaats van de vader: [...]

het aktenummer van de akte van prenatale erkenning: p.m.

Ten slotte wijst de rechtbank het anders- en/of meergevorderde af als ongegrond en laat de niet begrote kosten van deze procedure ten laste van [...] en [...] met dien verstande dat in de zaak 19/185/B geen rolrecht verschuldigd is.

II. Hoger beroep

1. Bij verzoekschrift neergelegd ter griffie van het hof op 19 juni 2019 stellen [...] en [...] (tijdig en regelmatig) hoger beroep in tegen voormelde beschikking.

Met hun hoger beroep beogen zij, met hervorming van de beroepen beschikking, in hoofdde de erkenning en uitvoerbaarverklaring van de rechterlijke beslissing van het hooggerechtshof te Californië (Verenigde Staten), district Los Angeles, van 23 augustus 2018 wat betreft de vaststelling van de afstammingsband tussen hen en [...] (geboren te [...] op [...]) en wat betreft de wijze waarop de geboorteakte door de bevoegde plaatselijke autoriteit in Utah diende te worden opgesteld.

Indien het hof zou oordelen dat er een grond bestaat om de zaak in voortzetting te stellen, vragen zij dat het hof, in afwachting van de verdere instaatstelling van de zaak, reeds overgaat tot erkenning en uitvoerbaarverklaring van het gedeelte van de rechterlijke beslissing van het hooggerechtshof te Californië, district Los Angeles, van 23 augustus 2018 dat de afstammingsband tussen [...] en [...] vestigt, dit teneinde de problematiek omtrent het verblijfsrecht van [...] te neutraliseren.

In ondergeschikte orde vragen zij dat de geboorteakte van [...] als buitenlandse akte zou worden erkend in het Belgische recht conform de artikelen 22bis Grondwet en 3 IVRK.

Ten slotte beogen zij een oordeel over de kosten ‘als naar recht’.

2. De zaak is behandeld ter terechtzitting van 8 oktober 2020 waarna het hof het debat heeft gesloten.

[...] en [...] waren daarbij ook in persoon aanwezig.

Nadien heeft het hof het debat gesloten.

Het openbaar ministerie geeft schriftelijk advies op 2 december 2020.

[...] en [...] repliceren schriftelijk op 16 december 2020.

Nadien heeft het hof ter terechtzitting van 17 december 2020 de zaak beraad genomen.

3. Het hof heeft het dossier van de rechtspleging en de overgelegde stukken ingezien.

III. Beoordeling

1. [...] en [...] (beiden van Belgische nationaliteit) zijn echtgenoten.

Zij zijn op [...] gehuwd voor de ambtenaar van de burgerlijke stand te [...].

2. Zij blijken zich in 2013 te hebben aangemeld voor een binnenlandse adoptie.

Uit een op 20 maart 2013 ondertekend document blijkt dat [...] en [...] verklaren de procedure van binnenlandse adoptie van een ongekend kind via een binnenlandse adoptiedienst te willen verderzetten.

[...] en [...] voeren aan dat, gelet op de lange wachttijd voor adoptie, zij midden 2017 een reis naar de Verenigde Staten hebben ondernomen teneinde een beroep te doen op een bemiddelingsbureau voor draagmoederschap.

3. Op 21 augustus 2017 ondertekenen zij een draagmoederschapsovereenkomst met [...] uit [...] in de staat [...] (Verenigde Staten). In deze overeenkomst is een rechtskeuze verricht voor het recht van de Amerikaanse staat Californië.

Kennelijk wordt begin 2018 via in-vitrofertilisatie een embryo in de baarmoeder van [...] geplaatst. De embryo zou zijn gecreëerd door een eicel afkomstig van de zus van [...] bevrucht met het sperma van [...].

4. [...] en [...] richten zich tot het hooggerechtshof van de staat Californië, district Los Angeles, dat op 23 augustus 2018 een uitspraak verleent waarin onder meer (zie overgelegde beëdigde vertaling) werd “bevolen, geoordeeld en besloten als volgt:

(1) *De verzoeker [...] beschikt over een vonnis waarin wordt verklaard dat de verzoeker [...] een wettelijke ouder is van een kind dat door de verweerder [...] na 24 januari 2018 en vóór 24 november 2018 wordt gebaard,*

(2) *De verzoeker [...] beschikt over een vonnis waarin wordt verklaard dat de verzoeker [...] een wettelijke ouder is van een kind dat door verweerder [...] na 24 januari 2018 en vóór 24 november 2018 wordt gebaard,*

- (3) *Er wordt verklaard dat de verweerder [...] geen wettelijke ouder is van een kind dat zij na 24 januari 2018 en vóór 24 november 2018 baart,*
- (4) *Er wordt verklaard dat de verweerder [...] geen wettelijke ouder is van een kind dat de verweerder [...] na 24 januari 2018 en vóór 24 november 2018 baart."*

Voorts is in de rechterlijke beslissing bepaald dat de wettelijke en fysieke voogdij over "een kind dat door de verweerder [...] wordt gebaard na 24 januari 2018 en vóór 24 november 2018 zal worden uitgeoefend door de verzoekers [...] en [...]."

Eveneens is bepaald: "De verweerder [...] zal samenwerken met de medische faciliteit of het geboortecentrum waar de verweerder [...] een kind baart na 24 januari 2018 en vóór 24 november 2018 opdat het geboortecertificaat dat wordt uitgereikt door de Staat [...], departement gezondheid, afdeling belangrijke gegevens en statistiek, overeenkomstig de bepalingen van dit vonnis als volgt wordt opgemaakt:

- a. *Naam van het kind overeenkomstig de richtlijnen van de verzoekers [...] of [...];*
 - b. *De naam van [...] wordt in het vak 'Vader' genoteerd en zijn geboortedatum [...] en geboorteplaats [...] worden vermeld;*
 - c. *De naam [...] wordt in het vak 'Vader' genoteerd en zijn geboortedatum [...] en geboorteplaats [...], [...] worden genoteerd;*
 - d. *De verzoekers [...] en [...] of de afgevaardigde van de dienst geboorten van de medische instelling of het geboortecentrum waar [...] een kind baart, krijgen de toelating om de geboorteakte te ondertekenen."*
5. Op [...] wordt [...] geboren in het [...] te [...] in de Amerikaanse staat [...].

Een geboorteakte wordt opgesteld waarbij [...] en [...] (kennelijk in overeenstemming met de beslissing van het hooggerechtshof van de Staat Californië, district Los Angeles, van [...] elk van hen als vader van het kind wordt vermeld.

Op [...] komt [...] aan in België. Dit blijkt uit een aankomstverklaring op [...] afgeleverd door het gemeentebestuur te [...].

6. Nadat [...] en [...] de rechterlijke beslissing en de geboorteakte voorleggen aan de ambtenaar van de burgerlijke stand te [...] met het oog op inschrijving ervan in de registers van de burgerlijke stand, vraagt de bevoegde ambtenaar op 16 november 2018 advies en toestemming aan het openbaar ministerie met betrekking tot de erkenning van de buitenlandse geboorteakte met inschrijving in de registers van de burgerlijke stand met vermelding van de vaderlijke afstamming, zijnde twee vaders.

Op 17 december 2018 adviseert het openbaar ministerie aan de ambtenaar van de burgerlijke stand te [...] dat er best meteen een procedure bij de familierechtbank over de erkenning van de geboorteakte en eventuele rechterlijke beslissing die aan de basis ligt van de geboorteakte wordt opgestart.

In dit advies wordt voorts (onder meer) gesteld dat uit rechtspraak in verband met draagmoederschap als resultaat vaak naar voren komt dat het juridisch vaderschap van één wensvader (doorgaans de biologische vader) komt vast te staan door in het buitenland voor of na de geboorte gebruik te maken van de wettelijke mogelijkheden ter plaatse om het moederschap van de vrouw die van het kind bevalt

uit te schakelen en een afstammingsband tot stand te brengen in de geboorteakte met de wensvader en dat de partner van de vader daarna kan adopteren.

Tevens haalt dit advies aan dat in de situatie waarin beide wensvaders in de geboorteakte vermeld staan, er een minderheidsrechtspraak is die de afstamming ten opzichte van beide aanvaardt.

7. Hierop richten [...] en [...] zich bij verzoekschrift van 17 januari 2019 tot de familierechtbank West-Vlaanderen, afdeling Brugge, met verzoek tot erkenning en uitvoerbaarverklaring van de rechterlijke beslissing van het hooggerechtshof te Californië (Verenigde Staten), district Los Angeles, van 23 augustus 2018 wat betreft de vaststelling van de afstammingsband tussen hen en [...] (geboren te [...] op [...]) en wat betreft de wijze waarop de geboorteakte door de bevoegde plaatselijke autoriteit in [...] diende te worden opgesteld.

Het openbaar ministerie verleent op 19 maart 2019 gunstig (schriftelijk) advies waarna de beroepen beschikking van 31 mei 2019 tussenkomt.

8. [...] en [...] stellen hiertegen op 19 juni 2019 tijdig, regelmatig en ontvankelijk hoger beroep in (artt. 1026 en 1031 Ger.W.).

9. Daar waar de (initiële/hoofd-) vordering van [...] en [...] strekt tot erkenning en uitvoerbaarverklaring van de rechterlijke beslissing van 23 augustus 2018 van het hooggerechtshof te Californië, district Los Angeles, komen de artikelen 22 e.v. WIPR in beeld.

Er blijkt niet dat met betrekking tot de vordering tot erkenning en uitvoerbaarverklaring van voormelde rechterlijke beslissing enig internationaal verdrag toepassing vindt derwijze dat voormelde wetsbepalingen van het WIPR wel degelijk aan de orde zijn.

Overeenkomstig artikel 22, § 1, 3° WIPR betekent in de zin van dit wetboek het begrip rechterlijke beslissing de beslissing die wordt gewezen door een instantie die een rechtsmacht uitoefent. Het constitutieve criterium is dat de beslissing gewezen moet zijn door een autoriteit die in het land van herkomst de macht heeft een bindende beslissing te nemen ten aanzien van een vordering (rechtsmacht). De aard van de autoriteit speelt daarbij geen rol. Het kan gaan om een orgaan van de rechterlijke macht, maar ook om een administratieve overheid. De benaming en de inhoud van de beslissing hebben evenmin een invloed. Aldus komen zowel beslissingen die een vordering inwilligen, afwijzen, dan wel een beslissing van willige rechtsmacht vormen in aanmerking (vgl. H. Storme, “Art. 22. Erkenning en uitvoerbaarverklaring van buitenlandse rechterlijke beslissingen”, in J. Erauw, M. Fallon, e.a. (eds.), *Het Wetboek Internationaal Privaatrecht Becommentarieerd. Le Code de droit international privé commenté*, Antwerpen, Intersentia, Brussel, Bruylant, 2006, 118; J. Erauw en M. Fallon, *De nieuwe wet op het internationaal privaatrecht. Wet van 6 juli 2004*, Mechelen, Kluwer, 2004, 112).

Het erkenningsregime uit het WIPR inzake authentieke akten (art. 27 WIPR) vindt met betrekking tot de beslissing van 23 augustus 2018 van het hooggerechtshof te Californië, district Los Angeles, geen toepassing.

De bedoelde rechterlijke beslissing is, anders dan het openbaar ministerie het ziet, (immers) niet (louter) te kwalificeren als een authentieke akte (waardoor de afspraken van de partijen vervat in de draagmoederschapsovereenkomst een officieel en ten aanzien van derden tegenstelbaar karakter krijgen). Wat Californië betreft, worden de wensouders immers op de geboorteakte vermeld enkel en alleen wanneer zij een zogenaamde “judgment of parentage” hebben verkregen van de rechter (vgl. P. Wautelet, “Un nouvel épisode dans la saga de la gestation pour autrui transfrontière”, (noot onder Luik 6 september 2010), *JLMB* 2011, 57).

Zonder deze rechterlijke beslissing vermeldt de geboorteakte (immers) de draagmoeder en eventueel haar echtgenoot als ouders van het kind. In een dergelijk geval doet de rechter méér dan een instructie geven aan de ambtenaar van de burgerlijke stand maar spreekt hij zich uit over de afstammingsband die vervolgens wordt vastgelegd in de akte (vgl. J. Verhellen, “Draagmoederschap en de grenzen van het Belgische IPR”, *TPR* 2011, 1523, nr. 22 en de verwijzingen aldaar). Dit lijkt ook in lijn te zijn met Section 7962 van de Family Code van de staat Californië.

Nu de rechterlijke beslissing waarvan [...] en [...] de erkenning en uitvoerbaarverklaring vorderen afstammingsbanden in het leven roept/creëert en (aansluitend/daaropvolgend) instructies geeft aan de ambtenaar van de burgerlijke stand voor het opstellen/de redactie van de geboorteakte, dient *in casu* het erkenningsregime van rechterlijke beslissingen te worden toegepast. De bedoelde beslissing blijkt een “judgment establishing parent-child relationship” (in de beëdigde vertaling “vonnis tot vaststelling van verhouding tussen ouder en kind”) te zijn. Anders dan het openbaar ministerie het ziet, valideert de bedoelde rechterlijke beslissing niet de (in de draagmoederschapsovereenkomst) gemaakte afspraken met daaraan gekoppeld het verlenen van een toelating om de geboorteakte op te maken op naam van de wensouders en meer precies overeenkomstig de bepalingen van deze rechterlijke beslissing. De bedoelde rechterlijke beslissing spreekt zich daadwerkelijk uit over en creëert een afstammingsband waardoor de redactie/opmaak van de geboorteakte (waarmorent ze richtlijnen geeft) in feite een loutere formaliteit is (vgl. P. Wautelet, “Un nouvel épisode dans la saga de la gestation pour autrui transfrontière”, (noot onder Luik 6 september 2010), *JLMB* 2011, 58). Dit laatste geldt nog des te méér in zoverre de bedoelde rechterlijke beslissing ook heeft geoordeeld en besloten dat “er wordt verklaard dat [...] geen wettelijke ouder is van het kind dat [...] na 24 januari 2018 en voor 24 november 2018 baart” terwijl [...] bij de sluiting/ondertekening van de draagmoederschapsovereenkomst niet was betrokken. In die optiek overstijgt de rechterlijke beslissing zonder meer het valideren en officieel en ten aanzien van derden tegenstelbaar maken van de afspraken van de partijen vervat in de draagmoederschapsovereenkomst.

Een en ander was anders geweest indien [...] en [...] zich ertoe hadden beperkt enkel de erkenning te vorderen van de in de staat Utah opgestelde geboorteakte (hetgeen zij slechts in ondergeschikte orde vorderen) in welk geval het in artikel 27 WIPR geregelde erkenningsregime betreffende buitenlandse authentieke akten (wel degelijk) aan de orde zou zijn.

Het hof onderzoekt derhalve in eerste instantie met toepassing van de artikelen 22 e.v. WIPR de vordering tot erkenning en uitvoerbaarverklaring van de rechterlijke beslissing van het hooggerechtshof van de staat Californië, district Los Angeles en pas aansluitend (voor zoveel alsnog nodig) de vordering tot erkenning van de geboorteakte van [...] als authentieke akte.

10. Overeenkomstig artikel 22, § 1, eerste lid WIPR wordt een buitenlandse rechterlijke beslissing die uitvoerbaar is in de Staat waar zij werd gewezen, in België geheel of gedeeltelijk uitvoerbaar verklaard overeenkomstig de procedure bedoeld in artikel 23. Het vierde lid van artikel 22, § 1, WIPR bepaalt dat de beslissing alleen mag erkend of uitvoerbaar verklaard worden indien zij de voorwaarden gesteld in artikel 25 niet schendt.

Bij toepassing van artikel 23, § 1, tweede lid WIPR is de familierechtbank bevoegd om kennis te nemen van vorderingen tot erkenning of uitvoerbaarverklaring van een buitenlandse rechterlijke beslissing wanneer zij een aangelegenheid betreffen zoals bedoeld in artikel 572*bis* van het Gerechtelijk Wetboek.

Overeenkomstig artikel 23, § 2 WIPR is, behalve voor het geval bedoeld in artikel 31, de territoriaal bevoegde rechtbank die van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van de verweerder; bij gebreke van woon- of verblijfplaats in België, is dit de rechtbank van de plaats van de uitvoering. Wanneer de vordering tot erkenning niet kan worden ingeleid voor de rechtbank bedoeld in het eerste

lid, mag de verzoeker de zaak brengen voor de rechtbank van zijn woonplaats of zijn gewone verblijfplaats; bij gebreke van woonplaats of verblijfplaats in België mag hij de zaak brengen voor de rechtbank van het arrondissement Brussel.

De rechtbank van eerste aanleg West-Vlaanderen, afdeling Brugge, heeft terecht, in lijn met voormelde wetsbepalingen, vastgesteld dat zij intern materiaal/territoriaal bevoegd is om van voormelde vordering kennis te nemen. Ook (de familiekamer van) het hof is bevoegd.

11. [...] en [...] argumenteren waarom zij geacht moeten worden belang te hebben bij de door hen ingestelde vordering, een en ander in het licht van de artikelen 17 en 18 Ger.W.

In zijn advies betwist het openbaar ministerie niet dat [...] en [...] wel degelijk belang hebben bij het door hen ingediende verzoek. Het hof neemt dit ook aan, eveneens in het licht van artikel 22, § 2 WIPR dat bepaalt dat elke persoon die een belang heeft en, in zaken die de staat van personen betreffen, eveneens het openbaar ministerie, overeenkomstig de procedure bedoeld in artikel 23 WIPR kan doen vaststellen dat een beslissing al dan niet, geheel of gedeeltelijk, moet worden erkend of uitvoerbaar verklaard.

12. Overeenkomstig artikel 24, § 1 WIPR moet de partij die een beroep doet op de erkenning van een buitenlandse rechterlijke beslissing, of de uitvoerbaarverklaring ervan vordert, de volgende stukken overleggen:

1° een uitgifte van de beslissing die volgens het recht van de Staat waar zij is gewezen, voldoet aan de voorwaarden nodig voor de echtheid ervan;

2° in geval van een verstekbeslissing, het origineel of een voor eensluidend verklaard afschrift van het document waaruit blijkt dat het stuk dat het geding heeft ingeleid of een gelijkwaardig stuk volgens het recht van de Staat waar de beslissing is gewezen aan de niet verschenen partij is betekend of ter kennis is gebracht;

3° enig document op grond waarvan kan worden vastgesteld dat de beslissing, volgens het recht van de Staat waar zij is gewezen, uitvoerbaar is en betekend of ter kennis gebracht is.

[...] en [...] leggen een eensluidend verklaard afschrift voor (een “true and correct copy of the original judgment”) van de beslissing van het hooggerechtshof van 23 augustus 2018. Voorts blijkt dat deze beslissing geen verstekbeslissing is en blijkt uit de overgelegde stukken dat alle partijen (inclusief de draagmoeder [...]) op de hoogte waren van en instemden met de uitspraak. Er liggen ter zake met apostille beklede beëdigde verklaringen van de raadslieden van [...] en [...] en van de draagmoeder voor.

Zodoende blijkt de uitvoerbaarheid en de kennisgeving van de betrokken beslissing afdoende.

Aan de voorwaarden van artikel 24, § 1 WIPR is voldaan.

Overigens wordt ook het origineel van de geboorteakte van de Staat [...] met apostille voorgelegd.

13. Zoals reeds aangegeven, kan een rechterlijke beslissing slechts voor erkenning en uitvoerbaarverklaring in aanmerking komen voor zover er geen weigeringsgronden in de zin van artikel 25 WIPR voorliggen.

Ter zake zouden enkel de weigeringsgronden bedoeld in artikel 25, § 1, 1° en 3° WIPR aan de orde kunnen zijn.

De overige weigeringsgronden van artikel 25, § 1 WIPR komen immers niet in beeld nu niet blijkt noch wordt aangevoerd dat (1) de rechten van de verdediging zijn geschonden, (2) de beslissing overeenkomstig het recht van de Staat waar zij werd gewezen, nog vatbaar is voor een gewoon rechtsmiddel vermits er afdoende blijk wordt gegeven van aanvaarding/berusting en uitvoering van de bedoelde beslissing, (3) de beslissing onverenigbaar is met een in België gewezen beslissing of met een voordien in het buitenland gewezen beslissing die in België kan worden erkend, (4) de vordering in het buitenland werd ingesteld na het instellen in België van een vordering die nog steeds aanhangig is tussen dezelfde partijen en met hetzelfde onderwerp, (5) de Belgische rechters exclusief bevoegd waren om kennis te nemen van de vordering, (6) de bevoegdheid van de buitenlandse rechter uitsluitend gegrond was op de aanwezigheid van de verweerder of van goederen zonder rechtstreeks verband met het geschil in de Staat waartoe die rechter behoort of (7) de erkenning en uitvoerbaarverklaring in strijd zou zijn met de weigeringsgronden bedoeld in de artikelen 39, 57, 72, 95, 115 en 121 WIPR (die hier immers niet aan de orde zijn).

Artikel 25, § 2 WIPR beklemtoont dat in geen geval de buitenlandse rechterlijke beslissing ten gronde mag worden herzien.

14. Overeenkomstig artikel 25, § 1, 3° WIPR wordt een buitenlandse rechterlijke beslissing niet erkend of uitvoerbaar verklaard indien de beslissing alleen is verkregen om te ontsnappen aan de toepassing van het door deze wet aangewezen recht, in aangelegenheden waarin partijen niet vrij over hun rechten kunnen beschikken.

Het gaat om de zogenaamde wetsontduiking. De controle op wetsontduiking houdt geen algemeen onderzoek van het in het buitenland toegepaste recht. Enkel de gevallen waarin de partijen een louter frauduleuze intentie hadden, worden gesanctioneerd. Het is immers vereist dat zij de bedoeling hadden om aan de toepassing van het door het WIPR aangewezen recht te ontsnappen en dat die ontduiking bovendien de enige drijfveer was om naar de buitenlandse rechter te stappen. Het betreft subjectieve criteria, wat moeilijk te bewijzen gegevens zijn (H. Storme, “Artikel 25. Gronden voor weigering van de erkenning of de uitvoerbaarverklaring”, in J. Erauw, M. Fallon, e.a., (eds.), *Het Wetboek Internationaal Privaatrecht Becommentarieerd. Le Code de droit international privé commenté*, Brussel, Bruylant, Antwerpen, Intersentia, 2006, 142).

[...] en [...] erkennen dat zij bewust naar de Verenigde Staten zijn afgereisd teneinde aldaar het gesprek aan te gaan met een bemiddelingsbureau voor het draagmoederschap. Ze erkennen eveneens dat zij hierdoor een rechterlijke beslissing hebben verkregen die zij in België niet hadden kunnen krijgen.

Nog los van de vraag of er überhaupt sprake is van wetsontduiking in zoverre in België geen verbod bestaat op draagmoederschap (zie in die zin aldus afwijzend o.a. Brussel 10 augustus 2018, *Tijdschrift@ipr.be* 2018, afl. 4, 15, noot P. Wautelet), oordeelt het hof in lijn met het advies van het openbaar ministerie dat niet vaststaat dat [...] en [...] deze handelingen hebben gesteld met het uitsluitende doel om te ontsnappen aan de toepassing van het Belgische recht. Zoals reeds aangegeven is slechts van wetsontduiking sprake indien de beslissing alleen is verkregen om te ontsnappen aan de toepassing van het door deze wet aangewezen recht, in aangelegenheden waarin partijen niet vrij over hun rechten kunnen beschikken (vgl. Gent 20 april 2017, *Tijdschrift@ipr.be* 2017, afl. 3, 71; L. Deschuyteneer en J. Verhellen, “Afstamming in het internationaal privaatrecht. III. Erkenning Wetboek Internationaal Privaatrecht”, in *Personen- en familierecht*, losbl., Mechelen, Kluwer, 2017, nr. 40; J. Verhellen, “Draagmoederschap en de grenzen van het Belgisch IPR”, *TPR* 2011, 1531).

Zoals is gebleken bij de behandeling van de zaak ter terechtzitting van 8 oktober 2020 valt eraan niet te twifelen dat [...] en [...] hebben gehandeld vanuit hun oprecht verlangen hun uitdrukkelijke kindervens in vervulling te zien gaan waarbij één van hen de biologische vader zou zijn. Het creëren

van een juridische afstammingsband naar vreemd recht die zij in België niet hadden kunnen bekomen is zodoende geenszins het hoofddoel van hun handelen.

Het hof twijfelt niet aan de oprechtheid van [...] en [...].

[...] en [...] wijzen erop en stofferen dat zij zelf hun kinderwens beoogden in vervulling te doen gaan via een adoptieprocedure waarvoor zij zich in maart 2013 hebben ingeschreven/aangemeld. Na verschillende jaren op de wachtlijst te hebben gestaan zijn zij (uiteindelijk) naar de Verenigde Staten afgereisd. Alleen al omwille van de voorafgaandelijke stappen met het oog op een adoptieprocedure blijkt niet dat de beslissing alleen is verkregen om te ontsnappen aan de toepassing van het door deze wet aangewezen recht, in aangelegenheden waarin partijen niet vrij over hun rechten kunnen beschikken.

Uit het geheel van voormelde elementen blijkt de (uitsluitende) intentie om de wet te ontduiken niet (vgl. P. Wautelet, “De l'intérêt supérieur de l'enfant comme facteur de neutralisation de la fraude à la loi”, (noot onder Brussel 10 augustus 2018), *Tijdschrift@ipr.be* 2018, afl. 4, 62-63).

Het hof oordeelt zodoende op dit punt anders dan de eerste rechter die ten onrechte vaststelt dat het ‘overduidelijk’ was dat de beslissing van het hooggerechtshof van de staat Californië, district Los Angeles, alleen was verkregen om te ontsnappen aan de toepassing van het Belgische afstammingsrecht. Evenmin kan het hof zich vinden in de overwegingen van de eerste rechter waar zij lijkt te hekelen dat [...] en [...] zouden hebben deelgenomen aan een “*verwerpelijke praktijk van het – ook in deze zaak onmiskenbare – platte commerciële draagmoederschap via bemiddelingsbureaus.*”

15. Overeenkomstig artikel 25, § 1, 1° WIPR wordt een buitenlandse rechterlijke beslissing niet erkend of uitvoerbaar verklaard indien het gevolg van de erkenning of van de uitvoerbaarverklaring kennelijk onverenigbaar zou zijn met de openbare orde. Bij de beoordeling van deze onverenigbaarheid wordt inzonderheid rekening gehouden met de mate waarin het geval met de Belgische rechtsorde is verbonden en met de ernst van de gevolgen die aldus worden veroorzaakt.

De in deze wetsbepaling bedoelde openbare orde is de internationaalprivaatrechtelijke openbare orde. Het gaat om de beginselen die essentieel zijn voor de morele, politieke en economische orde van België en betreft een concept dat veel enger is dan de interne openbare orde (H. Storme, “Artikel 25. Gronden voor weigering van de erkenning of de uitvoerbaarverklaring”, in J. Erauw, M. Fallon, e a., (eds.), *Het Wetboek Internationaal Privaatrecht Becommentarieerd. Le Code de droit international privé commenté*, Brussel, Bruylant, Antwerpen, Intersentia, 2006, 139).

Volgens de rechtspraak van het Hof van Cassatie raakt een wet van nationale openbare orde slechts de Belgische internationale openbare orde, als de wetgever in de bepalingen van die wet een beginsel heeft willen vastleggen dat hij als van wezenlijk belang beschouwt voor de zedelijke, politieke of economische orde van België (vgl. o.a. Cass. 4 mei 1950, *Arr. Cass.* 1950, 557; Cass. 29 april 2002, *Arr. Cass.* 2002, nr. 259; Cass. 18 juni 2007, C. 04.0430.F).

De internationale openbare orde is actueel: men dient te kijken naar de bestaande opvattingen maar die opvattingen zijn uiteraard aan evolutie onderhevig. Het betreft zodoende een evolutief begrip.

De exceptie van de internationaalprivaatrechtelijke openbare orde kan de erkenning of de uitvoerbaarverklaring van een buitenlandse rechterlijke beslissing slechts verhinderen indien er sprake is van een manifeste strijdigheid met de openbare orde. Dit komt tot uiting in het wettelijke vereiste dat er sprake dient te zijn van een “*kennelijke*” onverenigbaarheid (H. Storme, “Artikel 25. Gronden voor weigering van de erkenning of de uitvoerbaarverklaring”, in J. Erauw, M. Fallon, e a., (eds.), *Het Wetboek Internationaal Privaatrecht Becommentarieerd. Le Code de droit international privé*

commenté, Brussel, Bruylant, Antwerpen, Intersentia, 2006, 140). In wezen betreft het een marginale toetsing.

Daarnaast moet de rechter nagaan wat de gevolgen zijn van een erkenning of uitvoerbaarverklaring ervan in de Belgische rechtsorde. Twee beoordelingscriteria gelden daarvoor: de mate waarin het geval met de Belgische rechtsorde is verbonden en hoe ernstig de gevolgen van een erkenning of uitvoerbaarverklaring zijn (H. Storme, “Artikel 25. Gronden voor weigering van de erkenning of uitvoerbaarverklaring”, in J. Erauw, M. Fallon, e.a., (eds.), *Het Wetboek Internationaal Privaatrecht Becommentarieerd. Le Code de droit international privé commenté*, Brussel, Bruylant, Antwerpen, Intersentia, 2006, 139).

De rechter moet niet de beslissing op zich controleren, maar wel wat de gevolgen van een erkenning of uitvoerbaarverklaring ervan in de Belgische rechtsorde zijn (*ibid.*).

16. Voorgaande regels brengen met zich mee dat het hof geenszins de voorafgaande afspraken vastgelegd in de draagmoederschapsovereenkomst beoordeelt/dient te beoordelen.

Anders dan het openbaar ministerie het ziet, ‘valideert’ het hooggerechtshof van de staat Californië, district Los Angeles, niet de draagmoederschapsovereenkomst. Een erkenning van deze rechterlijke beslissing houdt ook geen erkenning van de draagmoederschapsovereenkomst in.

Zoals aangehaald, vormt de internationaalprivaatrechtelijke openbare orde slechts een beletsel voor de erkenning en uitvoerbaarverklaring van een rechterlijke beslissing indien het gevolg ervan kennelijk onverenigbaar is met de openbare orde. Zelfs indien voorafgaand aan de bedoelde beslissing een draagmoederschapsovereenkomst is gesloten, zou de niet erkenning van deze beslissing omwille daarvan verder gaan dan artikel 25, § 1, 1° WIPR toelaat/vereist. Er dient enkel (marginaal) te worden onderzocht of de vreemde rechterlijke beslissingen gevolgen met zich meebrengt die niet verzoenbaar zijn met onze openbare orde. Dat het openbaar ministerie aangeeft dat de draagmoederschapsovereenkomst en de bedoelde rechterlijke beslissing onlosmakelijk met elkaar zouden zijn verbonden nu reeds bij het sluiten van deze overeenkomst de wil aanwezig was om via de overeenkomst de afstamming te wijzigen, verandert hieraan niet.

Dat in de Belgische rechtsorde geen (wettelijke) regelgeving bestaat inzake draagmoederschap doet hieraan evenmin af. Een eventuele nietigheid op zich van een draagmoederschapsovereenkomst is in die optiek, bij de beoordeling van de gevolgen van de kwestieuze rechterlijke beslissing in het licht van artikel 25, § 1, 1° WIPR hier niet aan de orde (vgl. Brussel 10 augustus 2018, *Tijdschrift@ipr.be* 2018, afl 4, 15, noot P. Wautelet).

Hoogstens is aan de orde of gevolgen van de draagmoederschapsovereenkomst zoals vastgesteld door de kwestieuze rechterlijke beslissing (inz. de vastgestelde afstammingsband) kennelijk tot een met onze openbare orde onverenigbaar resultaat leiden (vgl. FamRb. Brussel 15 februari 2016, *Tijdschrift@ipr.be* 2016, afl. 2, 58, noot L. Deschuyteneer).

In die optiek is voor de thans te verrichten toets aan de openbare orde de moederschapsovereenkomst ‘neutraal’ (vgl. P. Wautelet “De l’intérêt supérieur de l’enfant comme facteur de neutralisation de la fraude à la loi”, (noot onder Brussel 10 augustus 2018), *Tijdschrift@ipr.be* 2018, afl. 4, 62 die het heeft over de “*neutrlisation de la convention*” (vertaald: de neutralisatie van de (draagmoederschapsovereenkomst)).

Wautelet maakt ter zake overigens een pertinente vergelijking met de rechtspraak betreffende de aanvaarding van de doorwerking van de gevolgen van een polygaam huwelijk op het vlak van

erfrechten (of (overlevings)pensioenrechten van de weduwen) zonder uitspraak te doen over het polygame huwelijk als zodanig.

17. Overigens blijkt niet dat de draagmoederschapsovereenkomst van [...] niet overeenkomstig het Californische recht zou zijn tot stand gekomen. Uit de verklaring van draagmoeder [...] blijkt dat zij bij haar beslissing om als draagmoeder voor de wensouders op te treden uitsluitend uit altruïstische motieven heeft gehandeld. Het hof stelt ook vast dat in artikel 19 van de draagmoederschapsovereenkomst is bepaald dat het uitdrukkelijk is overeengekomen dat de beoogde ouders de betaling van honoraria en kosten voor juridische, medische begeleiding, psychologische opvang, evenals andere kosten ten behoeve van de draagmoeder op geen enkele wijze opvatten als een vergoeding voor het afzien door de draagmoeder van haar ouderlijke rechten op het kind, noch als een vergoeding in ruil voor het afstaan van het kind of de plaatsing van het kind door de draagmoeder bij de beoogde ouders of voor haar toestemming voor een adoptie.

18. Aan de orde is wel de erkenning en uitvoerbaarverklaring van de afstammingsband en de daaraan verbonden gevolgen voor het opstellen/redigeren van de geboortekte zoals vastgesteld in de betrokken beslissing van 23 augustus 2018.

Een gevolg van de erkenning zou zijn dat de afstamming van [...] ten aanzien van [...] ten aanzien van [...] en [...] als ouders ook in ons land komt vast te staan vanaf de geboorte.

In zoverre de zaadcellen van [...] zijn gebruikt voor de in-vitrofertilisatie beantwoordt de afstammingsband met [...] aan de biologische realiteit. In zoverre bovendien de kwestieuze rechterlijke beslissing zou worden beschouwd als een toestemming door de draagmoeder (die niet gehuwd was) met een (prenatale) erkenning van het kind door [...] kan de door de vreemde rechterlijke beslissing vastgestelde afstammingsband tussen het kind en [...] niet als onverenigbaar met de internationale openbare orde worden aangezien.

Naar Belgisch recht is de biologische afstamming immers een mogelijke grondslag van afstamming terwijl de afstamming ook middels een erkenning kan worden gerealiseerd (vgl. art. 319 BW).

In zoverre de afstammingsband ten aanzien van [...] zoals bepaald/vastgesteld in de rechterlijke beslissing van het hooggerechtshof Californië, district Los Angeles, van 23 augustus 2018 gesteund is op het ouderschapsproject/de ouderschapsintentie van [...] en [...], rijst evenmin een probleem in het licht van de internationale openbare orde.

Punt is immers dat de gevolgen van de bedoelde beslissing in wezen identiek zijn aan de gevolgen van een volle adoptie door twee personen van hetzelfde geslacht. Een homopaar dat een beroep doet op een draagmoeder kan immers ook tot adoptie overgaan van het kind waarvan de draagmoeder is bevallen. In dat geval is het ook niet uitgesloten dat het kind de familienaam draagt van de echtgenoot ten aanzien van wie er geen biologische afstammingsband bestaat (vgl. art. 356-2 BW). De vaststelling van een afstammingsband ten aanzien van twee ouders van hetzelfde geslacht is bovendien niet enkel mogelijk door de wet van 18 mei 2006 tot wijziging van een aantal bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, teneinde de adoptie door personen van hetzelfde geslacht mogelijk te maken doch ook ingevolge de wet van 5 mei 2014 houdende de vaststelling van de afstamming van de meemoeder (vgl. Gent 20 april 2017, *Tijdschrift@ipr.be* 2017, afl. 3, 71; Brussel 10 augustus 2018, *Tijdschrift@ipr.be* 2018, afl. 4, 15, noot P. Wautelet).

19. In voormelde optiek kan het gegeven dat in een geboortekte van een kind twee vaders vermeld staan niet als een schending van de internationale openbare orde worden aangezien, minstens is deze schending niet dusdanig ernstig in het licht van artikel 25, § 1, 1°, *in fine* WIPR om de doorwerking van de vreemde rechterlijke beslissing in onze rechtsorde te verhinderen.

In acht genomen de concrete omstandigheden van deze zaak kan de erkenning van de rechterlijke beslissing van het hooggerechtshof van de staat Californië, district Los Angeles, niet als strijdig met de internationale openbare orde worden aangezien. Dat daardoor de naam van de draagmoeder niet wordt vermeld in de geboorteakte van het kind is geen hinder nu het '*mater semper certa est*'-principe niet van internationale openbare orde is (vgl. T. Wuyts, "Draagmoederschap", in P. Senaeve, F. Swennen en G. Verschelden (eds), *De hervorming van het afstammingsrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2007, 364).

Reeds op 29 januari 1993 oordeelde het Hof van Cassatie dat krachtens artikel 313, § 1 BW de moeder het kind kan erkennen indien de naam van de moeder niet in de akte van geboorte is vermeld en dat krachtens artikel 314 BW de afstamming van moederszijde gerechtelijk kan worden vastgesteld bij gebrek aan (onder meer) de vermelding van de naam van de moeder in de geboorteakte en dat hieruit blijkt dat de wetgever het bestaan van akte van geboorte zonder vermelding van de naam van de moeder niet uitsluit en eraan gevolgen toekent (Cass. 29 januari 1993, *Arr. Cass.* 1993, nr. 65). Met deze redengeving verwierp het Hof van Cassatie het middel dat aanvoerde dat het rechtsbeginsel '*mater semper certa est*' van internationale openbare orde zou zijn.

Het hof beaamt deze redengeving.

In lijn hiermee kan men dan ook niet stellen dat het naar Belgisch recht zodanig fundamenteel is dat (de naam van) de moeder (*ab initio*) wordt vermeld in de geboorteakte en om die reden de erkenning van de in Californië vastgestelde afstammingsband van het kind ten aanzien van zowel [...] als [...] wegens strijdigheid met de internationale openbare orde wordt verhinderd.

In die optiek en rekening houdend met de concrete omstandigheden van de zaak kan men dan ook niet besluiten dat de erkenning van de rechterlijke beslissing van het hooggerechtshof van Californië, district Los Angeles van 23 augustus 2018 die de afstammingsband van het kind [...] ten aanzien van [...] en [...] vaststelt en richtlijnen geeft voor het opstellen/redigeren van de geboorteakte kennelijk botst met de Belgische internationale openbare orde.

20. Anders erover oordelen zou mogelijk zelfs op een miskenning van artikel 8 EVRM kunnen neerkomen.

Na de uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in de zaken Menesson (nr. 65192/11 van 26 juni 2014) en Labassee (nr. 65941/11 van 26 juni 2014) zouden verdragsstaten die draagmoederschap verbieden (zoals Frankrijk doch niet België nu er in ons land daarover geen wetgeving voorhanden is) de erkenning van de afstammingsband na draagmoederschap in het buitenland kunnen weigeren indien aan twee cumulatieve voorwaarden is voldaan. Er mag enerzijds geen biologische band en anderzijds geen *de facto* familielevens bestaan tussen het kind en de wensouder(s) (S. Den Haese, "Ommekeer in de rechtspraak van het EHRM: Intern verbod op draagmoederschap kan niet altijd omzeild worden door zich te beroepen op een draagmoeder in het buitenland", *Tijdschrift@ipr.be* 2017, afl. 3, 140. Vgl. ook met L. Deschuyteneer en J. Verhellen, "Afstamming in het internationaal privaatrecht. III. Erkenning Wetboek Internationaal Privaatrecht", in *Personen- en familierecht*, losbl., Mechelen, Kluwer, 2017, nr. 45). Enkel wanneer (derhalve) er tussen het betrokken kind en (minstens één van) de wensouder(s) een biologische band is én partijen samenleven op een manier die niet te onderscheiden kan worden van een familielevens in de traditionele betekenis van het woord of de wensouders minstens de intentie hebben om de zorg van het kind op zich te nemen, kunnen de wensouders (en het kind) zich beroepen op eerbiediging van hun familielevens (S. Den Haese, "Ommekeer in de rechtspraak van het EHRM: Intern verbod op draagmoederschap kan niet altijd omzeild worden door zich te beroepen op een draagmoeder in het buitenland", *Tijdschrift@ipr.be* 2017, afl. 3, 137-138).

Punt is dat moeilijk kan worden betwist dat het kind intussen deel uitmaakt van het gezin [...] en geacht/verondersteld kan worden bezit van staat te hebben, óók ten aanzien van [...] met wie er geen biologische verwantschap bestaat. [...] en [...] tonen dit overigens aan met hun stuk 19.

21. Aan het voorgaande doet niet af de adviserende opinie die het Europees Hof voor de Rechten van de Mens op 10 april 2019 heeft verleend betreffende de erkenning in nationaal recht van een ouder-kindrelatie tussen een kind geboren in het buitenland in het raam van een draagmoederschapsovereenkomst en de wensmoeder, gevraagd door het Franse Hof van Cassatie (met toepassing van het op 1 augustus 2018 in werking getreden 16de protocol bij het EVRM dat evenwel nog niet door België is geratificeerd doch wel door ons land is ondertekend).

Uit dit advies blijkt weliswaar dat ingeval een kind geboren is in het buitenland en in het raam van een overeenkomst van hoogtechnologisch draagmoederschap en verwekt werd met gameten van de wensvader en een eiceldonor, en ingeval de juridische ouder-kindrelatie met de wensvader in het nationale recht erkend is, het recht op eerbiediging van het privéleven van het kind in de zin van artikel 8 EVRM (1) vereist dat het nationale recht in een mogelijkheid voorziet om een juridische ouder-kindrelatie te erkennen met de wensmoeder die als “*juridische moeder*” is opgenomen in de geboorteakte die wettig in het buitenland is opgemaakt, maar (2) niet vereist dat een dergelijke erkenning de vorm moet aannemen van een registratie in de registers van de burgerlijke stand van de vermeldingen in de wettig opgemaakte buitenlandse geboorteakte maar ook een andere vorm kan worden gebruikt zoals adoptie van het kind door de wensmoeder, met dien verstande dat de betreffende procedure uit het nationale recht snel en doeltreffend kan worden verwezenlijkt, in overeenstemming met het belang van het kind (*T. Fam.* 2019, 96, noot J. Van Den Sande).

Punt is echter dat, nu het advies betrekking heeft op wensmoeders en het hof niet naar *wensouders* verwijst, de gevolgen ervan niet zomaar uit te breiden zijn naar twee mannelijke wensouders (J. Van Den Sande, “De juridische erkenning van wensmoeders in draagmoederschapszaken”, (noot onder Advies EHRM 10 april 2019), *T. Fam.* 2019, 103). Het EHRM geeft bovendien in het advies aan dat zijn bestaande rechtspraak in de toekomst eventueel zal moeten evolueren in functie van de ontwikkelingen binnen het draagmoederschap (*ibid.*).

Daar waar het EHRM in het advies verduidelijkt dat artikel 8 EVRM geen algemene verplichting oplegt om de juridische ouder-kindrelatie tussen wensmoeder en kind *ab initio* te erkennen, is dit wel aan voorwaarden onderworpen in die zin dat de erkenning mogelijk moet zijn van zodra de ouder-kindrelatie een praktische realiteit geworden is. Er kan daarbij aangenomen worden dat het EHRM situaties viseert waarin er reeds een zekere bestendige relatie tussen het kind en de wensouder bestaat in de herkomststaat van de wensouder en het bijgevolg niet gaat om een pasgeboren kind maar om een kind dat samen met de wensouders in een situatie van rechtsonzekerheid verkeert (J. Van Den Sande, “De juridische erkenning van wensmoeders in draagmoederschapszaken”, (noot onder Advies EHRM 10 april 2019), *T. Fam.* 2019, 107).

Zelfs in acht genomen het gegeven dat het advies betrekking heeft op wensmoeders en niet op *wensouders*, dient te worden vastgesteld dat er *in casu* kennelijk reeds een zekere bestendige relatie tussen het kind en de wensouder bestaat. Het is bovendien maar zeer de vraag of in het geval van een gedeeltelijke erkenning van de rechterlijke beslissing van het hooggerechtshof Californië, de in [...] opgemaakte geboorteakte met als gevolg een noodzaak voor [...] om tot adoptie van het kind over te gaan, de betreffende procedure uit het nationale recht (wel voldoende) snel en doeltreffend kan worden verwezenlijkt (zoals het EHRM in het advies als voorwaarde formuleert en eveneens aanhaalt in het arrest nr. 11288/18 van 16 juli 2020 waar wordt gerefereerd aan een door de Franse regering aangehaalde termijn van 4,1 maand voor een procedure van volle adoptie).

Evenzeer rijst de vraag of een dergelijke gedeeltelijke erkenning in het belang van het kind is, zeker in zoverre wordt verondersteld dat de juridische afstammingsband ten aanzien van [...] na het doorlopen van een adoptieprocedure aannemelijk is (vgl. Rb. Luik 15 maart 2013, *Act. dr. fam.* 2013, 93). Eveneens kan men zich afvragen of het niet erkennen van het ouderschapsproject omdat het in het buitenland is tot stand gekomen, wel met het hoger belang van het kind is te verzoenen (vgl. N. Gallus, “La gestation pour autrui réalisée à l’étranger et les controverses sur la reconnaissance des actes de naissance des enfants”, (noot onder Rb. Nijvel 6 april 2011), *Act. dr. fam.* 2011, 167).

Dit alles geldt nog des te méér nu uit de feiten blijkt dat het kind met de draagmoeder/geboortemoeder geen gezinsleven heeft opgebouwd wat een (bijkomende) reden is om de afstammingsband *ab initio* met de wensouders te laten doorwerken (vgl. L. Pluym, “Doelstellingen van de beoogde wettelijke regeling”, in L. Pluym, *Een familierechtelijk statuut voor draagmoederschap*, Mechelen, Kluwer, 2014, 262, nr. 288).

22. Voorgaande overwegingen leiden niet tot een ander oordeel dan dat de erkenning en uitvoerbaarverklaring van de rechterlijke beslissing van 23 augustus 2018 niet onverenigbaar is met de Belgische internationaalprivaatrechtelijke openbare orde. Deze beslissing doorstaat de toets met artikel 25, § 1, 1° WIPR.

23. De vordering tot erkenning en uitvoerbaarverklaring van de rechterlijke beslissing van het hooggerechtshof van Californië, district Los Angeles, van 23 augustus 2018 is gegrond.

Het hoger beroep van [...] en [...] is in zoverre gegrond.

IV. Gedingkosten

1. Het hof beaamt de beoordeling en beslissing van de eerste rechter over de gedingkosten in eerste aanleg.

2. In hoger beroep blijven de gedingkosten in deze (eenzijdige) procedure ten laste van [...] en [...] als verzoekende partijen.

OP DEZE GRONDEN

HET HOF,

met inachtneming van (de artt. 2 e.v. en inz.) artikel 24 van de Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken,

verklaart het hoger beroep van [...] en [...] ontvankelijk en gegrond als volgt,

doet de beroepen beschikking, binnen de perken van het hoger beroep en gelet op voormelde redengeving, teniet en wijst opnieuw als volgt,

verklaart de vordering van [...] en [...] ontvankelijk en gegrond als volgt,

zegt voor recht dat de rechterlijke beslissing van het hooggerechtshof te Californië (Verenigde Staten), district Los Angeles, van 23 augustus 2018 wordt erkend en uitvoerbaar wordt verklaard wat betreft de vaststelling van de afstammingsband tussen hen en [...] (geboren te [...] op [...]) en wat betreft de wijze waarop de geboorteakte door de bevoegde plaatselijke autoriteit in [...] diende te worden opgesteld,

legt de gedingkosten ten laste van [...] en [...],

veroordeelt zodoende [...] en [...] (na uitnodiging daartoe) tot betaling aan de Belgische Staat (FOD Financiën) van het rolrecht in hoger beroep ten bedrage van 400,00 euro.

Aldus gewezen door de elfde kamer van het hof van beroep te Gent, recht doende in burgerlijke zaken als familiekamer, samengesteld uit:

mevrouw [...], raadsheer - wnd. voorzitter

de heer [...], raadsheer

de heer [...], raadsheer

en uitgesproken in raadkamer op vier februari tweeduizend eenentwintig, bijgestaan door mevrouw [...], griffier.

Cour d'appel de Liège, arrêt du 17 decembre 2020

Reconnaissance – Mariage – Mariage célébré à l'étranger – Article 27 CODIP – Fraude – Formalités entourant la célébration du mariage – Ordre public

Erkenning – Huwelijk – Buitenlands huwelijk – Artikel 27 WIPR – Fraude – Formaliteiten rond de voltrekking van het huwelijk – Openbare orde

En cause de

1. **le Procureur général**, représenté par Madame l'Avocat général, Brigitte Goblet, en son Parquet, sis à 4000 Liège, Palais de Justice, place St-Lambert, 16,

partie appelante,

contre

1. **G.O.**, RRN [...], domicilié à [...] Liège, [...],

partie intimée,

représenté par Maître Uyttebrouck Julie loco Maître Schroeder Francis, avocat à 4000 Liège, rue des Augustins, 26

2. **I.S.**, RRN [...], domiciliée à [...] Liège, [...],

partie intimée,

représentée par Maître Uyttebrouck Julie loco Maître Schroeder Francis, avocat à 4000 Liège, rue des Augustins, 26

Vu les feuilles d'audiences des 21/04/2020, 22/09/2020, 24/11/2020 et de ce jour

Après en avoir délibéré:

Indications de procédure

Vu la requête reçue au greffe le 3 mars 2020 aux termes de laquelle le ministère public interjette appel de l'ordonnance prononcée le 21 février 2020 par le tribunal de première instance de Liège, division de Liège, tribunal de la famille, intimant G.O. et I.S.

Vu le dossier de pièces du ministère public reçu au greffe le 3 mars 2020.

Vu les conclusions et le dossier de pièces des intimés déposés à l'audience du 24 novembre 2020.

Faits et antécédents de la cause

Le 16 avril 2018, le premier intimé, de nationalité française, et la deuxième intimée, de nationalité belge, résidant à Liège, se marient civilement au Danemark.

Le 21 avril 2018, ils se marient religieusement en Belgique.

Le 18 juin 2018, les intimés se présentent à l'état civil de la ville de Liège afin de déclarer leur mariage.

Le 19 juin 2018, les intimés n'ayant aucun lien affectif, professionnel ou autre avec le Danemark, l'état civil de Liège interroge l'Office du Procureur du Roi de Liège afin de connaître son avis sur la reconnaissance de ce mariage.

Le 26 octobre 2018, le ministère public émet un avis négatif à la demande de reconnaissance et de transcription de l'acte de mariage célébré au Danemark le 16 avril 2018 entre les intimés.

Le 30 octobre 2018, l'état civil de la ville de Liège envoie un courrier recommandé avec accusé de réception aux intimés aux termes duquel il refuse de reconnaître leur mariage, sur la base des articles 31, 27 et 18 du Code de droit international privé, au vu de l'absence de lien réel et sincère avec le Danemark, le seul but d'y célébrer leur mariage étant de ne pas se voir appliquer le droit désigné par le Code de droit international privé, à savoir le droit belge.

Le 9 octobre 2019, les intimés déposent une requête unilatérale devant le tribunal de la famille de Liège tendant à dire que l'acte de mariage établi entre eux en date du 16 avril 2018 doit être reconnu par la ville de Liège.

Aux termes de l'ordonnance entreprise du 21 février 2020, le premier juge:

- reçoit la requête unilatérale en reconnaissance de mariage déposée par les intimés.
- la dit fondée.
- dit que le mariage célébré le 16 avril 2018 à Copenhague au Danemark doit être reconnu dans l'ordre juridique belge.
- délaisse les dépens aux intimés.
- condamne les intimés à payer le droit de greffe dû en application de l'article 269.1 du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, soit la somme de 165, à raison de 82,50 € chacun.

Objet de l'appel

L'objet de l'appel tend à entendre:

- réformer l'ordonnance entreprise et dire n'y avoir lieu à reconnaître dans l'ordre juridique belge le mariage contracté le 16 avril 2018 au Danemark par les intimés,
- statuer ce que de droit quant aux dépens.

Fondement de l'appel

L'état civil de la ville de Liège a refusé de reconnaître le mariage des intimés, se fondant sur les articles 31, 27 et 18 du Code de droit international privé au vu de l'absence de lien réel et sincère des intimés avec le Danemark, le seul but d'y célébrer leur mariage étant de ne pas se voir appliquer le droit désigné par le Code de droit international privé, à savoir le droit belge, un mariage au Danemark pouvant être célébré plus facilement qu'en Belgique, sur présentation d'un document d'identité

valable, un acte de célibat et un certificat de résidence. Un formulaire par internet est disponible et doit être renvoyé par mail avec copie des documents. Après avoir effectué un virement, les futurs époux se présentent au Danemark au moment de leur choix avec leurs documents et la preuve du paiement. Le mariage est alors célébré deux à trois jours plus tard. Trois certificats sont remis aux époux.

La Convention de La Haye du 14 mars 1978 sur la célébration et la reconnaissance de la validité des mariages n'est pas entrée en vigueur en Belgique de sorte que le droit applicable au présent litige résulte du Code de droit international privé (ci-après CODIP).

L'article 27 du CODIP, relatif à la reconnaissance et la force exécutoire des actes authentiques étrangers, énonce:

“§ 1er. Un acte authentique étranger est reconnu en Belgique par toute autorité sans qu'il faille recourir à aucune procédure si sa validité est établie conformément au droit applicable en vertu de la présente loi, en tenant spécialement compte des articles 18 et 21.

L'acte doit réunir les conditions nécessaires à son authenticité selon le droit de l'État dans lequel il a été établi.

L'article 24 est, pour autant que de besoin, applicable.

Lorsque l'autorité refuse de reconnaître la validité de l'acte, un recours peut être introduit devant le tribunal de première instance, sans préjudice de l'article 121, conformément à la procédure visée à l'article 23. Le recours est introduit devant le tribunal de la famille si l'acte authentique étranger concerne une compétence visée à l'article 572bis du Code judiciaire.

§ 2. Un acte authentique étranger, s'il est exécutoire dans l'État où il a été établi, est déclaré exécutoire en Belgique par le tribunal de première instance, sans préjudice de l'article 121, conformément à la procédure visée à l'article 23 et après vérification des conditions visées au § 1er. La demande en déclaration de force exécutoire d'un acte authentique étranger est introduite devant le tribunal de la famille si cet acte concerne une compétence visée à l'article 572bis du Code judiciaire.

§ 3. Une transaction passée devant un juge étranger, si elle est exécutoire dans l'État où elle a été conclue, peut être déclarée exécutoire en Belgique aux mêmes conditions qu'un acte authentique.”

En l'espèce, il n'est pas contesté que les conditions de fond du mariage des intimés sont remplies. Seules posent problèmes les conditions de forme.

En ce qui concerne la notion de condition de forme, cette catégorie de rattachement recouvre les formalités entourant la cérémonie du mariage et la passation de l'acte. Elle comprend généralement l'obligation de tenir une cérémonie religieuse ou civile, l'obligation de fournir certains documents, la publication des bans, la présence des témoins, etc... (S. Peiffer, *La portabilité du statut personnel dans l'espace européen*, Bruxelles, Bruylant, 2017, p. 489, nr. 543).

C'est bien le cas en l'espèce, s'agissant du respect des articles 164/2 à 164/7 du Code civil qui prévoient la production d'un acte de naissance pour se marier et, en cas d'impossibilité de pouvoir se procurer cet acte, la production d'un acte de notoriété délivré par le juge de paix de la résidence principale, lequel doit être homologué par le tribunal de la famille et, à défaut, une déclaration sous serment sur autorisation du tribunal de la famille.

En vertu de l'article 47 du CODIP, l'acte doit réunir les conditions nécessaires à son authenticité selon le droit de l'État dans lequel il a été établi.

Le CODIP comporte des mécanismes dérogatoires à la règle de conflit de loi en matière de validité du mariage, quant à sa forme, comme la fraude à la loi ou l'exception d'ordre public international.

L'article 18 du CODIP relatif à la fraude à la loi énonce:

“Pour la détermination du droit applicable en une matière où les personnes ne disposent pas librement de leurs droits, il n'est pas tenu compte des faits et des actes constitués dans le seul but d'échapper à l'application du droit désigné par la présente loi.”

L'exception de la fraude à la loi permet d'évincer la loi étrangère désignée par la règle de conflit, si les personnes ont délibérément modifié le critère de rattachement dans le but de soustraire à la loi normalement compétente (S. Peiffer, *op. cit.*, p. 494, nr. 550).

L'intention qui anime une élection de droit est décisive pour distinguer le choix frauduleux du choix qui s'explique par des considérations liées au contenu de la loi choisie (P. Wautelet, *Fraude et autonomie de la volonté dans les relations familiales internationales*, Bruxelles, Larcier, 2019, p. 167, nr. 79).

Contrairement à ce que mentionnent le premier juge (*“La fraude à la loi dont question dans le code de droit international privé est relative au droit applicable au fond et nullement au droit applicable à la forme de l'acte.”*) et les intimés, le mécanisme de la fraude à la loi ne s'applique pas uniquement aux conditions de fond du mariage mais également aux conditions de forme:

- *“En principe, les parties ont la liberté de choisir le lieu de célébration de leur union, et donc, indirectement, de déterminer la loi applicable aux formalités entourant leur mariage. Il est ainsi parfaitement admis qu'un couple puisse se marier sur une île tropicale ou à Las Vegas, si tel est son souhait. Tant que le pays sur le territoire duquel a lieu la cérémonie accepte de procéder au mariage, rien n'empêche les parties de se marier à l'étranger. Ce mariage sera reconnu si les formes locales sont respectées.*
L'exception de fraude à la loi peut cependant être invoquée si les parties ont choisi de se marier à l'étranger exclusivement afin d'éviter les formalités imposées par le droit du for. A notre sens, à supposer même que le choix de se marier à l'étranger puisse être considéré comme frauduleux, le détour par la fraude à la loi reste généralement inadapté pour refuser la reconnaissance d'une telle union.(...)
On peut ainsi imaginer la situation d'un Allemand qui voudrait éviter les formalités entourant la célébration du mariage dans certains États.
On peut ainsi imaginer la situation d'un Allemand né au Venezuela et résidant en Belgique. Le droit belge exige la production d'un acte de naissance vénézuélien assorti de l'apostille et daté de moins de trois mois, ainsi que la production d'un certificat de célibat délivré par une autorité allemande.
Si cet Allemand avait l'intention d'épouser une Anglaise, il pourrait être tenté de faire célébrer leur mariage en Angleterre où les formalités sont beaucoup plus souples et où il ne devrait pas produire tous ces documents. Les autorités belges pourraient-elles refuser de reconnaître ce mariage célébré en Angleterre en arguant que le choix du lieu de célébration était justifié exclusivement par la volonté d'éviter les formalités imposées par la loi belge?
Une réponse positive ne peut pas être exclue.” (S. Peiffer, *op. cit.*, p. 498-499, nr. 552).
- *“En réalité, la fraude à la loi ne peut s'imaginer qu'au niveau de formalités entourant la célébration”* (G. Hiernaux, *“Le mariage”*, in *Droit des personnes et des familles*, Bruxelles, Larcier, 2011, p. 698, nr. 732).

En l'espèce, il est établi par les explications des intimés qu'ils ont décidé, en dernière minute, de contracter leur mariage civil au Danemark aux motifs qu'ils n'arrivaient pas à obtenir, dans le délai prévu pour leur mariage religieux planifié en Belgique le 21 avril 2018, l'homologation de l'acte de notoriété dressé par le Juge de Paix de Molenbeek-Saint-Jean le 5 octobre 2017 en vue de suppléer l'acte de naissance de la deuxième intimée, née au Congo, introduite devant le tribunal de première instance de Bruxelles.

Il ne peut donc être considéré qu'il y a fraude à la loi, en l'espèce. L'intention des intimés n'était pas frauduleuse, le choix opéré par les intimés s'expliquant par des considérations liées au contenu de la loi choisie.

La cour fonde cette considération sur les éléments suivants:

- le mariage des intimés a été célébré au Danemark selon la loi en vigueur dans cet État.
- le mariage des intimés n'est pas un mariage de complaisance (la famille proche des intimés s'est rendue au Danemark pour le mariage, un enfant est né de l'union des intimés le 17 décembre 2019, les intimés résident ensemble depuis leur mariage).
- le mariage célébré au Danemark a été reconnu en France en date du 29 mai 2019, pays dont l'intimé est citoyen.
- la célébration du mariage des intimés en Belgique était possible mais supposait de retarder la cérémonie religieuse planifiée,
- la deuxième intimée dispose actuellement de l'homologation de l'acte de notoriété en vue de suppléer son acte de naissance.

La jurisprudence de cette cour citée par le ministère public concerne une violation des règles de fond du mariage (mariage simulé) et non des règles de forme, comme en l'espèce.

En conséquence, la cour estime, compte tenu de l'ensemble des circonstances de la cause, qu'il y a lieu de reconnaître en Belgique le mariage des intimés célébré au Danemark, le fait pour ceux-ci d'avoir choisi de se marier dans un pays de l'Union européenne qui est moins exigeant au niveau des documents à fournir pour contracter mariage ne devant leur être reproché alors qu'ils avaient – en vain – tenté d'obtenir en Belgique les documents *ad hoc*.

Il n'y a pas lieu, non plus, à l'application de l'article 21 du CODIP relatif à l'exception d'ordre public qui mentionne:

“L'application d'une disposition du droit étranger désigné par la présente loi est écartée dans la mesure où elle produirait un effet incompatible avec l'ordre public.

Cette incompatibilité s'apprécie en tenant compte, notamment, de l'intensité du rattachement de la situation avec l'ordre juridique belge et de la gravité de l'effet que produirait l'application de ce droit étranger.

Lorsqu'une disposition du droit étranger n'est pas appliquée en raison de cette incompatibilité, une autre disposition pertinente de ce droit ou, au besoin, du droit belge, est appliquée.”

Le ministère public ne démontre en effet pas que l'application du droit danois qui ne prévoit pas la production d'un acte de naissance des époux produit un effet manifestement incompatible avec l'ordre public belge.

Dépens

Dépens de première instance

S'agissant d'une procédure unilatérale dans laquelle le ministère public intervient par voie d'avis, les dépens de première instance resteront à charge des intimés.

Dépens d'appel

En degré d'appel, le ministère public, qui est intervenu par voie d'action, est à la cause.

En ce qui concerne le droit de mise au rôle d'appel, il n'y a pas lieu de le liquider, le ministère public en étant exempté en vertu des articles 162*bis*, 5° et 279 du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe.

En outre, aucune indemnité de procédure n'est due aux intimés par l'appelant en vertu de l'article 1022 alinéa 8 du Code judiciaire tel que modifié par la loi du 21 février 2010, entrée en vigueur le 20 avril 2019, qui précise:

"Aucune indemnité n'est due à charge de l'État:

1° lorsque le ministère public intervient par voie d'action dans les procédures civiles conformément à l'article 138bis, § 1er;

(...)".

Enfin, le ministère public est exempté du paiement de la somme de 20 € à titre de contribution au fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne en vertu de l'article 4, § 2, alinéa 2, 5° de la loi du 19 mars 2017 instituant un fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne.

Les dépens d'appel des intimés leur seront donc délaissés.

Compte tenu des motifs qui précèdent, tous autres moyens invoqués par les parties apparaissent inutiles ou non pertinents pour la solution à donner au litige.

Decision:

LA COUR,

chambre de la famille,

statuant contradictoirement,

Vu l'article 24 de la loi du 15 juin 1935.

Reçoit l'appel mais le dit non fondé.

Confirme l'ordonnance entreprise, pour d'autres motifs.

Constata que le ministère public, qui succombe, est exempté du paiement du droit de mise au rôle d'appel de 400 en vertu des articles 162*bis*, 5° et 279 du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe et du paiement de la contribution de 20 € au fonds budgétaire relatif à l'aide

juridique de deuxième ligne en vertu de l'article 4, § 2, alinéa 2, 5° de la loi du 19 mars 2017 instituant un fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne.

Délaisse aux intimés leurs dépens d'appel.

Ainsi jugé et délibéré par la dixième chambre A de la cour d'appel de Liège, où siégeait le conseiller faisant fonction de président Evelyne Lahaye comme juge unique et prononcé en audience publique du 17 décembre 2020 par le conseiller faisant fonction de président Evelyne Lahaye, avec l'assistance du greffier Michaël Schaff.

Cour d'appel de Mons, arrêt du 6 novembre 2020

Voir [Cour d'appel Mons, 31 juillet 2020](#)

Compétence internationale – Responsabilité parentale – Enlèvement d'enfant – Convention de La Haye de 1996 (protection des enfants) – Article 7 – Nouvelle résidence habituelle

Internationale bevoegdheid – Ouderlijke verantwoordelijkheid – Kinderontvoering – Verdrag van Den Haag van 1996 (kinderbescherming) – Artikel 7 – Nieuwe gewone verblijfplaats

En cause de

S.P., domiciliée en Suisse à [...], (RRN [...]),

partie appelante,

représentée par son avocate Maître Régine Wauquier, dont le cabinet est établi à 7012 Jemappes, Avenue Foch, 886;

et de

M.G., domicilié en France à [...],

partie intimée,

comparaissant personnellement, assisté de son avocate Me Michèle Wagnien plaidant pour son confrère Maître Benjamin Brotcorne, dont le cabinet est établi à 7500 Tournai, Rue As- Pois, 12/4;

La Cour, après en avoir délibéré, prononce l'arrêt suivant:

Vu en copie conforme l'arrêt prononcé le 31 juillet 2020 et la procédure qui y est visée.

Vu la communication du Juge de Paix et président de l'Autorité de protection de l'enfant et de l'adulte de l'arrondissement de la Gruyère parvenue au greffe de la cour le 18 août 2020.

Vu l'avis du Ministère public déposé à l'audience du 8 septembre 2020.

Vu la note concernant la compétence territoriale internationale de Monsieur G. déposée le 21 septembre 2020.

Vu les conclusions d'appel après arrêt du 31 juillet 2010 de Madame P. déposées le 6 octobre 2020.

Le litige concerne les modalités d'hébergement et les questions alimentaires relatives à l'enfant commun du couple A. née le 6 octobre 2017.

Les débats sont actuellement limités à la compétence territoriale internationale de la cour de céans.

Madame P. soutient que les juridictions belges ne sont plus compétentes pour statuer sur les problématiques liées à l'enfant en application du règlement n°2201/2003.

Elle invoque à cet égard que:

- la résidence habituelle de l'enfant prévue à l'article 8 dudit règlement est la Suisse et que A. s'y est installée avec sa mère le 31 août 2019,
- le déplacement de A. en Suisse n'est pas illicite,
- en application de l'article 7 de la Convention de La Haye, la compétence internationale de l'État dans lequel l'enfant avait sa résidence immédiatement avant le déplacement illicite est limitée dans le temps et à défaut de demande de retour, il faut constater que les juridictions belges ne sont plus compétentes,
- surabondamment, l'article 8 de la Convention de La Haye prévoit une exception aux règles ci-avant et il convient de se poser la question du juge naturel qui serait le mieux à même d'apprécier l'intérêt de l'enfant étant en l'occurrence celui qui est le plus proche de celui-ci.

Monsieur G. souligne que la juridiction suisse n'a pas été saisie du fond du dossier car la question liée à la garde de l'enfant entraîne *ipso facto* la question de l'entretien financier et seul le Président du Tribunal d'arrondissement est compétent et non une juridiction cantonale.

Il considère qu'en l'espèce, Madame P. n'a pas requis de décision au fond et ne pourrait le faire dès lors que les autorités belges n'ont pas tranché le fond de la question de l'hébergement principal et secondaire suite à la nouvelle saisine intervenue en juin 2020.

Il estime que le juge suisse ne pourrait admettre sa compétence que pour son hébergement secondaire tandis que les juridictions belges sont saisies de la demande portant sur l'hébergement principal de l'enfant.

Il considère que les juridictions belges restent compétentes et précise qu'il a saisi la cour dans le délai d'un an à partir du jour où l'hébergement principal de l'enfant en Suisse a été acté de façon provisoire dans une décision de sorte que l'article 7 a été respecté.

Il fait enfin état de la réponse du SPF justice en ce qui concerne le délai d'un an prévu à l'article 12 de la Convention du 15 octobre 1980 sur les aspects civils de l'enlèvement international d'enfant selon laquelle le délai n'empêche pas d'agir mais que passé ce délai, le juge qui doit se prononcer sur le retour ou non de l'enfant peut refuser celui-ci considérant que l'enfant s'est intégré dans son nouvel environnement.

Il sied de rappeler que lorsqu'une juridiction est saisie d'une situation présentant un élément étranger, elle doit d'abord décider si elle est internationalement compétente.

La cour a déjà dit que:

- la Suisse n'est pas liée par le règlement européen de sorte qu'il convient d'appliquer la Convention de La Haye du 16 octobre 1996 concernant la compétence, la loi applicable, la reconnaissance, l'exécution et la coopération en matière de responsabilité parentale et de mesures de protection des enfants,
- l'article 7 de cette convention trouve à s'appliquer en l'espèce.

Suite à la communication judiciaire adressée le 4 août 2020 au juge de paix du canton de La Gruyère, celui-ci a précisé qu'il était saisi d'une demande de fixation des relations personnelles entre le père et sa fille et de l'institution éventuelle d'une mesure de protection de l'enfant, la garde de celle-ci n'étant

pas contestée mais serait de sa compétence si cela devait être le cas dans l'avenir (et ce contrairement à ce que soutient Monsieur G.).

La procédure n'est pas limitée par le caractère urgent de la requête et est appelée à trancher le fond du litige.

Pour rappel, l'article 7 visé ci-avant prévoit que:

"1. En cas de déplacement ou de non-retour illicite de l'enfant, les autorités de l'État contractant dans lequel l'enfant avait sa résidence habituelle immédiatement avant son déplacement ou son non-retour conservent leur compétence jusqu'au moment où l'enfant a acquis une résidence habituelle dans un autre État et que:

- a) toute personne, institution ou autre organisme ayant le droit de garde a acquiescé au déplacement ou au non-retour; ou*
- b) l'enfant a résidé dans cet autre État pour une période d'au moins un an après que la personne, l'institution ou tout autre organisme ayant le droit de garde a connu ou aurait dû connaître le lieu où se trouvait l'enfant, aucune demande de retour présentée pendant cette période n'est encore en cours d'examen, et l'enfant s'est intégré dans son nouveau milieu.*

2. Le déplacement ou le non-retour de l'enfant est considéré comme illicite:

- a) lorsqu'il a lieu en violation d'un droit de garde, attribué à une personne, une institution ou tout autre organisme, seul ou conjointement, par le droit de l'État dans lequel l'enfant avait sa résidence habituelle immédiatement avant son déplacement ou son non-retour, et*
- b) que ce droit était exercé de façon effective, seul ou conjointement, au moment du déplacement ou du non-retour, ou l'eût été si de tels événements n'étaient survenus.*

Le droit de garde visé à la lettre a) peut notamment résulter d'une attribution de plein droit, d'une décision judiciaire ou administrative, ou d'un accord en vigueur selon le droit de cet État.

3. Tant que les autorités mentionnées au paragraphe premier conservent leur compétence, les autorités de l'État contractant où l'enfant a été déplacé ou retenu ne peuvent prendre que les mesures urgentes nécessaires à la protection de la personne ou des biens de l'enfant, conformément à l'article 11."

Cette disposition permet d'une part, d'éviter que le parent ayant procédé au déplacement illicite puisse ainsi modifier à son profit les règles d'attribution de compétence et tirer un bénéfice d'une voie de fait mais d'autre part, de tenir compte d'une réalité étant la présence d'une certaine durée de l'enfant sur un autre état que celui saisi ce qui impose de limiter dans le temps le maintien de la compétence sous peine de priver les autorités de la nouvelle résidence de toute intervention en vue de la protection de l'enfant.

Les conditions prévues par la Convention sont: une nouvelle résidence habituelle pendant au moins un an après que le titulaire du droit de garde a connu ou aurait dû connaître le lieu où se trouvait l'enfant, l'absence de demande de retour présentée pendant cette période et encore en cours d'examen et l'intégration de l'enfant dans son nouveau milieu.

En l'occurrence, il n'est pas contesté que A. réside en Suisse depuis au moins un an et que Monsieur G. avait connaissance du lieu de résidence de sa fille.

Il n'est pas allégué et *a fortiori* établi qu'une procédure de retour aurait été diligentée.

La saisine de la cour de céans après le prononcé de l'arrêt du 1er avril 2020 ne constitue pas une telle procédure laquelle s'entend de la saisine de l'autorité centrale du lieu de la résidence du parent requérant ou de l'État sur lequel se trouve l'enfant en vue de son retour.

La communication du SPF Justice à laquelle Monsieur G. fait allusion (la question posée à cette autorité n'est pas produite) concerne l'article 12 de la Convention du 25 octobre 1980 sur les aspects civils de l'enlèvement international d'enfants qui a pour objet d'assurer le retour immédiat des enfants déplacés ou retenus illicitement dans tout État contractant mais ne détermine pas la compétence internationale des autorités qui ont à connaître des questions relatives à l'autorité parentale et aux mesures de protection de l'enfant.

La circonstance que le tribunal suisse n'est actuellement pas saisi de la question du droit de garde de A. est sans incidence dans le cas d'espèce sur la détermination du maintien de la compétence en l'absence de la réunion des conditions visées à l'article 7.

Enfin, aucun élément objectif ne permet de croire que A. ne se serait pas intégrée dans son nouveau milieu.

Il s'ensuit que la cour n'est plus internationalement compétente pour connaître de la présente cause.

Contrairement à ce qu'appréhende Monsieur G., il n'existe pas de raison de penser que les juridictions suisses seront moins attentives à ses droits de père, aux circonstances particulières liées aux relations entre les parties et à l'arrivée M. sur le territoire suisse et aux craintes qu'il formule quant à l'environnement de sa fille dans la mesure où la considération primordiale des autorités judiciaires et administratives est l'intérêt supérieur de l'enfant quel que soit l'État où il séjourne.

PAR CES MOTIFS

LA COUR,

statuant contradictoirement, en continuation de ses arrêts du 1er avril 2020, du 21 avril 2020 et du 31 juillet 2020;

Vu l'article 24 de la loi du 15 juin 1935, relative à l'emploi des langues en matière judiciaire;

Entendu Monsieur Marc-Antoine Poncelet, substitut du Procureur général en son avis verbal émis à l'audience du 8 septembre 2020 et du 14 octobre 2020;

Se déclare incompétente pour connaître de la présente cause.

Réserve à statuer sur les frais et dépens des deux instances et renvoie la cause au rôle particulier.

Ainsi jugé par Madame Muriel Hanssens, Président, Juge d'appel de la Famille et de la Jeunesse, lequel a prononcé le présent arrêt, qu'il a signé avec Madame Alexandra Smet, Greffier-chef de service ff, à l'audience publique extraordinaire de la 31e chambre de la Cour d'appel de Mons, le 6 novembre 2020.

Cour d'appel de Mons, arrêt du 31 juillet 2020

Voir [Cour d'appel Mons 6 novembre 2020](#)

Compétence internationale – Responsabilité parentale – Article 8 Règlement 2201/2003 (Bruxelles IIbis) – Résidence habituelle de l'enfant en Suisse – Enlèvement d'enfant – Convention de La Haye de 1996 (protection des enfants) – Article 5 – Article 7 – Caractère illicite d'un déplacement – Intérêt supérieur de l'enfant – Procédures provisoires en Suisse – Contact entre juges

Internationale bevoegdheid – Ouderlijke verantwoordelijkheid – Artikel 8 Verordening 2201/2003 (Brussel IIbis) – Gewone verblijfplaats van het kind in Zwitserland – Kinderontvoering – Verdrag van Den Haag van 1996 (kinderbescherming) – Artikel 5 – Artikel 7 – Onwettige karakter van een verplaatsing – Hoger belang van het kind – Voorlopige procedures in Zwitserland – Contact tussen rechters

En cause de

S.P., domiciliée en Suisse à [...], (RRN [...]),

partie appelante,

comparaissant par Maître Wauquier Régine, avocat à 7012 Jemappes, avenue Foch, 886,

contre

M.G., domicilié en France à [...],

partie intimée,

comparaissant personnellement.

assisté de Maître Brotcorne Benjamin, avocat à 7500 Tournai, rue As-Pois, 12/4.

La Cour, après en avoir délibéré, prononce l'arrêt suivant:

Vu en copie conforme les arrêts prononcés les 1er et 21 avril 2020 et la procédure qui y est visée.

Vu les conclusions sur pied de l'article 1253 ter/7 du Code judiciaire de Monsieur M.G. déposées le 29 mai 2020.

Vu les conclusions d'appel après arrêt du 1er avril 2020 de Madame S.P. déposées le 18 juillet 2020.

Vu le dossier des parties.

Vu l'avis du Ministère public du 23 juillet 2020.

Vu la note après avis du Ministère public de Monsieur du 27 juillet 2020.

Vu la note après l'avis de Monsieur l'Avocat Général de Madame S.P. du 27 juillet 2020;

La cour tient ici pour reproduit les faits et les rétroactes de la cause tels qu'ils sont résumés dans son arrêt du 1er avril 2020.

Il suffit de rappeler que le litige concerne les modalités d'hébergement et les questions alimentaires relatives à l'enfant A. né le 6 octobre 2017.

La cour a:

- reçu l'appel,
- à titre provisoire, dit que:
 - o Monsieur P. (lire: Monsieur G., rectifié par arrêt du 21 avril 2020) hébergera A. un week-end sur deux soit les week-ends pairs du vendredi 18 heures au dimanche 18 heures, sauf les deux premiers week-ends qui se dérouleront le samedi et le dimanche de 10 heures à 18 heures,
 - o il est donné acte à Monsieur G. de son accord sur la présence partielle de Madame P. durant les trois premiers week-ends,
 - o Madame P. prendra en charge l'intégralité des trajets,
 - o Monsieur G. est autorisé à communiquer avec A. 2 X 15 minutes via Skype et ce par semaine; à défaut d'accord entre les parties, ces communications auront lieu le mardi de 17 heures à 17 heures 15 et le vendredi de 17 heures à 17 heures 15,
 - o Madame P. doit communiquer à Monsieur G. son numéro de téléphone,
 - o Madame P. est condamnée à une astreinte de 500 euros par droit d'hébergement non respecté à dater de la signification du présent arrêt avec un maximum de 12.500 euros,
- dit qu'en raison de la situation sanitaire actuelle, en cas d'impossibilité d'exécuter provisoirement les modalités de l'hébergement de Monsieur G. et tant que cet empêchement perdure, Madame P. doit organiser des contacts skype quotidiens entre Monsieur G. et A. et à défaut d'accord entre 17 heures et 17 heures 15.
- ordonné la réouverture des débats aux fins précisées ci-avant.
- renvoyé la cause au rôle particulier et dit que celle-ci fera l'objet d'une nouvelle fixation à la demande de la partie la plus diligente,
- réservé à statuer sur le surplus et les dépens.

Monsieur G. sollicite actuellement l'hébergement principal de l'enfant et sa domiciliation et d'autoriser Madame P. à bénéficier d'un hébergement secondaire un week-end sur deux en mettant à charge de celle-ci l'intégralité des trajets jusqu'à la frontière à tout le moins.

Il expose que Madame P. l'empêche de contacter correctement sa fille, essaye par tous les moyens de ne pas respecter l'arrêt du 1er avril 2020 et a lancé une procédure devant la justice de Paix de La Gruyère pour remettre en cause la décision de la cour d'appel.

Madame P. postule pour sa part:

- de dire irrecevables toutes demandes de Monsieur G. en raison des règles de compétence internationale,
- à titre subsidiaire, de surseoir à statuer dans l'attente d'une décision protectionnelle suisse,
- à titre infiniment subsidiaire, d'ordonner toutes mesures susceptibles d'éclairer la cour sur l'état psychologique de l'enfant, de réserver à statuer sur le surplus et de dire qu'elle pourra poursuivre le suivi pédo-psychologique de A.

Par décision du 27 mai 2020, le Juge de paix de l'arrondissement de La Gruyère a décidé que:

- le droit de visite physique de M.G. sur son enfant A. est provisoirement suspendu avec effet immédiat et pour une durée indéterminée.
- le droit aux relations personnelles de M.G. s'exercera par le biais de communication Skype à raison de trois fois par semaine, soit les mercredis, samedis et dimanches entre 18 heures 30 et 18 heures 45.
- les relations personnelles étant fixées provisoirement, il est renoncé, à ce stade, à instaurer une curatelle de surveillance des relations personnelles au sens de l'article 308 al. 2 CC.
- un délai au 26 juin 2020 est imparti à M.G. et S.P. pour se déterminer quant à l'étude et aux modalités de l'exercice du droit aux relations personnelles de M.G. sur l'enfant A. P.
- la décision est immédiatement exécutoire.

A l'audience du 20 juillet 2020, les débats ont été limités à la compétence internationale des juridictions belges.

Madame P. considère que les juridictions belges ne sont plus compétentes pour statuer sur l'hébergement de A. en raison du fait que le lieu de vie de l'enfant se situe en Suisse depuis le 31 août 2019 ce qui impose que tant la question de la compétence internationale que celle de la compétence au niveau interne soient examinées.

Elle soutient qu'en application de l'article 8 du règlement Bruxelles II *bis*, la juridiction compétente pour se prononcer sur l'hébergement de A. doit être celle de sa résidence habituelle soit en l'espèce, la juridiction suisse.

Elle souligne que le déplacement de A. en Suisse n'était pas illicite dans la mesure où seul le ou les titulaire(s) de l'autorité parentale décide(ent) du lieu de résidence de l'enfant de sorte que le jugement du 11 septembre 2018 n'ayant pas été signifié, elle était seule titulaire de l'autorité parentale à l'égard de A. au moment de son départ.

Elle insiste sur la notion de droit de garde telle que contenue dans l'article 7 de la Convention de La Haye, soutient que sans être titulaire de l'autorité parentale, Monsieur G. ne disposait pas du droit de décider du lieu de résidence de l'enfant et qu'il ne peut être question de droit de garde dans son chef mais d'un droit de visite au sens de la Convention de La Haye et partant que le déménagement en Suisse de l'enfant ne peut être qualifié de déplacement illicite au sens de la Convention.

Monsieur G. soutient pour sa part que seule la juridiction belge est compétente pour connaître du dossier nonobstant le déplacement de Madame P. en Suisse.

Lors de la saisine du premier juge, l'enfant résidait de manière habituelle avec sa mère en Belgique ce qui n'est pas contesté.

En application de l'article 8 du Règlement (CE) n°2201/2003 relatif à la compétence, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière matrimoniale et en matière de responsabilité parentale, dit "*Bruxelles II bis*", les juridictions belges étaient donc territorialement compétentes.

Madame P. s'est établie en Suisse à la fin du mois d'août 2019 ou au début du mois de septembre 2019, le Juge de paix de La Gruyère indiquant que la fiche de données personnelles FriPer relative à A. P. atteste qu'elle a pris domicile à Charmey en date du 2 septembre 2019.

C'est par conséquent dans cet État que se trouve la résidence habituelle de l'enfant depuis près d'une année et cet État n'est pas lié par le règlement européen de sorte qu'il convient d'appliquer la Convention de La Haye du 16 octobre 1996 concernant la compétence, la loi applicable, la

reconnaissance, l'exécution et la coopération en matière de responsabilité parentale et de mesures de protection des enfants.

L'article 5 de la Convention de La Haye précise que:

- "1. Les autorités, tant judiciaires qu'administratives, de l'État contractant de la résidence habituelle de l'enfant sont compétentes pour prendre des mesures tendant à la protection de sa personne ou de ses biens.*
- 2. Sous réserve de l'art. 7, en cas de changement de la résidence habituelle de l'enfant dans un autre État contractant, sont compétentes les autorités de l'État de la nouvelle résidence habituelle."*

L'article 7 dispose que:

- "1. En cas de déplacement ou de non-retour illicite de l'enfant, les autorités de l'État contractant dans lequel l'enfant avait sa résidence habituelle immédiatement avant son déplacement ou son non-retour conservent leur compétence jusqu'au moment où l'enfant a acquis une résidence habituelle dans un autre État et que:*
 - a) toute personne, institution ou autre organisme ayant le droit de garde a acquiescé au déplacement ou au non-retour; ou*
 - b) l'enfant a résidé dans cet autre État pour une période d'au moins un an après que la personne, l'institution ou tout autre organisme ayant le droit de garde a connu ou aurait dû connaître le lieu où se trouvait l'enfant, aucune demande de retour présentée pendant cette période n'est encore en cours d'examen, et l'enfant s'est intégré dans son nouveau milieu.*
- 2. Le déplacement ou le non-retour de l'enfant est considéré comme illicite:*
 - a) lorsqu'il a lieu en violation d'un droit de garde, attribué à une personne, une institution ou tout autre organisme, seul ou conjointement, par le droit de l'État dans lequel l'enfant avait sa résidence habituelle immédiatement avant son déplacement ou son non-retour, et*
 - b) que ce droit était exercé de façon effective, seul ou conjointement, au moment du déplacement ou du non-retour, ou l'eût été si de tels événements n'étaient survenus.*

Le droit de garde visé à la lettre a) peut notamment résulter d'une attribution de plein droit, d'une décision judiciaire ou administrative, ou d'un accord en vigueur selon le droit de cet État.

- 3. Tant que les autorités mentionnées au paragraphe premier conservent leur compétence, les autorités de l'État contractant où l'enfant a été déplacé ou retenu ne peuvent prendre que les mesures urgentes nécessaires à la protection de la personne ou des biens de l'enfant, conformément à l'article 11."*

Le caractère illicite du déplacement est contesté par Madame P.

Elle considère que, même en cas de déplacement illicite, cette compétence doit, en tout état de cause, être limitée dans le temps au risque de totalement méprendre le principe de base de la Convention de La Haye à savoir la proximité du magistrat amené à statuer sur une question de droit de garde et qu'il convient de tenir compte du temps qui s'est écoulé depuis le départ de A. mais également de son intégration au sein de sa nouvelle résidence habituelle.

Par jugement du 11 septembre 2018 non entrepris, Monsieur G. a été autorisé à reconnaître l'enfant et le tribunal lui a accordé un droit aux relations personnelles.

Le caractère illicite d'un déplacement doit s'apprécier en fonction des droits qui ont été conférés par le pays où résidait l'enfant avant son déplacement.

La cour a déjà dit que *"c'est au mépris des droits de Monsieur G. que Madame P. a quitté la Belgique pour s'établir en Suisse"*.

Nonobstant l'exercice de l'autorité parentale par Madame P., il ressort de la procédure qu'elle avait, par voie reconventionnelle, sollicité du tribunal l'autorisation de s'établir en Suisse dans le canton de Vaud avec l'enfant commun (demande réitérée devant la cour), reconnaissant nécessairement à Monsieur G. un pouvoir de décision sur la résidence de l'enfant (cfr conclusions principales déposées à l'audience du 28 juin 2019); cette autorisation ne lui avait pas été accordée par le premier juge de sorte que l'article 7 trouve à s'appliquer.

L'intention de l'article 7 est d'une part, que l'auteur du déplacement ne puisse se prévaloir de son acte pour modifier à son profit la compétence des autorités judiciaires et d'autre part, de tenir compte de la situation de fait vécue par l'enfant (Rapport explicatif de Paul Lagarde, pages 556 et 558).

La décision du juge de Paix de La Gruyère vise notamment l'article 11 de ladite convention qui prévoit que:

"1. Dans tous les cas d'urgence, les autorités de chaque État contractant sur le territoire duquel se trouve l'enfant ou des biens lui appartenant sont compétentes pour prendre les mesures de protection nécessaires."

Cet article dispose également que:

"2. Les mesures prises en application du paragraphe précédent à l'égard d'un enfant ayant sa résidence habituelle dans un État contractant cessent d'avoir effet dès que les autorités compétentes en vertu des articles 5 à 10 ont pris les mesures exigées par la situation."

3. Les mesures prises en application du paragraphe premier à l'égard d'un enfant ayant sa résidence habituelle dans un État non contractant cessent d'avoir effet dans chaque État contractant dès qu'y sont reconnues les mesures exigées par la situation, prises par les autorités d'un autre État."

Le préambule de la Convention de La Haye rappelle que l'intérêt supérieur de l'enfant doit être une considération primordiale et cet intérêt est également au centre des préoccupations du règlement II bis.

Le Ministère public souligne qu'il convient de prendre acte de la réalité actuelle en vue de déterminer adéquatement le juge le plus apte au sens de la compétence internationale à juger de la présente situation conflictuelle transfrontalière et suggère que la cour prenne contact avec le juge suisse.

A l'occasion de sa réplique, Monsieur G. a reproduit les explications d'un avocat suisse relatives à la saisine du Juge de paix de la Gruyère laquelle ne s'applique pas selon lui à une demande concernant le droit de garde qui est de la compétence du Président du Tribunal.

Le Juge de paix de la Gruyère est saisi d'une requête de mesures superprovisionnelles doublée d'une requête de mesures provisionnelles du 27 mai 2020 de Madame P. [...].

Il semblerait également que par courrier du 27 mai 2020 aux avocats des parties, le Juge de paix a imparti un délai à chacune des parties pour se déterminer sur sa compétence *ratione loci* et l'institution d'une curatelle de représentation [...].

Dans le cadre des mesures superprovisionnelles, le droit de visite physique de Monsieur G. a été provisoirement suspendu, s'exerçant par le biais de communications Skype et un délai a été donné aux parties "*pour se déterminer quant à l'étendue et aux modalités de l'exercice du droit aux relations personnelles de M.G. sur l'enfant A. P.*"

La décision du 27 mai 2020 donnait aux parties un délai au 26 juin 2020 pour se déterminer quant à l'étendue et aux modalités de l'exercice du droit aux relations personnelles de M.G. sur l'enfant. Cette cause a fait l'objet d'une remise au 27 juillet 2020.

Par ailleurs, les parties ont été citées à comparaître le 10 juin 2020 devant ladite Justice de paix avec comme intitulé de l'objet de la séance "*Etude de la situation de l'enfant A. P.*" [...].

Le conseil de Monsieur G. précise dans un courrier du 17 juillet 2020 que le Juge de paix de la Gruyère ne s'est pas encore prononcé sur sa compétence *ratione loci*.

La décision du 27 mai 2020 précisait qu'elle agissait sur la base de sa compétence *rationae loci* d'urgence mais accordant un délai aux parties pour se déterminer sur sa compétence locale au fond laquelle fera l'objet d'une décision ultérieure.

La communication avec le juge suisse apparaît de nature à renseigner la cour sur la nature exacte des actuelles procédures diligentées en Suisse, leur issue et leur éventuelle interférence avec la procédure actuellement pendante en Belgique.

Les actes de cette communication seront déposés au dossier de procédure et il convient d'ordonner la réouverture des débats pour le surplus.

PAR CES MOTIFS

LA COUR,

statuant contradictoirement;

Vu l'article 24 de la loi du 15 juin 1935, relative à l'emploi des langues en matière judiciaire;

Avant dire droit,

Dit que la cour prendra contact avec le Juge de paix de la Gruyère aux fins de:

- lui transmettre copie des arrêts des arrêts des 1er et 21 avril et du présent arrêt,
- de lui demander de préciser quel est l'objet des deux procédures initiées devant elle et plus particulièrement celle initiée par citation du 10 juin 2020; ces procédures sont-elles essentiellement provisoires, visent-elles également à statuer sur le fond. Dans la négative, une procédure au fond est-elle diligentée?
- de lui demander quelles sont les audiences prévues dans le cadre de chaque cause et si une décision est intervenue quant à sa compétence internationale et réglant la situation de l'enfant ensuite de la décision du 27 mai 2020.

Ordonne d'office la réouverture des débats et fixe la cause à l'audience extraordinaire du 8 septembre 2020 à 14 heures pour 40 minutes.

Réserve à statuer sur le surplus et les dépens.

Ainsi jugé et prononcé en audience publique extraordinaire, par la trente et unième chambre de la Cour d'appel de Mons, le trente et un juillet deux mille vingt.

Où étaient présents:

Muriel Hanssens, Président, Juge d'appel de la Famille et de la Jeunesse
Cathy Page, Greffier.

Tribunal de première instance francophone de Bruxelles, jugement du 26 juin 2020

Droit applicable – Reconnaissance – Filiation – Gestation pour autrui – Reconnaissance de paternité – Consentement de la mère – Article 62 CODIP – Article 329bis, § 1 C. civ. – Actes authentiques étrangers (Ukraine) – Déclarations par la mère – Article 27 CODIP – Indemnisation pour préjudice moral – Article 8 CEDH – Articles 1382 et 1383 C. civ. – Absence de la faute par l'État belge

Toepasselijk recht – Erkenning – Afstamming – Draagmoederschap – Erkenning van vaderschap – Toestemming van de moeder – Artikel 62 WIPR – Artikel 329bis, § 2 BW – Buitenlandse authentieke akten (Oekraïne) – Verklaringen door de moeder – Artikel 27 WIPR – Morele schadevergoeding – Artikel 8 EVRM – Artikels 1382 en 1383 BW – Afwezigheid van fout door de Belgische Staat

1. Identité des parties

En cause de:

Monsieur T.P., dont le domicile est établi en Suisse, à [...]; agissant en nom propre et en sa qualité d'administrateur des biens et de la personne de:

- **E.P.**, née à [...] (Ukraine) le [...] 2010 et domiciliée à la même adresse que Monsieur P.,
- **N.P.**, né à [...] (Ukraine) le [...] et domicilié à la même adresse que Monsieur P.,

demandeurs,

représentés par Me Pascal Lambert, avocat, dont le cabinet est établi à 4800 Verviers, rue aux Laines 35; [...],

contre

l'État belge, représenté par son Ministre des Affaires étrangères, dont le cabinet est établi à 1000 Bruxelles, rue des Petits Carmes 15,

défendeur,

représenté par Me Monique Detry, avocat, dont le cabinet est établi à 1050 Bruxelles, rue de Praetere 25, [...].

2. Déroulement de la procédure

Après avoir:

- vu les pièces de la procédure et notamment:
 - o la citation introductive d'instance du 9 mai 2018, signifiée à la demande de Monsieur P.;
 - o le jugement avant dire droit du 4 juin 2019, demandant l'avis du ministère public;
 - o l'avis du ministère public du 17 juin 2019;

- o l'ordonnance du 8 janvier 2020, fixant un calendrier de procédure judiciaire sur la base de l'article 747, § 2, du Code judiciaire;
 - o les conclusions de Monsieur P., remises au greffe le 8 janvier 2020;
 - o les conclusions de l'État belge, remises au greffe le 28 avril 2020;
 - o le dossier de pièces de Monsieur P., déposé le 4 juin 2020;
 - o le dossier de pièces de l'État belge, déposé le 8 juin 2020;
- constaté qu'aucune partie ne s'oppose à la prise en délibéré de cette affaire sans plaidoiries, au sens de l'article 2, § 2, al. 2, de l'arrêté royal n° 2 du 9 avril 2020 concernant la prorogation des délais de prescription et les autres délais pour ester en justice ainsi que la prorogation des délais de procédure et la procédure écrite devant les cours et tribunaux (M.B., 9 avril 2020);
 - statuant sur pièces, pris cette affaire en délibéré sans plaidoiries à l'audience du 12 juin 2020, conformément à l'article 2, § 2, dernier al., de l'arrêté royal n° 2 du 9 avril 2020, précité; et
 - clos les débats à la même date, les dossiers de pièces ayant déjà été déposés (cf. ci-dessus);

le Tribunal prononce le jugement suivant.

3. Exposé des faits

1. Les faits du présent litige ont été résumés dans le jugement avant dire droit du 4 juin 2019; il y est renvoyé.

Il convient uniquement d'y ajouter que, déférant à ce jugement, le Procureur du Roi du parquet de Bruxelles a rendu un avis écrit, daté du 17 juin 2019¹ et se lisant comme suit:

“La requête de l'espèce tend, à titre principal, après ‘reconnaissance’ du lien de filiation unissant [Monsieur P.] aux deux enfants [que sont E.P. et N.P.], à l'obtention de documents d'identité pour ceux-ci à charge [de] (...) l'État belge en la personne du SPF Affaires étrangères. On rappelle que les enfants (jumeaux) sont nés en Ukraine en 2010 d'une mère porteuse actionnée par [Monsieur P.], lui-même citoyen belge résidant (entretiens avec les enfants) en Suisse et dépendant du Consulat général de Belgique à Genève.

Sans préjudice de l'ordonnance du tribunal de la famille du 03 avril 2017, je maintiens que le lien de paternité unissant les enfants [à Monsieur P.], leur père biologique autant que socioaffectif, s'impose de plein droit à tous en Belgique, au moins en vertu de l'acte de reconnaissance reçu par le Notaire Georges, d'Andenne, le 11 août 2014, ce dernier acte, acte authentique de droit belge, valant jusqu'à inscription faux et/ou annulation, inscription en faux ou annulation que personne n'a obtenue ni même réclamée à ce jour!

La nationalité belge revient donc également de plein droit aux enfants, en vertu de l'article 8, § 1er, 2° a) du code de la nationalité belge, et la demande de documents d'identité - cartes d'identité et passeports belges - est sans doute fondée dans son principe.

Je limite ici mon avis et n'estime pas/plus devoir siéger à l'audience” [...].

¹ Et non du 4 juin 2019, comme le prétend à tort l'État belge [...]. Le courrier du 4 juin 2019 qui accompagne l'avis du ministère public est celui par lequel le greffe du Tribunal a transmis le dossier pour avis. Seule cette transmission par le greffe a donc eu lieu le même jour que le prononcé du jugement avant dire droit.

4. Objet du litige

2. Monsieur P. demande à ce Tribunal de:

- *“À titre principal:*
 - o Déclarer que les liens de filiation établis par l'acte de reconnaissance de paternité tel que rédigé le 11.08.2014 sont valables et conformes en tous points aux prescrits du droit belge;*
 - o Déclarer en conséquence que le lien de filiation de Monsieur P. à l'égard des enfants E. et N. est établi erga omnes en ce compris à l'égard de l'État belge;*
 - o Condamner en conséquence, l'État belge, en l'occurrence le SPF Affaires étrangères à délivrer les documents d'identité (cartes d'identité et passeports) des enfants E. et N.P. sous peine d'astreinte fixée à un montant de 2.000,00 € par jour;*
 - o Constater que l'attitude du SPF Affaires étrangères viole l'article 8 de la CEDH en ce qu'elle porte atteinte au droit à la vie privée et familiale des enfants E. et N.P. et condamner en conséquence l'État belge au versement d'un montant de 5.000,00 € par enfant à titre de préjudice moral à majorer des intérêts au taux légal depuis le 21.11.2014;*
- *À titre subsidiaire:*
 - o Constater que le lien de filiation entre le concluant et les enfants est valablement établi et conforme au droit belge ne serait-ce par le biais d'une action en recherche de paternité, toute décision contraire violant l'article 8 de la CEDH;*
 - o Condamner en conséquence, l'État belge, en l'occurrence le SPF Affaires étrangères à délivrer les documents d'identité (cartes d'identité et passeports) des enfants E. et N.P. sous peine d'astreinte fixée à un montant de 2.000,00 € par jour;*
 - o Constater que l'attitude du SPF Affaires étrangères viole l'article 8 de la CEDH en ce qu'elle porte atteinte au droit à la vie privée et familiale des enfants E. et N.P. et condamner en conséquence l'État belge au versement d'un montant de 5.000,00 € par enfant à titre de préjudice moral à majorer des intérêts au taux légal depuis le 21.11.2014;*
- *Ordonner l'exécution provisoire du jugement à intervenir nonobstant tout recours et sans caution, ni cantonnement;*
- *Condamner l'État belge aux dépens de l'instance, en ce compris l'indemnité de procédure prévue à l'article 1022 du Code judiciaire, liquidés [à 1.875,97 EUR - lire 1.815,97 EUR - (375,97 EUR de frais de citation + 1.440 EUR d'indemnité de procédure)]”.*

3. L'État belge demande quant à lui à ce Tribunal de débouter Monsieur P. *“de l'ensemble de ses demandes”* et de le condamner aux dépens, liquidés à 1.440 EUR (indemnité de procédure).

5. Examen

a) Filiation et nationalité d'E.P. et de N.P.

4. Thèses des parties. À titre principal, Monsieur P. fonde ses trois (3) premières demandes sur l'acte de reconnaissance de paternité établi le 11 août 2014 par le notaire Georges, de résidence à Andenne, au terme duquel Monsieur P. reconnaît être le père d'E.P. et de N.P.

Cet acte de reconnaissance de paternité précise notamment que:

“Madame I.G., née le [...] mil neuf cent quatre-vingt-quatre, domiciliée à [...], a, par déclarations faites devant Maître Viktor Anatoliyovych Shyshko, notaire privé à [...] (Ukraine) en date du dix-huit février

deux mil onze, a confirmé avoir donné son consentement à la recherche de paternité par Monsieur T.P., comparant préqualifié, à propos de leurs enfants N. et E.P.
Lesdites déclarations resteront ci-annexées”².

5. L'État belge expose que:

“Cet acte de reconnaissance n'est pas valable en droit belge.

En effet, selon l'article 329 bis, § 2 du Code civil, la reconnaissance n'est valable que moyennant le consentement de l'autre parent, la mère en l'occurrence. Or, l'acte notarié du 11 août 2014 n'acte pas le consentement de la mère à la reconnaissance mais seulement son 'consentement à la recherche de paternité', ce qui est bien différent. La condition prévue par l'article 329 bis, § 2 du Code civil n'est donc pas remplie.

Par surcroît, en toute hypothèse, au moment de leur naissance, les enfants étaient ukrainiens et avaient deux parents légaux en vertu de l'article 122.1 du Code de la famille ukrainien. Comme le relève Madame le Procureur du roi de Verviers dans son avis du 11 mars 2014, la présomption de paternité prévue par cet article ne peut être levée que par une action en justice introduite par le père présumé (article 136) ou par la mère dans le délai d'un an (article 138). La déclaration du père légal des enfants du 18 septembre 2010 de renoncer à sa paternité n'a dès lors aucune valeur.

En vain le demandeur invoquerait-il l'article 1319 du Code civil et la force probante de l'acte authentique comme le fait Monsieur le Procureur du Roi dans son avis. En effet il n'a jamais été contesté que cette force probante ne porte que sur ce que l'officier ministériel a pu constater et acter, à savoir en l'espèce la déclaration du demandeur et le 'consentement à la recherche de paternité' de la mère. Tout autre chose est d'examiner la validité juridique et donc les conséquences de cet acte” [...].

6. Appréciation du Tribunal. Il se déduit du passage reproduit au point précédent que l'État belge ne conteste pas la validité même de l'acte de reconnaissance de paternité litigieux, mais uniquement sa force probante.

Ainsi, l'État belge ne conteste pas que l'acte litigieux a été passé à une époque où le Code civil permettait la reconnaissance de paternité par acte notarié³.

Un auteur expose à propos de la force probante des actes notariés que:

“Est prouvée jusqu'à inscription defaux; la matérialité des faits et déclarations dont le notaire atteste avoir une connaissance personnelle pour les avoir vus, entendus ou accomplis ex propriis sensibus. (...)

(...) on dira d'une façon plus générale que l'acte notarié ne fait pas foi des mentions relatées sur base d'un document 'externe', ce document eût-il par lui-même force probante authentique, tel un autre acte notarié, un jugement...”⁴.

À travers ses griefs, l'État belge considère que le consentement de la mère des enfants à la reconnaissance de paternité litigieuse n'est pas démontré par l'acte litigieux.

7. Ce consentement de la mère est effectivement légalement requis ici.

D'une part, l'article 62 du Code de droit international privé énonce que:

² Acte notarié du [...] 2014 [...].

³ Cf. l'art. 327 du Code civil, avant sa modification par la loi du 19 septembre 2017 modifiant le Code civil (...) en vue de lutter contre la reconnaissance frauduleuse (...), entrée en vigueur le 1er avril 2018.

⁴ M. Renard-Decclairfayt, “Force probante des actes notariés”, in *Rép. not.*, Tome XI, Livre 6/1, Larcier, Bruxelles, 1983, n° 27 et n° 63.

“L'établissement et la contestation du lien de filiation à l'égard d'une personne sont régis par le droit de l'État dont elle a la nationalité au moment de la naissance de l'enfant ou, si cet établissement résulte d'un acte volontaire, au moment de cet acte. Lorsque le droit désigné par le présent article ne prévoit pas l'exigence d'un tel consentement, l'exigence et les conditions du consentement de l'enfant, ainsi que le mode d'expression de ce consentement, sont régis par le droit de l'État sur le territoire duquel il a sa résidence habituelle au moment de ce consentement”.

Monsieur P. étant de nationalité belge, l'établissement de sa paternité vis-à-vis d'E. et de N. est régi par le droit belge.

D'autre part, l'article 329bis, § 2, al. 1, du Code civil belge énonce que:

“Si l'enfant est mineur non émancipé, la reconnaissance n'est recevable que moyennant le consentement préalable du parent à l'égard duquel la filiation est établie, ou de la mère si la reconnaissance est faite avant la naissance de l'enfant”.

Seul le consentement de la mère d' E. et de N. est requis par cette disposition; celui de son éventuel époux ne l'est pas.

Pour ces deux motifs, les considérations de droit ukrainien évoquées dans le passage des conclusions de l'État belge reproduit ci-dessus sont sans pertinence.

Incidemment, l'avis du Procureur du Roi du parquet de Verviers du 11 mars 2014 relève expressément qu'aucun acte de reconnaissance de paternité n'est à l'époque déposé par Monsieur P⁵. L'acte litigieux est postérieur à cet avis.

8. Ainsi que l'indique l'acte de reconnaissance de paternité litigieux (cf. l'extrait reproduit ci-dessus, n° 4), la mère d' E. et de N. a effectué deux déclarations (une par enfant) devant un notaire ukrainien le 18 février 2011.

La traduction française de ces déclarations précise notamment ce qui suit:

“Je soussignée, I.G., agissant volontairement, comprenant la langue ukrainienne, étant en pleine possession de mes facultés mentales, comprenant la plénitude de mes actes, par la présente déclaration, je confirme que j'ai donné mon consentement à la recherche de paternité par T.P., né le [...] 1979, citoyen de Belgique (...) à propos de l'enfant E.P., née le [...] 2010 à la ville de [...], Ukraine, et à la certification de ce fait conformément à la législation de Belgique.

Par la présente déclaration, je conforme [sic] aussi que j'approuve l'attribution de la nationalité de Belgique à E.P.”

“Je soussignée, I.G., agissant volontairement, comprenant la langue ukrainienne, étant en pleine possession de mes facultés mentales, comprenant la plénitude de mes actes, par la présente déclaration, je confirme que j'ai donné mon consentement à la recherche de paternité par T.P., né le [...] 1979, citoyen de Belgique (...) à propos de l'enfant N.P., né le [...] 2010 à la ville de [...], Ukraine, et à la certification de ce fait conformément à la législation de Belgique.

Par la présente déclaration, je conforme [sic] aussi que j'approuve l'attribution de la nationalité de Belgique à N.P.”⁶

⁵ Avis du ministère public du 11 mars 2014 [...]: “(...) il doit être constaté que la reconnaissance paternelle n'a pas été faite selon les règles prévues par le droit de la filiation belge. Le droit belge prévoit qu'un homme qui n'est pas marié avec la mère d'un enfant dont il se prétend le père, doit faire acter une reconnaissance de paternité pré- ou postnatale. Aucune mention d'une telle reconnaissance ne figure sur les actes de naissance des enfants N. et E.”

⁶ Annexes de l'acte notarié du [...] 2014 [...].

Ces déclarations sont des actes authentiques ukrainiens, valides en leur forme en l'espèce et authentifiés par le Ministère de la Justice ukrainien (apostilles). En application des articles 27 et 28 du Code de droit international privé, ces actes peuvent donc être reconnus en Belgique – et l'ont d'ailleurs été par le notaire belge qui a établi l'acte de reconnaissance de paternité litigieux.

Ce sont en définitive ces deux déclarations que l'État belge refuse de reconnaître, en soutenant que le consentement de la mère des enfants à la reconnaissance de paternité litigieuse ne serait pas démontré en l'espèce.

Pourtant, le notaire ukrainien qui a acté ces déclarations a personnellement pu constater que la mère d' E. et de N. les effectuait en personne, librement et en pleine connaissance de cause. L'État belge ne prétend d'ailleurs pas le contraire.

Les mots *“consentement à la recherche de paternité”* sont ceux de la traduction française du texte original ukrainien. Une traduction trop littérale ou une méconnaissance des concepts juridiques belge ou ukrainien peut expliquer la formule choisie par le traducteur. Ces mots ne sauraient donc être distingués de manière absolue des mots *“reconnaissance de paternité”*. Ils doivent au contraire être lus à la lumière de l'ensemble du texte des déclarations de la mère d' E. et de N. et en particulier des passages où celle-ci approuve expressément que ses enfants se voient attribuer la nationalité belge.

Ces déclarations de la mère doivent à leur tour être lues à la lumière de leur contexte factuel et en particulier des éléments non contestés suivants:

- Monsieur P. est de nationalité belge;
- la mère d' E. et de N. a été choisie et rémunérée par Monsieur P. comme mère porteuse⁷. Elle ne peut donc ignorer qui il est; et
- E. et N. portent depuis l'établissement de leurs actes de naissance respectifs, le nom de “P.”⁸; leur mère ne peut pas l'ignorer non plus. L'acte de reconnaissance de paternité litigieux précise lui-même que *“le nom de Monsieur N.P. et de Mademoiselle E.P. reste inchangé”*.⁹

Tous ces éléments imposent de conclure que la mère d' E. et de N. a donné son consentement à la reconnaissance de paternité litigieuse, conformément à l'article 329bis, § 2, al. 1, du Code civil et comme le constate l'acte de reconnaissance de paternité litigieux.

La paternité de Monsieur P. vis-à-vis d'E. et de N. est donc établie.

9. L'article 8, § 1, 2°, a), du Code de la nationalité belge énonce que:

“Sont Belges (...) 2° l'enfant né à l'étranger a) d'un auteur belge né en Belgique (...)”.

Monsieur P. étant lui-même né en Belgique, ses deux enfants sont belges en vertu de cette disposition.

10. Monsieur P. demande d'assortir la condamnation de l'État belge à lui délivrer les documents d'identité de ses enfants d'une astreinte de 2.000 EUR par jour.

Cette demande n'étant pas motivée, elle sera rejetée.

⁷ Ainsi que cela découle expressément de l'ordonnance du 3 avril 2017 du Tribunal de la Famille (R.G. 2015/2829/B), qui a autorité de chose jugée [...].

⁸ Actes de naissance du [...] 2010 [...].

⁹ Acte notarié du [...] 2014 [...].

b) Indemnisation pour préjudice moral

11. Dans le cadre de sa quatrième et dernière demande à titre principal, Monsieur P. demande la condamnation de l'État belge lui verser une indemnité de 5.000 EUR par enfant. Cette double indemnité doit indemniser le *"préjudice moral"* que Monsieur P. et ses enfants auraient subi suite au refus des autorités belges compétentes de reconnaître le lien de filiation qui les unit. Monsieur P. qualifie ce refus d'atteinte à leur droit au respect de la vie privée et familiale, contraire à l'article 8 de la Convention européenne des droits de l'homme.

Monsieur P. expose avoir vécu *"dans une angoisse permanente créée par la situation d'incertitude à laquelle ses enfants sont confrontés (...) depuis près de 8 années"* et être *"contraint de multiplier les démarches judiciaires et non judiciaires depuis la naissance de ses enfants"*, alors *"que le litige aurait pu être clôturé par l'État belge à tout le moins dès le 21.11.2014 [date du courrier par lequel l'acte notarié du 11 août 2014 a été adressé au Consulat général de Belgique]"* [...].

12. Cette demande de Monsieur P. est fondée sur les articles 1382 et 1383 du Code civil, en vertu desquels celui qui cause par sa faute un dommage à autrui doit le réparer.

Pour qu'une action introduite sur la base de ces dispositions soit déclarée fondée, le demandeur doit démontrer (i) que le défendeur a commis une faute, (ii) qu'il a lui-même subi un dommage et (iii) que c'est cette faute qui a causé ce dommage. Si un ou plusieurs de ces trois éléments n'est pas établi, l'action doit être rejetée comme non fondée.

La faute au sens de ces articles du Code civil peut consister en la violation d'une norme imposant un comportement déterminé¹⁰ ou en la méconnaissance de l'obligation générale de prudence et de diligence¹¹.

Le lien causal entre la faute et le dommage suppose que, sans la faute, le dommage n'aurait pas pu se produire *"tel qu'il s'est produit"*¹². *"Inversement, si, sans cette faute, le dommage se serait tout de même produit tel qu'il s'est réalisé, la faute n'est pas en lien de causalité avec le dommage"*¹³.

13. Le lien causal entre la faute et le dommage allégués est douteux: la situation d'attente dont Monsieur P. se plaint découle, pour une part importante de sa durée, de son propre comportement. Dans cette mesure, elle n'est donc pas le fait de l'État belge.

Ainsi, alors que ses enfants sont nés le 10 septembre 2010, Monsieur P. n'a passé l'acte de reconnaissance de paternité litigieux devant notaire que le 11 août 2014. De surcroît, il n'a transmis cet acte à l'État belge que par un courrier du 21 novembre 2014 [...].

Enfin et comme indiqué ci-dessus (n° 8), cet acte de reconnaissance de paternité n'était pas reconnu en l'espèce parce que l'État belge considérait que le consentement de la mère des enfants n'était pas valablement établi. Ce faisant, l'État belge refusait en définitive de reconnaître deux actes authentiques étrangers (les déclarations faites par la mère d' E. et de N. devant un notaire ukrainien).

¹⁰ Cf. not.: Cass., 22 septembre 1988, R.G. n° 8134, Arr. Cass., 1988-89, p. 94; J.T., 1989, p. 110; Pas., 1989, I, p. 83.

¹¹ Cf. not.: Cass., 5 juin 2003, R.G. n° C.01.0252.F, Arr. Cass., 2003, p. 1337; J.L.M.B., 2004, p. 543; Pas., 2003, p. 1125.

¹² Cf. not.: Cass., 1er avril 2004, R.G. n° C.01.0211.F, Arr. Cass., 2004, p. 549; J.L.M.B., 2006, p. 1076; Pas., 2004, p. 527; Cass., 30 mai 2001, Pas., 2001, p. 994.

¹³ B. Dubuisson, V. Callewaert, B. De Coninck et G. Gathem, *La responsabilité civile - Chronique de jurisprudence (1996-2007) - Volume 1 - Le fait générateur et le lien causal*, Dossiers du J.T., Larcier, Bruxelles, 2009, n° 388, p. 322, qui se réfèrent notamment à Cass., 22 novembre 2000, Pas., 2000, p. 1781.

La loi prévoit un recours judiciaire dans un tel cas¹⁴ et Monsieur P. n'a introduit ce recours que le 9 mai 2018 (citation introductive du présent litige)¹⁵.

Jusqu'à cette date, le dommage allégué par Monsieur P. se serait produit tel qu'il s'est produit.

14. Plus fondamentalement, Monsieur P. ne démontre pas la faute qu'il allègue.

Premièrement, ce dernier ne reproche aucune faute à l'État belge dans le déroulement ou la durée du recours judiciaire introduit le 9 mai 2018 contre le refus des autorités belges de reconnaître les deux actes authentiques étrangers concernés.

Deuxièmement, la circonstance que l'État belge a refusé à tort de tenir compte de l'acte de reconnaissance de paternité litigieux ou de ses annexes ne suffit pas pour conclure à l'existence d'une faute. Car considérer, comme le fait ce Tribunal dans le présent jugement, que le refus des autorités belges est dénué de fondement n'équivaut pas à constater dans leur chef une violation de l'article 8 de la Convention européenne des droits de l'homme ni une faute au sens de l'article 1382 du Code civil.

En effet, la loi permet expressément aux autorités belges de refuser de reconnaître un acte authentique étranger, s'il existe des doutes sérieux sur son authenticité ou sur celle de son contenu¹⁶, et elle ouvre à la personne intéressée un recours judiciaire contre un tel refus¹⁷.

Par ailleurs, en l'espèce, le refus des autorités belges visait manifestement à protéger les droits de la mère des enfants, voire également les droits de ces derniers. À cet égard, ce souci de protection a pu être considéré comme d'autant plus nécessaire dans le cadre du présent litige que:

- Monsieur P. a d'abord cherché à faire croire aux autorités belges qu'il avait entretenu une relation avec la mère des enfants¹⁸, tout s'abstenant de donner les coordonnées de celle-ci aux autorités belges¹⁹;
- il est apparu par la suite qu'il avait en réalité contracté en Ukraine un contrat de mère porteuse par l'intermédiaire d'une agence spécialisée²⁰;
- ce contrat a été examiné dans une décision judiciaire du 3 avril 2017:
*"Il ressort de ce contrat que la mère porteuse a été rémunérée par un forfait, augmenté en fonction du nombre d'enfants, outre un montant mensuel pour les frais de nourriture pendant toute la durée de la grossesse et une prime à la naissance (...) La mère porteuse s'engage par ailleurs, notamment à 'respecter la fréquence des repas et les contraintes convenues avec le client ... ne pas consommer de boissons alcooliques ... abandonner la vie sexuelle pendant la durée du contrat ...'"*²¹;

¹⁴ Art. 27, § 1, dernier al., du Code de droit international privé.

¹⁵ Cette introduction a eu lieu devant le Tribunal de la Famille. Suite à un incident de répartition, le présent litige a toutefois été redistribué à une chambre de la section civile en vertu d'une ordonnance de la Présidence du 16 novembre 2018.

¹⁶ Art. 34 du Code consulaire.

¹⁷ Art. 27, § 1, dernier al., du Code de droit international privé.

¹⁸ Email du 13 octobre 2010 de M. P. à l'ambassade de Belgique à Kiev [...]: *"J'ai rencontré Irina fin 2009. Elle m'a recontacté il y a quelques mois pour m'informer qu'elle était enceinte et qu'elle ne souhaitait pas garder l'enfant. Je lui ai dit que je ne voulais pas abandonner l'enfant et que je m'en occuperais. Ce n'est que par la suite qu'elle m'a informé que c'étaient des jumeaux (...)"*.

¹⁹ Email du 21 août 2012 de l'ambassade de Belgique à Kiev [...]: *"Contact met de moeder was niet mogelijk. Haar contactgegevens heeft Mr. P. nooit gegeven, ondanks verzoek"*.

²⁰ Jugement du 4 juin 2019 du Tribunal de première instance (R.G. n° 18/3459/A), p. 3

²¹ Ordonnance du 3 avril 2017 du Tribunal de la Famille (R.G. n° 2015/2829/B), p. 6.

- cette décision judiciaire a considéré ce contrat comme contraire à l'ordre public international belge, au motif que plusieurs libertés fondamentales de la mère des enfants, "*même les plus intimes*" avaient été "*restreintes, voire même supprimées le temps de la grossesse*"²²; et que
- cette décision a autorité de chose jugée²³.

Dans un cas comparable, la Cour européenne a conclu à l'absence de violation de l'article 8 de la Convention européenne des droits de l'homme dans le chef des autorités belge²⁴.

Troisièmement, enfin, Monsieur P. ne démontre pas que les autorités belges aient méconnu une norme leur imposant un comportement déterminé ou l'obligation générale de prudence et de diligence. En l'espèce, M. P. n'invoque que l'article 8 de la Convention européenne des droits de l'homme. Or, il ne démontre pas que cette disposition impose en l'espèce un comportement déterminé aux autorités belges²⁵ ni que celles-ci l'ont violée.

15. La faute alléguée n'étant pas établie, il est inutile de vérifier si cette faute est en lien causal avec le dommage allégué et si ce dernier est démontré (pour la période postérieure au 9 mai 2018). Cette absence de faute suffit à déclarer non fondée la demande d'indemnisation que Monsieur P. formule en son nom et au nom de ses enfants.

c) Conclusion et dépens

16. Il découle de ce qui précède que l'action de Monsieur P. doit être déclarée fondée, à l'exception de sa demande d'astreinte (pour la délivrance des cartes d'identité et passeport des enfants) et de sa demande d'indemnisation.

17. Puisqu'il succombe sur l'essentiel de l'action de Monsieur P., l'État belge doit être condamné aux dépens, y compris l'indemnité de procédure²⁶.

Monsieur P. les liquide à 1.875,97 EUR (375,97 EUR de frais de citation + 1.440,00 EUR d'indemnité de procédure).

Ce montant n'étant pas contesté, il sera accordé.

18. Pour les affaires inscrites ou réinscrites au rôle général des tribunaux de première instance le 1er février 2019 ou à une date ultérieure, un droit de mise au rôle de 165,00 EUR est dû²⁷.

Le droit de mise au rôle doit être mis à charge de la partie succombante par le juge dans sa décision définitive; le juge peut cependant répartir ce droit entre toutes les parties, si elles succombent

²² Ibidem.

²³ Point souligné par l'État belge [...] et non contesté par M. P.

²⁴ Cour eur. D.H., décision *D. et autres c. Belgique*, 8 juillet 2014, req. n° 29176/13. Dans cette décision, la Cour conclut à une non-violation de l'art. 8 de la C.E.D.H. par la Belgique. Elle constate que le refus des autorités belges de délivrer un passeport belge à un enfant issu d'une gestation pour autrui pratiquée en Ukraine est fondé sur une base légale, qu'il poursuit des buts légitimes et qu'il est nécessaire dans une société démocratique (eu égard notamment à l'existence d'un recours judiciaire, qui a finalement permis aux requérants de faire entrer l'enfant en Belgique) La Cour souligne à ce propos que les autorités belges disposent d'une marge d'appréciation "*relativement large, surtout lorsque sont en jeu des questions morales ou éthiques délicates*" dans le choix des moyens à mettre en œuvre pour protéger les droits des mères porteuses ou leurs enfants. À ce sujet, cf. également: Cour eur D.H., arrêt *Paradiso et Campanelli c. Italie*, 24 janvier 2017, req. n° 25358/12, § 179-215, spéc. § 215.

²⁵ Démonstration qui semble délicate à apporter, eu égard à la marge d'appréciation dont disposent les autorités belges dans le choix des moyens à mettre en œuvre (cf. la note de bas de page précédente).

²⁶ Art. 1017 et 1018 du Code judiciaire.

²⁷ Art. 269 du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe.

respectivement sur quelque chef²⁸. L'administration du SPF Finances est chargée du recouvrement de ce droit au nom de l'État belge²⁹.

L'État belge est en l'espèce la partie succombante (cf. ci-dessus).

Toutefois, il est exempté du droit de mise au rôle³⁰. Aucun droit de mise au rôle n'est donc dû.

6. Décision

Vu la loi du 15 juin 1935 sur l'emploi des langues en matière judiciaire et compte tenu des motifs exposés ci-dessus,

LE TRIBUNAL,

statuant contradictoirement:

- déclare l'action de Monsieur T.P. recevable et fondée, mais uniquement dans la mesure précisée ci-dessous;
- dit que l'acte de reconnaissance de paternité établi le 11 août 2014 par le notaire Georges, de résidence à Andenne, au terme duquel Monsieur P. reconnaît être le père d'E.P. et de N.P., nés le [...] 2010 à [...], en Ukraine, s'impose à tous;
- dit que cet acte prouve la paternité de Monsieur P. à l'égard d'E. et de N., qui ont dès lors la nationalité belge de leur père;
- condamne en conséquence, l'État belge à délivrer à Monsieur P. les documents d'identité (cartes d'identités et passeports) d'E. et de N.;
- rejette toute autre demande comme non fondée;
- condamne l'État belge aux dépens, liquidés à 1.875,97 EUR (indemnité de procédure comprise); et
- dit que, l'État belge étant la partie succombante, aucun droit de mise au rôle n'est dû.

Ainsi jugé et prononcé à l'audience publique de la 4ème chambre du tribunal de première instance francophone de Bruxelles, le 26 juin 2020 où étaient présents et siégeaient:

M. Thierry Delvaux, juge unique
Assisté de Mme Leila Khaled, greffier.

²⁸ Art. 269 du même code.

²⁹ Art. 6 de l'arrêté royal du 28 janvier 2019 relatif à l'exécution du code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe et à la tenue des registres dans les greffes des cours et tribunaux, qui renvoie à la loi domaniale du 22 décembre 1949 (cf. spéc. l'art. 3 de cette loi).

³⁰ Art. 279-1, 1°, du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, qui renvoie notamment à l'art. 161, 1° *bis* du même code.

Familierechtbank Antwerpen (afd. Antwerpen), vonnis van 5 maart 2021

Nationaliteit – Onmogelijkheid om een geboorteakte te verschaffen – Artikel 5, § 3 WBN – Verzoek tot homologatie van akte van bekendheid – Artikel 5, § 4 WBN – Beëdigde verklaring

Nationalité – Impossibilité de se procurer un acte de naissance – Article 5, § 3 CNB – Requête en homologation d'un acte de notoriété – Article 5, § 4 CNB – Déclaration sous serment

Gezien de akte van bekendheid, opgesteld door de vrederechter van het kanton Boom op 10 juni 2020, voor en namens:

[...], geboren te [...] (Somalië) op [...] 1983, van Somalische nationaliteit, wonende te [...] Boom, [...] met rijksregisternummer [...],

thans keuze van woonst doende ten kantore van zijn raadsman meester C. Ponsaerts, te 1030 Brussel, Adolphe Lacomblélaan 59-61 b5.

Gezien het schriftelijk advies van mevrouw H. De Vrij, substituut-procureur des Konings dd. 3 september 2020.

Gezien de schriftelijke repliek van meester C. Ponsaerts, advocaat, kantoor houdende te 1030 Brussel, Adolphe Lacomblélaan 59-61 b5, voor en namens verzoekende partij, dd. 31 januari 2021.

1. Procedure

De rechtbank heeft onder meer kennisgenomen van:

- de akte van bekendheid, opgesteld door de vrederechter van het kanton Boom op 10 juni 2020,
- het schriftelijk advies van het openbaar ministerie dd. 3 september 2020,
- de schriftelijke repliek namens verzoeker dd. 31 januari 2021,
- de stukken.

Verzoeker en zijn raadsman werden laatst gehoord in raadkamer op 5 februari 2021.

Mevrouw E. De Bruyn, parketjuriste, heeft verwezen naar het schriftelijk negatief advies. Er volgde een repliek.

2. Verzoek

Verzoeker beoogde, conform artikel 5, § 3 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, aanvankelijk de homologatie van de akte van bekendheid, opgesteld door de vrederechter van het kanton Boom op 10 juni 2020.

Thans vraagt hij om een beëdigde verklaring te mogen afleggen, zoals voorzien in artikel 5, § 4 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit.

3. Beoordeling

3.1 Verzoeker wenst een naturalisatieprocedure in te leiden.

Hij kan geen geboorteakte bekomen en moet geacht worden in de reële onmogelijkheid te verkeren om een gelijkwaardig document voor te leggen, afgegeven door de diplomatieke of consulaire overheid van zijn geboorteland, nu hij voorhoudt afkomstig te zijn van Somalië, zoals tevens bevestigd door de Belgische overheden in een reisdocument voor vreemdelingen, in zijn verblijfstitel en in de drie geboorteaktes van zijn kinderen. De twijfels in verband met zijn Somalische afkomst zoals die blijken uit een afwijzende beslissing van de CGVS zijn niet meer dan twijfels, gesteund op het feit dat verzoeker zelf verklaard heeft de Somalische taal niet te spreken (volgens hem spreekt hij enkel een Somalisch dialect) en op vraagtekens bij het feit of hij al dan niet in hechtenis is genomen door milities van de Unie van Islamitische Rechtbanken in een bepaalde periode. De rechtbank acht dit onvoldoende om aan te nemen dat verzoeker niet afkomstig zou zijn van Somalië zoals hij steeds heeft volgehouden en zoals is aangegeven in diverse officiële documenten uitgaande van Belgische overheden. Verzoeker valt aldus onder het KB van 17 januari 2013 tot vaststelling van de lijst van landen waar het verkrijgen van akten van geboorte onmogelijk is of op zware moeilijkheden botst.

Overeenkomstig artikel 5 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit werd een akte van bekendheid opgesteld.

Een akte van bekendheid, opgemaakt in functie van artikel 5 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, is een akte verleden voor een openbaar ambtenaar waarin personen verklaren dat bepaalde feiten algemeen bekend zijn. De akte heeft tot doel een openbaar geschrift te vervangen dat onmogelijk kan voorgelegd worden.

Het betreft een uitzondering op de regel dat alleen akten van de burgerlijke stand het wettelijk en onbetwistbaar bewijs inzake de staat van de personen leveren.

In dit geval zijn de getuigen onvoldoende op de hoogte van de feiten waartoe zij als getuige optreden en verzoeker erkent dit ook.

Het blijkt voldoende dat hij in de onmogelijkheid verkeert zich een valabele akte van bekendheid te verschaffen.

Verzoeker kan wel worden gemachtigd om een beëdigde verklaring af te leggen in de zin van artikel 5, § 4 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit.

Zijn identiteit, geboortedatum en -plaats en afstamming staan voldoende vast.

OM DEZE REDENEN

DE RECHTBANK,

Rechtsprekend na behandeling in raadkamer.

Stelt vast dat de wet op het taalgebruik in gerechtszaken is nageleefd.

Gehoord mevrouw E. De Bruyn, parketjuriste, in haar advies in raadkamer op 5 februari 2021.

Zegt dat er geen reden is tot homologatie van de akte van bekendheid, opgesteld door de vrederechter van het kanton Boom op 10 juni 2020.

Machtigt verzoeker om conform artikel 5, § 4 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit de akte van bekendheid te vervangen door een beëdigde verklaring af te leggen voor een ambtenaar van de burgerlijke stand in het arrondissement Antwerpen, houdende zijn voornamen, naam, beroep en woonplaats, alsmede die van zijn vader en van zijn moeder, zo zij bekend zijn, de plaats en voor zoveel mogelijk het tijdstip van zijn geboorte.

Legt de kosten ten laste van verzoeker.

Veroordeelt hem tot betaling van het rolrecht van 165 euro aan de FOD Financiën, na uitnodiging hiertoe.

Dit vonnis werd uitgesproken op vijf maart tweeduizend eenentwintig in openbare zitting van de Kamer AF2, die samengesteld was uit:

H. Smeyers, rechter,
A. Rasschaert, griffier.

Familierechtbank Antwerpen (afd. Antwerpen), vonnis van 18 juni 2018

Erkenning – Huwelijk – Buitenlandse huwelijksakte – Nietigverklaring huwelijk – Artikel 27 WIPR – Conflictenrechtelijke controle – Artikel 146bis BW – Schijnhuwelijk – Artikel 12 EVRM – Recht om te huwen

Reconnaissance – Mariage – Acte étranger de mariage – Annulation du mariage – Article 27 CODIP – Contrôle conflictuel – Article 146bis C. civ. – Mariage simulé – Article 12 CEDH – Droit au mariage

Inzake:

S.T.,
geboren te [...] (Sri Lanka) op [...] 1985 en wonende te [...] Antwerpen, [...],

eisende partij,

vertegenwoordigd ter zitting door meester S. Van Rossem, advocaat, kantoorhoudende te 2060 Antwerpen, Violetstraat 48,

tegen

P.M.,
geboren op [...] 1994, zonder gekende woon- of verblijfplaats in België noch in het buitenland,

verwerende partij,

niet aanwezig.

1. Procedure

De rechtbank heeft onder meer kennisgenomen van:

- de inleidende dagvaarding, betekend op 14 april 2017,
- de door eisende partij neergelegde besluiten en stukken.

Ter zitting van 22 februari 2018, 19 april 2018 en 28 mei 2018 werd eisende partij bij monde van zijn raadsman gehoord.

P.M. is niet verschenen ter zitting, noch iemand voor haar. Lastens haar wordt vonnis bij verstek gevorderd.

Mevrouw H. De Vrij, substituut-procureur des Konings verleende mondeling advies, waarop niet werd gerepliceerd.

De wet op het taalgebruik in gerechtszaken is nageleefd.

2. Situering van het geschil – vordering

Eisende partij is afkomstig uit Sri Lanka en werd in België erkend als vluchteling.

Partijen zijn gehuwd op [...] 2015 in [...] (India).

Eisende partij deed een aanvraag om dit huwelijk te erkennen in België, maar heeft nadien laten weten dat hij dit niet langer wenste, aangezien zijn echtgenote in Sri Lanka zou zijn gaan samenwonen met een andere man.

De ambtenaar van burgerlijke stand van de stad Antwerpen, district Antwerpen besliste om dit huwelijk niet te erkennen. Dit werd meegedeeld per brief van 22 augustus 2016 en nogmaals per brief van 29 september 2017.

Middels huidige procedure vordert hij om het huwelijk dat hij heeft afgesloten in India nietig te verklaren, minstens om de niet-erkenning ervan uit te spreken.

Hij vraagt om verweester te veroordelen tot de kosten van het geding.

3. Beoordeling

De ambtenaar van burgerlijke stand van Antwerpen heeft geweigerd om het huwelijk tussen partijen afgesloten in [...] (India) op [...] 2015 te erkennen.

De huwelijksakte werd aldus niet overgeschreven door de ambtenaar van burgerlijke stand en het huwelijk werd aldus niet in het rijksregister ingeschreven.

Eisende partij wenst opnieuw in het huwelijk te treden.

3.1 Voor de huwelijksaangifte conform art. 63 BW dient hij onder andere te beschikken over een bewijs van de ongehuwde staat of van de ontbinding of nietigverklaring van het laatste voor een Belgisch ambtenaar van de burgerlijke stand voltrokken huwelijk en in voorkomend geval een bewijs van de ontbinding of de nietigverklaring van de huwelijken gesloten voor een buitenlandse overheid, tenzij ze een voor een Belgisch ambtenaar van de burgerlijke stand voltrokken huwelijk voorafgaan. (art. 64, § 1, 4° BW)

Het is om deze reden dat hij de nietigverklaring van zijn huwelijk vordert en hij heeft derhalve belang bij deze vordering.

Eiser kan echter slechts de nietigverklaring voor een Belgische rechtbank vorderen in de mate dat het huwelijk erkend is in de Belgische rechtsorde.

Een buitenlandse huwelijksakte op zich volstaat daartoe niet (zie in deze zin, waarbij de rechtbank zich aansluit, Cass 15 mei 2015, C. 14.0295.N, www.cass.be). In zijn conclusie stelt advocaat-generaal Van Ingelgem in dit verband:

“4. Vóór het Wetboek van internationaal privaatrecht (WIPR) gold als regel dat buitenlandse akten van burgerlijke stand de plano erkend werden. Het WIPR heeft deze regel van de de plano erkenning bevestigd, maar voorziet tevens verschillende bepalingen met betrekking tot de doorwerking in België van buitenlandse akten. Naast artikel 27 WIPR dat de algemene regeling voor de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse authentieke akten voorziet, laat artikel 28 WIPR toe om onder

bepaalde voorwaarden een buitenlandse akte bewijsrechtelijk gevolgen te laten sorteren. Daarnaast betreft artikel 29 WIPR de mogelijkheid om het bestaan van een dergelijke akte te aanvaarden.

5. Als dusdanig bepaalt artikel 29 WIPR dat met het bestaan van een buitenlandse rechterlijke beslissing of van een buitenlandse (authentieke) akte in België rekening kan worden gehouden zonder onderzoek naar de voorwaarde nodig voor de erkenning, de uitvoerbaarverklaring of de bewijskracht ervan.

6. Dit impliceert dat men in België rekening houdt met het feitelijk gevolg van het bestaan van de akte (in deze een huwelijksakte) zonder dat dit evenwel iets zegt over de inhoud ervan en daaraan enig gevolg kan worden gegeven in de Belgische rechtsorde.

7. Dit betekent dus dat er enkel rekening moet worden gehouden met het feit dat er een huwelijksakte is opgesteld, en niet dat rekening moet worden gehouden met het huwelijk als dusdanig. Op grond van een niet-erkende huwelijksakte kan men derhalve niet aantonen dat iemand gehuwd is. Ook artikel 28 WIPR m.b.t. de bewijskracht van akten is hiervoor niet dienend. Vermits de bewijskracht zich enkel strekt tot de feiten die door de buitenlandse overheid vastgesteld zijn geweest, is deze vorm van doorwerking niet relevant om de eigenlijke inhoud van de akte gevolgen te laten sorteren. Bij een in het buitenland voltrokken huwelijk kan artikel 28 WIPR derhalve geenszins als grondslag dienen om het huwelijk an sich, met name het feit dat de betrokkenen getrouwd zijn, in België te laten doorwerken.”

In de logica van de *de plano* erkenning van buitenlandse akten, zoals voorzien in art. 27 WIPR, wordt de zogenaamde ‘conflictrechtelijke toetsing’ verricht door elke overheid die met een buitenlandse akte geconfronteerd wordt. Enkel een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing die de akte erkent of weigert te erkennen is definitief en bindend voor alle overheden, (zie in deze zin waar de rechtbank zich bij aansluit Brussel 17 januari 2011, *Tijdschrift@IPR.be*, 2011/1, 77.)

Wanneer de staat van een persoon (zoals in huidig geval gehuwd of niet gehuwd) relevant is bij de beoordeling van een procedure bij de rechtbank aanhangig, laat de *de plano* erkenning voorzien in art. 27 WIPR toe dat de rechter zich over de al dan niet erkenning uitspreekt. (P. Wautelet, “De strijd tegen (schijn)huwelijken voltrokken in het buitenland: Is het Belgisch IPR aan een update toe?” in X, *Nieuw internationaal privaatrecht: meer Europees, meer globaal*, Kluwer, 2009, (171), 181.)

In het geval van niet-erkenning van een buitenlands huwelijk zullen de vordering tot nietigverklaring (op grond van art. 146*bis* BW) door de Belgische rechter zonder voorwerp verklaard dienen te worden en zal, eens deze beslissing definitief is, *erga omnes* gelden dat met het buitenlands huwelijk in de Belgische rechtsorde geen rekening kan worden gehouden en eiser derhalve als ongehuwd beschouwd zal moeten worden. Het vonnis zal dan kunnen gelden als bewijs van ongehuwde staat in de Belgische rechtsorde in de zin van art. 64, § 1, 4° BW.

3.2 Waar de nationale wet van ieder van de kandidaat-echtgenoten distributief dient te worden toegepast, steeds onder voorbehoud van de exceptie van de Belgische internationale openbare orde, zal het voorgenomen huwelijk geldig gesloten zijn wanneer, voor wat betreft de grondvoorwaarden, beide echtgenoten voldoen aan hun nationale wet. In de respectieve toepasselijke wet moet normaliter worden nagegaan wat onder toestemmingsvereiste wordt verstaan.

Aangezien één en ander de openbare orde raakt, zal de toetsing aan het vreemde recht evenwel niet tot een ander besluit en een andere sanctie kunnen leiden, voor zover het bestaan van een voorgenomen schijnhuwelijk in de zin van artikel 146*bis* BW zou worden vastgesteld.

Artikel 146*bis* BW bepaalt dat er geen huwelijk is wanneer uit het geheel van omstandigheden blijkt dat de intentie van minstens één van de echtgenoten kennelijk niet gericht is op het tot stand brengen

van een duurzame levensgemeenschap maar enkel op het bekomen van een verblijfsrechtelijk voordeel dat verbonden is aan de staat van gehuwde.

Voormelde wetsbepaling houdt een materiële IPR-norm in ten aanzien van huwelijken waarbij vreemdelingen zijn betrokken en wordt als zo wezenlijk beschouwd voor 's lands morele, politieke of economische ordening dat er geen plaats is voor daarvan afwijkende buitenlandse opvattingen. Deze wetsbepaling betreft de Belgische internationale openbare orde en raakt de regels die de toegang en het verblijf van vreemdelingen in het Rijk regelen. Voor het huwelijk vereist de Belgische internationale openbare orde, ongeacht eventuele afwijkende buitenlandse opvattingen, dat de beide partners de intentie hebben om door hun toestemming tot het huwelijk tussen hen een duurzame levensgemeenschap tot stand te brengen. De Belgische internationale openbare orde verzet zich om dezelfde reden ook tegen de erkenning van een buitenlands huwelijk wanneer dat huwelijk werd aangegaan niet met het oogmerk om een duurzame levensgemeenschap tot stand te brengen maar louter om aan een van de betrokkenen een verblijfsrechtelijk voordeel te bezorgen.

Overeenkomstig art. 12 EVRM heeft iedereen het recht om te huwen overeenkomstig de nationale wetten die de uitoefening van dat recht beheersen doch dit recht om te huwen is niet absoluut.

De verdragsrechtelijke bepalingen, waaronder art. 12 lid 2 EVRM, laten de nationale wetgever toe om de uitoefening van dit recht te regelen, zonder het in substantie aan te tasten. Alleen het werkelijke huwelijk moet beschermd worden en niet het schijnhuwelijk dat louter wordt aangegaan om een andere wetgeving te omzeilen, inzonderheid het huwelijk dat werd aangegaan met als enig doel de regels betreffende de binnenkomst en het verblijf van onderdanen van derde landen te misbruiken en voor onderdanen van een derde land een verblijfsvergunning te bekomen.

Hieruit volgt dat buitenlandse huwelijken niet erkend worden indien wordt vastgesteld dat uit een geheel van omstandigheden manifest blijkt dat minstens één van de betrokken partijen op het ogenblik dat zij hun huwelijk willen laten voltrekken kennelijk niet de intentie heeft om een duurzame levensgemeenschap tot stand te brengen, maar enkel het huwelijk misbruikt om in België een verblijfsrechtelijk voordeel te bekomen dat verbonden is aan de staat van gehuwde.

Een verblijfsrechtelijk voordeel is op zich geen reden om de erkenning van een huwelijk te weigeren, doch kan in combinatie met andere belastende factoren wijzen op een schijnhuwelijk.

3.3 Uit de gegevens die eisende partij heeft voorgelegd aan de ambtenaar van burgerlijke stand is gebleken dat het huwelijk er minstens in hoofde van verwerende partij enkel op gericht was om een verblijfsrechtelijk voordeel in haar hoofde te bekomen.

Partijen hadden elkaar voor het huwelijk maar één keer gezien, er zijn geen foto's van een huwelijksfeest of van genodigden en er is geen bewijs van enig contact tussen partijen voor of na het huwelijk.

Eisende partij is na het huwelijk teruggekeerd naar België en verwerende partij heeft ook nooit een visum gezinshereniging aangevraagd om haar echtgenoot te vervoegen. Zij is in tegendeel gaan samenwonen met een anderen man.

Het was dus kennelijk niet de bedoeling om een duurzame levensgemeenschap te vormen.

Het huwelijk is derhalve in strijd met de openbare orde en kan niet worden erkend.

De vordering tot nietigverklaring van dit huwelijk dient dan ook zonder voorwerp verklaard te worden.

3.4 Verwerende partij wordt als de in het ongelijk gestelde partij veroordeeld tot de gerechtskosten. Gelet op het verstek wordt de rechtsplegingsvergoeding tot het minimum herleid.

4. Beslissing

De rechtbank stelt vast dat de wet op het taalgebruik in gerechtszaken is nageleefd en doet uitspraak bij verstek, nadat mevrouw H. De Vrij, substituut-procureur des Konings werd gehoord in haar advies.

De rechtbank verklaart de vordering ontvankelijk en gegrond als volgt.

De rechtbank zegt voor recht dat het huwelijk afgesloten tussen partijen in [...] (India) op [...] 2015, niet kan erkend worden in de Belgische rechtsorde.

De vordering tot nietigverklaring van dit huwelijk wordt dan ook zonder voorwerp verklaard.

De kosten worden ten laste gelegd van verwerende partij, deze worden in hoofde van eisende partij bepaald op 250,89 euro dagvaardingskosten en 90,00 euro rechtsplegingsvergoeding.

Dit vonnis werd uitgesproken op achttien juni tweeduizend achttien in openbare zitting van de Kamer AF1, die samengesteld was uit:

A. Wynants, rechter,
H. De Vrij, substituut-procureur des Konings,
A. Rasschaert, griffier.

Familierechtbank Antwerpen (afd. Antwerpen), vonnis van 7 juni 2017

Zie ook Hof van beroep Antwerpen, arrest van 25 april 2018

Erkenning – Toepasselijk recht – Buitenlandse huwelijksakte – Artikel 27 WIPR – Artikel 23 WIPR – Artikel 18 WIPR – Wetsontduiking – Artikel 21 WIPR – Openbare orde – Artikel 46 WIPR – Conflictenrechtelijke controle – Artikel 146bis BW – Schijnhuwelijk – Bigamie – Verblijfsrecht

Reconnaissance – Droit applicable – Acte étranger de mariage – Article 27 CODIP – Article 23 CODIP – Article 18 CODIP – Fraude à la loi – Article 21 CODIP – Ordre public – Article 46 CODIP – Contrôle conflictuel – Article 146bis C. civ. – Mariage simulé – Bigamie – Droit de séjour

Inzake:

Gezien voorgaand verzoekschrift op 17 februari 2016 aangeboden door Meester J. Troch, advocaat, kantoor houdende te 2000 Antwerpen, Frankrijklei 133, voor en namens:

mevrouw L.V., geboren te Brasschaat op [...] 1959, van Belgische nationaliteit, wonende te [...] Brasschaat, [...],

en

de heer C.S., (cfr. verzoekschrift),

de heer C.S., (cfr. overgeschreven huwelijksakte en beëdigde vertaling integraal afschrift van de huwelijksakte),

geboren te [...] (Tunesië) op [...] 1984, van Tunesische nationaliteit, wonende te Tunesië, [...], doch woonstkeuze doende bij zijn raadsman meester K. Verstrepen, kantoorhoudende te 2060 Antwerpen, Rotterdamstraat 53,

thans hebbende als raadsman meester K. Verstrepen, advocaat, kantoorhoudende te 2060 Antwerpen, Rotterdamstraat 53.

1. Procedure

De rechtbank heeft onder meer kennisgenomen van:

- het verzoekschrift, neergelegd ter griffie op 17 februari 2016,
- de conclusie namens verzoekers d.d. 30 december 2016,
- het schriftelijk syntheseadvies van de heer E. De Bock, substituut-procureur des Konings dd. 7 maart 2017,
- de stukken.

Verzoekster en de raadsman van verzoekers werden gehoord in raadkamer op 6 januari 2017 en 8 maart 2017.

De heer Erik De Bock, substituut van de procureur des Konings, heeft op de zitting van 8 maart 2017 zijn schriftelijk advies hernomen. Namens verzoekers werd mondeling gerepliceerd.

Bij tussenvonnis van 5 april 2017 werd de zaak in voortzetting gesteld om verzoekers toe te laten het nodige te doen voor de neerlegging van de buitenlandse huwelijksakte conform artikel 30, § 1 WIPR en van een beëdigde vertaling naar het Nederlands.

Op de zitting van 3 mei 2017 hebben verzoekster en de raadsman van verzoekers erop gewezen dat deze stukken zich in origineel bij de ambtenaar van de burgerlijke stand te Brasschaat (die de huwelijksakte heeft overgeschreven in zijn registers) bevinden, maar dat het dossier van het openbaar ministerie een originele brief bevat van deze ambtenaar met in bijlage originele, bladzijde per bladzijde door deze ambtenaar voor eensluidend verklaarde afschriften van deze stukken [...].

De heer Erik De Bock, substituut van de procureur des Konings, heeft zijn schriftelijk advies hernomen. Namens verzoekers werd mondeling gerepliceerd.

2. Verzoek

Het verzoekschrift beoogt de erkenning van het huwelijk, afgesloten tussen verzoekers te Djerba Houmet Souk (Tunesië) op 22 mei 2014.

De Dienst Vreemdelingenzaken heeft op 12 november 2014 de afgifte van een visum gezinshereniging geweigerd en aldus geweigerd dit huwelijk te erkennen. Een tweede visumaanvraag werd op 16 juni 2015 eveneens geweigerd met verwijzing naar de eerste weigering.

Verzoekers hebben bij toepassing van artikelen 27 en 23 WIPR beroep ingesteld tegen de beslissing van 12 november 2014 (de eigenlijke beslissing van 16 juni 2015 wordt niet voorgelegd) en vragen voor recht te zeggen dat hun buitenlands huwelijk erkend dient te worden in de Belgische rechtsorde en tegenstelbaar is ten aanzien van alle Belgische overheden.

3. Beoordeling

Ingevolge artikel 27, § 1 WIPR wordt een buitenlandse akte – waaronder een buitenlandse akte van burgerlijke stand – in België door alle overheden erkend zonder dat een beroep moet worden gedaan op enige procedure, indien haar rechtsgeldigheid wordt vastgesteld volgens het recht van het land waarin de akte werd opgemaakt en de grondvoorwaarden overeenkomstig het toepasselijke recht werden nageleefd, mede rekening houdend met art. 21 (de openbare orde-exceptie) en art. 18 (wetsontduiking) WIPR.

Volgens artikel 18 WIPR, dat betrekking heeft op de wetsontduiking, wordt voor de bepaling van het toepasselijk recht in een aangelegenheid waarin partijen niet vrij over hun rechten kunnen beschikken – zoals in alle aangelegenheden betreffende het personeel statuut – geen rekening gehouden met feiten en handelingen gesteld met het enkele doel te ontsnappen aan de toepassing van het door deze wet aangewezen recht.

Artikel 21 WIPR bepaalt dat de toepassing van een bepaling uit het door deze wet aangewezen recht geweigerd wordt, voor zover zij tot een resultaat zou leiden dat kennelijk onverenigbaar is met de openbare orde. Bij de beoordeling van deze onverenigbaarheid wordt inzonderheid rekening gehouden met de mate waarin het geval met de Belgische rechtsorde is verbonden en met de ernst van de gevolgen die de toepassing van dat buitenlands recht zou meebrengen.

Het feit dat het openbaar ministerie in eerdere adviezen naar aanleiding van een verzoek tot aflevering van een attest van geen huwelijksbeletsel, een verzoek tot erkenning van het huwelijk door de burgerlijke stand van een Belgische gemeente of een verzoek tot aflevering van een visum geoordeeld heeft dat er onvoldoende elementen waren die wezen op een schijnhuwelijk, noch de erkenning van het huwelijk door een burgerlijke stand van een Belgische gemeente, impliceren dat *erga omnes* zou gelden dat het huwelijk in België als erkend moet beschouwd worden. In de logica van de *de plano* erkenning van buitenlandse akten, zoals voorzien in artikel 27 WIPR, wordt de zogenaamde “*conflictenrechtelijke toetsing*” verricht door elke overheid die met de buitenlandse akte geconfronteerd wordt. Alleen een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing die de akte erkent of weigert te erkennen is definitief en bindend voor alle overheden (Brussel 17 januari 2011, *Tijdschrift@ipr.be* 2011/1, 77).

De originele, bladzijde per bladzijde door de ambtenaar van de burgerlijke stand te Brasschaat voor eensluidend verklaarde afschriften van de buitenlandse huwelijksakte en van de beëdigde vertaling ervan naar het Nederlands, waarvan de originelen in zijn bezit zijn, volstaan voor de rechtbank voor de beoordeling van de vordering van verzoekers.

De grondvoorwaarden voor het sluiten van een huwelijk dienen in principe aangeknoopt te worden aan het personeel statuut van de echtgenoten op het ogenblik van het huwelijk (artikel 46 WIPR), *in casu* de Belgische (in hoofde van verzoekster) en de Tunesische wet (in hoofde van verzoeker).

Zowel in het Belgische recht als in het Tunesische recht is een bestaand huwelijk een huwelijksbeletsel, en heeft de bigamie de nietigheid van het tweede huwelijk tot gevolg.

Waar er in dat verband mogelijk twijfels konden rijzen gezien het huwelijk van verzoekers werd afgesloten nauwelijks 31 dagen na de datum van het vonnis waarin de ontbinding door echtscheiding van een eerder huwelijk van verzoeker werd uitgesproken, blijkt onmiskenbaar uit de voorgelegde stukken dat het echtscheidingsvonnis definitief was op het ogenblik van het afsluiten van het nieuwe huwelijk en dat er derhalve geen sprake is van een bigaam huwelijk.

Wat de huwelijks toestemming betreft, werd bij art. 12 van de Wet van 4 mei 1999 (B.S. 1 juli 1999) een artikel 146*bis* in het Belgisch Burgerlijk Wetboek ingevoegd, dat een materiële IPR-norm inhoudt ten aanzien van huwelijken waarbij een vreemdeling betrokken is.

Art. 146*bis* bepaalt: “*Er is geen huwelijk wanneer, ondanks de gegeven formele toestemmingen tot het huwelijk, uit een geheel van omstandigheden blijkt dat de intentie van minstens één van de echtgenoten kennelijk niet gericht is op het tot stand brengen van een duurzame levensgemeenschap, maar enkel op het bekomen van een verblijfsrechtelijk voordeel dat is verbonden aan de staat van gehuwde.*”

In zoverre het vreemde recht niet sanctionerend zou optreden tegen geveinsde huwelijken kan elke Belgische overheid op grond van de Belgische internationaal-privaatrechtelijke openbare orde een huwelijk weigeren te erkennen wanneer het er in hoofde van beide partners of één van hen enkel op gericht is een verblijfsrechtelijk voordeel te verkrijgen voor één van de echtgenoten. Het huwelijksinstituut is immers een wezenlijk bestanddeel van het Belgisch rechtsbestel en een miskenning van dat instituut maakt een schending uit van de Belgische openbare orde en geeft aanleiding tot de toepassing van art. 21 WIPR.

Het verkrijgen van een verblijfsrechtelijk voordeel door het huwelijk volstaat dus op zichzelf niet om te besluiten tot de nietigheid van het huwelijk. Het betrachten van een verblijfsvoordeel, een materieel voordeel of om het even welk huwelijksvoordeel is immers legitiem en zeker niet onverenigbaar met de werkelijke wil om te huwen voor zover de aanstaande echtgenoten naast het beogen van een

huwelijksvoordeel ook de bedoeling hebben gehad om een duurzame levensgemeenschap tot stand te brengen. Uit een geheel van omstandigheden moet dus ook blijken dat minstens één van de echtgenoten niet de intentie had een duurzame levensgemeenschap tot stand te brengen.

De geldigheid van een reeds afgesloten huwelijk dient te worden beoordeeld op het tijdstip van de huwelijksafsluiting, zij het dat de rechtbank rekening kan houden met alle elementen die nadien aan het licht komen.

Het behoort aan de weigerende instantie en het openbaar ministerie om hun argumenten, dat verzoekers zich schuldig zouden hebben gemaakt aan wetsonthouding of dat het huwelijk van verzoekers enkel zou gericht zijn op het bekomen van een verblijfsrechtelijk voordeel, met objectieve gegevens te staven.

In dat verband weze het opgemerkt dat artikel 40ter Vreemdelingenwet er niet aan in de weg staat dat bijkomend onderzoek zou worden verricht teneinde een schending van de openbare orde (zie hoger) te voorkomen.

Uit het dossier blijken onder meer volgende elementen:

- Verzoekster heeft de Belgische nationaliteit, verzoeker heeft de Tunesische nationaliteit. Het huwelijk met verzoekster bood verzoeker de mogelijkheid om een verblijfsrecht in België te verwerven.
- Verzoekers spreken mekaar manifest tegen over het tijdstip van hun eerste ontmoeting. Volgens verzoeker vond die plaats in 2010 (verklaring van 3 oktober 2013). Verzoekster heeft het over januari 2011 (verklaring 3 september 2013), nadien over 3 januari 2012 (verklaring van 9 december 2013) en vervolgens nogmaals over januari 2012 (verklaring van 28 oktober 2014). Geconfronteerd met haar eigen tegenspraak verklaart ze: *“Als u zegt dat ik op mijn verklaring in de ambassade januari 2011 heb geschreven moet ik zeggen dat ik mij toen zeker vergist heb. Het is zeker januari 2012. Als C. op deze formulieren verklaard dat hij mij kent sedert december 2010 moet ik zeggen dat dat ook wel kan zijn. Het zal dan wel sedert januari 2011 zijn. Nu kan ik het me herinneren, toen we de formulieren op de Ambassade zijn gaan invullen waren we 3 jaar samen”* (verklaring van 28 oktober 2014). Het mag na dergelijke formele verklaring dan toch argwaan wekken dat verzoekster daags erop na ruggespraak met haar advocaat een bijkomende verklaring laat noteren als volgt: *“Mijn advocaat wist me dan ook te vertellen dat ik mijn man in december 2012/januari 2013 heb leren kennen en dus niet op de andere data die in het dossier zijn vermeld”*. Van enige geloofwaardigheid kan op dat ogenblik alvast geen sprake meer zijn.
- Bovendien blijkt uit de eigen verklaringen van verzoekster dat verzoeker haar in de waan heeft gelaten dat hij gehuwd was toen ze mekaar leerden kennen en dat hij in Zwitserland woonde, van waaruit hij dan naar Djerba kwam om haar te ontmoeten: *“Op 25/02/2012 ben ik dan terug naar Djerba gegaan om hem op te zoeken... Ik heb hem toen alle dagen gezien ... In die periode kwam C. dan vanuit Zwitserland om mij te zien. Hij woonde toen die tijd in Zwitserland met zijn vrouw, hij was toen nog gehuwd. In die 14 dagen zijn we dan nog verder naar mekaar toegegroeid en kreeg onze relatie een meer standvastiger karakter. Vanaf april 2012 ben ik dan echt beginnen pendelen”* (haar verklaring van 14 oktober 2013). Op die manier kon hij verzoekster er wellicht van overtuigen dat hij er geenszins op uit was om via haar aan verblijfspapieren te geraken. Dat hij pas op 5 juni 2012 huwde met de bewuste Zwitserse echtgenote, hetzij toen hij al anderhalf jaar een relatie had met verzoekster, kan slechts betekenen dat hij via de Zwitserse echtgenote een kortere weg naar verblijfspapieren verhoopte en dat de relatie met verzoekster geenszins op een duurzame levensgemeenschap was gericht.

Dat hij vervolgens, toen de visumaanvraag in Zwitserland fout liep, besliste tot echtscheiding en nauwelijks één dag nadat die echtscheiding definitief werd, huwde met verzoekster, past helemaal in zijn gedreven zoektocht naar verblijfspapieren met alle mogelijke middelen. Het is tekenend dat hij verzoekster aanvankelijk in de waan liet dat zij zijn ouders maar mocht ontmoeten in januari 2013, omdat hij eerst moest gescheiden zijn van zijn Zwitserse echtgenote (zie de verklaring van verzoekster van 14 oktober 2013). Ook naar aanleiding van het bekomen van het attest van geen huwelijkbeletsel verklaarde verzoeker manifest in strijd met de waarheid dat hij gescheiden was (zijn verklaring van 3 oktober 2013). De echtscheiding was uiteindelijk pas definitief daags voor het huwelijk met verzoekster. De flagrante leugens over dergelijke fundamentele zaken is totaal in strijd met het minimum aan goede bedoelingen dat van partners met oprechte huwelijksplannen mag worden verwacht.

Omgekeerd verzweeg verzoekster ook haar activiteiten in het prostitutiemilieu aan verzoeker tot oktober 2014, hetzij vijf maanden na hun huwelijk (zie haar verklaring van 28 oktober 2014).

- Verzoekster is maar liefst 25 jaar ouder dan verzoeker, wat op zich uiteraard niets bewijst, doch in het geheel van de feiten minstens argwaan wekt.

Gezien de manifeste tegenspraak en de flagrante onwaarheden in hun verklaringen dienen verzoekers te begrijpen dat hun “*verhaal*” kritischer bekeken wordt dan wanneer dergelijke elementen niet voorhanden zouden zijn, en dat de rechtbank sneller zal aanvaarden dat voldoende gewichtige, bepaalde en met elkaar overeenstemmende vermoedens aanwezig zijn die aantonen dat verzoekers bij het aangaan van het huwelijk niet de daadwerkelijke intentie hadden een duurzame levensgemeenschap tot stand te brengen en dat het huwelijk er enkel op gericht was verzoeker een verblijfsrechtelijk voordeel te verschaffen.

Het geheel van de dossiergegevens, in het bijzonder deze hiervoor vermeld, vormen voldoende gewichtige, bepaalde en met elkaar overeenstemmende vermoedens die aantonen dat minstens verzoeker bij het aangaan van het huwelijk niet de daadwerkelijke intentie had een duurzame levensgemeenschap tot stand te brengen en dat het huwelijk er enkel op gericht was verzoeker een verblijfsrechtelijk voordeel te verschaffen. De door verzoekers aangehaalde elementen en voorgelegde documenten weerleggen deze vermoedens geenszins. De rechtbank wil nog geloof hechten aan de oprechte intenties van verzoekster, die blijkbaar toch belangrijke sommen beschikbaar stelde aan verzoeker, doch voor de toepassing van art. 146*bis* B.W. volstaat het dat de intentie van minstens één van de gehuwden kennelijk niet gericht was op het tot stand komen van een duurzame levensgemeenschap, maar enkel op het bekomen van een verblijfsrechtelijk voordeel dat is verbonden aan de staat van gehuwde. De rechtbank acht, gelet op bovenstaande elementen, dergelijke intentie minstens bewezen in hoofde van verzoeker.

Het huwelijk is bijgevolg in strijd met de openbare orde.

Het verzoek wordt afgewezen.

OM DEZE REDENEN

DE RECHTBANK,

Stelt vast dat de wet op het taalgebruik in gerechtszaken is nageleefd.

Alle verdere en strijdige middelen verwerpend.

Verklaart de vordering van verzoekers toelaatbaar, doch wijst ze af als ongegrond.

Legt de kosten ten laste van verzoekers.

Dit vonnis werd uitgesproken op zeven juni tweeduizend zeventien in raadkamer van de Kamer AF2, die samengesteld was uit:

H. Smeyers, rechter

C. Lemmens, griffier

E. De Bock, substituut-procureur des Konings.

Tribunal de la famille Brabant wallon, jugement du 12 janvier 2021

Reconnaissance – Exécution – Aliment – Jugement étranger – Conditions – Article 25 CODIP – Violation de l'ordre public – Violation des droits de la défense – Non-exercice d'une voie de recours dans l'Etat d'origine – État de santé du débiteur – Décision plus susceptible de faire l'objet d'un recours ordinaire – Artikel 25, § 1, 4° CODIP – Décision précaire ordonnant des mesures provisoires – Caractère définitif

Erkenning – Tenuitvoerlegging – Alimentatie – Buitenlandse rechterlijke beslissing – Voorwaarden – Artikel 25 WIPR – Schending van de openbare orde – Schending van de rechten van verdediging – Geen uitputting van een rechtsmiddel in de staat van herkomst – Gezondheidstoestand van de schuldenaar – Beslissing kan niet meer leiden tot een gewoon rechtsmiddel – Artikel 25, § 1, 4° WIPR – Precaire beslissing waarbij voorlopige maatregelen worden gelast – Definitief karakter

En cause de

M. **P.R.**, administrateur de sociétés, né à [...] (Lot et Garonne - France) le [...] 1946, de nationalité belge, domicilié à [...] Lasne, [...], N.N. [...],

Demandeur en tierce-opposition,
Défendeur sur reconvention,

Ayant pour conseils Me Myriam Kaminski, avocat au barreau de Bruxelles, dont le cabinet est établi à 1180 Bruxelles, avenue Molière, 256; [...] et Me Francis Pudlowski, avocat au barreau de Paris,

Et de

Mme **R.S.**, née à [...] (Maroc), en 1964, de nationalité belge et marocaine, domiciliée [...] Canada,

Défenderesse sur tierce-opposition,
Demanderesse sur reconvention,

Ayant pour conseil Me Fabienne Ligot, avocat au barreau de Bruxelles, dont le cabinet est établi à 1200 Bruxelles, avenue de Broqueville 116/bte 10 [...].

Eléments de procédure

Vu:

- les antécédents de la procédure et notamment, en copie conforme, l'ordonnance rendue le 27 décembre 2019 par la chambre du conseil civile du tribunal de première instance du Brabant wallon;
- la citation en tierce-opposition signifiée le 17 janvier 2020 à Mme S.;

- l'avis du ministère public déposé au greffe le 31 janvier 2020;
- l'ordonnance rendue le 06 février 2020 conformément à l'article 88, § 2 C.J.;
- le calendrier amiable d'échange de conclusions déposé à l'audience du 24 février 2020;
- les conclusions de synthèse déposées pour Mme S. le 10 août 2020 et son dossier;
- les conclusions de synthèse déposées pour M. R. le 21 septembre 2020 et son dossier;

Les conseils des parties ont été entendus à l'audience du 08 décembre 2020.

I. Objet de la demande

La demande vise à voir statuer sur la tierce-opposition à une ordonnance de la chambre du conseil civile du tribunal de première instance du Brabant wallon du 27 décembre 2019 rendant exécutoire en Belgique une décision prononcée le 5 avril 2018 par la Cour supérieure (Chambre de la Famille) du Canada, Province de Québec, District de Montréal, en cause de Mme S. et M. R.

II. Faits et antécédents de la procédure

M. R. et Mme S. ont contracté mariage le 21 décembre 2004 devant l'Officier de l'État civil de Lasne après plusieurs années de vie commune en France. Ils ont fait précéder leur union d'un contrat de mariage prévoyant un régime de séparation de biens pure et simple, dressé en l'étude du notaire Jacobs, de résidence à Bruxelles, le 13 décembre 2004.

M. R. est de nationalité belge et Mme S. de nationalité belge et marocaine.

Ils retiennent deux enfants de leur union, désormais majeurs: Y., née le [...] 1997 (23 ans) et F., né le [...] 2002 (18 ans). M. R. a également deux fils d'un premier lit.

Les parties ont vécu ensemble en Belgique depuis 2004 jusqu'au mois de juillet 2013, date à laquelle elles se sont expatriées à Montréal avec les enfants communs.

Il n'est pas contesté qu'elles se sont séparées dans le courant de l'été 2014 et ont introduit au mois d'août 2014 une demande en divorce et mesures réputées urgentes devant les juridictions bruxelloises par M. R. (le 12 août) et québécoises par Mme S. (le 15 août), donnant lieu à des exceptions de litispendance internationales soulevées de part et d'autre.

Le divorce des parties sera enregistré dans la banque de données des actes d'état civil belge le 23 avril 2020.

Entre temps, par décision du 15 juillet 2016, la Cour supérieure du Québec a décidé de surseoir à statuer sur la demande en divorce et s'est déclarée compétente pour connaître des demandes relatives à la responsabilité parentale et aux obligations alimentaires entre parties et à l'égard des enfants communs. Cette décision, réformée en appel, a néanmoins été confirmée par la Cour suprême canadienne. Plusieurs ordonnances dites "*de sauvegarde*" ont ensuite été rendues par les juridictions canadiennes.

Par jugement de règlement des mesures provisoires du 5 avril 2018, la Cour supérieure du Québec a condamné M. R. au paiement:

- d'une contribution alimentaire pour les enfants variant entre 9.049,09 \$CA et 19.591,23 \$CA en fonction des modalités d'hébergement des enfants;
- des frais de scolarité de F. dans un collège en Nouvelle-Ecosse pour un montant de 41.750 \$CA;
- d'un véhicule automobile à Y. d'une valeur de 40.000 \$CA;

- de la totalité du coût d'une intervention de chirurgie plastique pour Y.;
- des frais, dépenses et remboursements de toutes charges de quelque nature relatives à la propriété sise [...] en Belgique;
- des taxes foncières, scolaires, assurances de résidence, Hydro-Québec, frais d'entretien de la résidence, ainsi que toute une série d'autres frais liés à l'immeuble;
- à Mme S. d'une pension alimentaire pour elle-même de 75.000 \$CA par mois, rétroactivement au 15 août 2014;
- à Mme S. d'une provision pour frais de 2.301.137,50 \$CA.

Elle a en outre accordé à Mme S. l'usage exclusif de la résidence familiale située [...] à l'Ile Bizard, ainsi que de l'ensemble des véhicules d'agrément ou liés à l'usage de l'entretien de la propriété, et l'a autorisée à prendre possession du contenu des coffres de sûreté se trouvant à la Banque Royale du Canada, sous réserve de ne pas se départir des bijoux.

Le 19 avril 2018, M. R. a formé une demande d'autorisation d'appel et de suspension de l'exécution provisoire du jugement du 5 avril 2018 devant la Cour d'appel du Québec, conformément à l'article 31 al. 2 du Code de procédure civile canadien.

Par décision du 1er mai 2018, la Cour d'appel du Québec a fait droit à la demande de permission de M. R. d'interjeter appel et a déclaré partiellement fondée sa demande visant à la suspension de l'exécution provisoire de la décision rendue en premier ressort.

Aux termes de sa décision du 6 juin 2019, la Cour a rejeté le recours de M. R.

A défaut d'exécution de ses obligations alimentaires au Canada, Mme S. a déposé au greffe du tribunal de céans le 25 septembre 2019 une requête en exequatur, sur pied de l'article 570 du Code judiciaire.

Par ordonnance du 27 décembre 2019, la chambre du conseil civile du tribunal a fait droit à la demande de Mme S. et rendu exécutoire en Belgique le jugement prononcé le 5 avril 2018 par la Cour supérieure du Québec.

Aux termes de sa citation signifiée le 17 janvier 2020, M. R. a formé tierce-opposition à l'ordonnance du 27 décembre 2019 et, partant, demande au tribunal de refuser l'exequatur de la décision canadienne du 5 avril 2018 par application de l'article 25 du Code de droit international privé.

III. Discussion

La présente cause s'inscrit dans le cadre de l'exequatur d'un titre en matière alimentaire rendu par les juridictions canadiennes selon décision du 5 avril 2018.

A défaut de ratification par le Canada du Protocole de la Haye du 23 novembre 2007 sur la loi applicable aux obligations alimentaires, il y a lieu de se référer aux règles du Code de droit international privé en matière de reconnaissance de décisions étrangères.

En application de l'article 22, § 1er du CODIP, une décision judiciaire étrangère est déclarée exécutoire en Belgique, en tout ou en partie, conformément à la procédure visée à l'article 23. La décision ne peut toutefois être reconnue ou déclarée exécutoire que si elle ne contrevient pas aux conditions de l'article 25.

L'article 25, § 1er du CODIP énonce neuf situations dans lesquelles une décision judiciaire étrangère ne peut être reconnue ni déclarée exécutoire:

“1° l’effet de la reconnaissance ou de la déclaration de la force exécutoire serait manifestement incompatible avec l’ordre public; cette incompatibilité s’apprécie en tenant compte, notamment, de l’intensité du rattachement de la situation avec l’ordre juridique belge et de la gravité de l’effet ainsi produit;

2° les droits de la défense ont été violés;

3° la décision a été obtenue, en une matière où les personnes ne disposent pas librement de leurs droits, dans le seul but d’échapper à l’application du droit désigné par la présente loi;

4° sans préjudice de l’article 23, § 4, elle peut encore faire l’objet d’un recours ordinaire selon le droit de l’État dans lequel elle a été rendue;

5° elle est inconciliable avec une décision rendue en Belgique ou avec une décision rendue antérieurement à l’étranger et susceptible d’être reconnue en Belgique;

6° la demande a été introduite à l’étranger après l’introduction en Belgique d’une demande, encore pendante, entre les mêmes parties et sur le même objet;

7° les juridictions belges étaient seules compétentes pour connaître de la demande;

8° la compétence de la juridiction étrangère était fondée uniquement sur la présence du défendeur ou de biens sans relation directe avec le litige dans l’État dont relève cette juridiction; ou

9° la reconnaissance ou la déclaration de la force exécutoire se heurte à l’un des motifs de refus visés aux articles 39, 57, 72, 95, 115 et 121.”

Parmi celles-ci, l’incompatibilité avec l’ordre public (1°), la violation des droits de la défense (2°) et la possibilité de recours ordinaire contre la décision (4°), sont susceptibles de faire obstacle en l’espèce à l’exécution du jugement canadien du 5 avril 2018 dans l’ordre interne belge.

L’article 25, § 2 du CODIP précise par ailleurs qu’en aucun cas la décision judiciaire ne peut faire l’objet d’une révision au fond. La demande ne nécessite donc pas un contrôle conflictuel et il n’y a pas lieu de s’interroger ni sur la loi applicable ni sur le respect de celle-ci¹.

La saisine du tribunal est dès lors strictement limitée à la question de l’exécution du titre canadien en Belgique et à l’examen des motifs de refus invoqués par M. R.

1. Contrariété à l’ordre public international belge

Une décision judiciaire n’est pas reconnue en Belgique, notamment si elle est incompatible avec l’ordre public (article 25, § 1er, 1° du CODIP).

L’ordre public doit s’entendre des principes essentiels *“à l’ordre moral, politique ou économique établi”* tel que précisé par la Cour de cassation dans son arrêt *Vigouroux*². L’exposé des motifs de la loi instaurant le Code de droit international privé rappelle en outre que le juge belge ne peut faire abstraction des exigences inhérentes à la Convention européenne de sauvegarde des droits de l’homme.

Conformément à cette disposition, une décision judiciaire étrangère n’est pas reconnue si *“l’effet”* de la reconnaissance est *“manifestement”* incompatible avec l’ordre public. Elle précise que cette incompatibilité s’apprécie en tenant compte, notamment, de l’intensité du rattachement de la situation avec l’ordre juridique belge et de la gravité de l’effet ainsi produit.³

¹ Tribunal de première instance de Liège (3e ch.), 15/03/2013, *RTDF*, 2013/3, p. 714-720.

² Cass., 4 mai 1950, *Pas.*, 1950, I, 624.

³ H. Boularbah, *“Le nouveau droit international privé belge”*, *J.T.*, 2005, p. 185, n°94 et ss.

Position de M. R.

En l'espèce, M. R. invoque une violation de l'ordre public international belge sur le plan procédural (a) et matériel (b):

- a) Violation de l'ordre public procédural: la décision de la Cour d'appel de Montréal du 6 juin 2019, rejetant le recours de M. R. contre la décision du 5 avril 2018, viole le droit à un procès équitable, à défaut de motivation suffisante et de répondre aux griefs formulés par le tiers-opposant.

Or, il observe que cette même Cour, dans son jugement de permission d'appel rendu le 1er mai 2018, avait relevé que le critère du préjudice irréversible, permettant l'exercice d'un recours en cours d'instance et la suspension partielle de l'exécution provisoire, était rencontré, notamment en ce qu'une exécution dans l'urgence de la décision impliquerait une vente forcée de certains de ses biens immeubles à un prix à la baisse, et qu'un examen attentif du dossier était nécessaire pour vérifier le bienfondé de ce préjudice.

Les garanties exigées par l'article 6, § 2 de la CEDH n'ont pas été respectées dans le cadre de la procédure canadienne et dès lors, le tribunal ne peut déclarer exécutoire la décision étrangère en Belgique.

- b) Violation de l'ordre public matériel: la décision alimentaire litigieuse s'est basée exclusivement sur les capacités financières de M. R. sans prendre en considération celles de Mme S., l'obligeant à entamer le patrimoine familial sans en exiger de même de son ex-épouse. Il s'agit d'une erreur d'appréciation manifeste qui a mené le juge canadien à mettre des montants considérables à charge de M. R. et contribué à créer une situation injuste et déséquilibrée entre les parties.

Position de Mme S.

Mme S. fait valoir qu'une exécution forcée en Belgique sur le patrimoine d'un débiteur d'aliments ne porte pas atteinte à l'ordre public international belge.

Elle indique par ailleurs que:

- les débats sont limités exclusivement à la question de la force exécutoire de la décision du 5 avril 2018 et non pas sur celle de l'arrêt subséquent du 6 juin 2019 qui a rejeté son recours;
- la décision du 1er mai 2018 autorisant l'appel a été prononcée *prima facie*, sans autorité de chose jugée sur le fond du litige;
- l'arrêt du 6 juin 2019 est suffisamment motivé et a respecté les règles de l'équité procédurale imposées par le Code de procédure civile québécois, c'est à dire déterminer si le jugement en premier ressort contenait ou pas une erreur dans la motivation ayant mené à sa décision. Le procès-verbal de l'audition et le mémoire déposé par M. R. démontrent à suffisance que les parties ont pu faire valoir leurs arguments;
- M. R. n'a en tout état de cause pas exercé de recours contre cette décision d'appel devant la Cour suprême du Canada alors qu'il avait 60 jours pour ce faire.

La décision du 5 avril 2018 est coulée en force de chose jugée dans l'ordre interne canadien et il convient de la rendre exécutoire en Belgique.

Position du tribunal

En vertu du prescrit de l'article 25, § 1er, 1° du CODIP, la question centrale du débat est celle de savoir si l'effet de la reconnaissance en Belgique du jugement du 5 avril 2018 en ce qu'il condamne M. R. à d'importantes condamnations alimentaires notamment, heurte l'ordre public belge.

Cette incompatibilité s'apprécie en tenant compte notamment du rattachement de la situation avec l'ordre juridique belge et de la gravité de l'effet produit par la reconnaissance et l'exécution⁴ (notion d'ordre public atténué).

L'intensité du rattachement de la situation avec la Belgique est quant à elle évidente puisque les parties sont de nationalité belge, ont vécu en Belgique pendant près de 10 ans et y ont encore des biens (en indivision notamment) et des activités professionnelles.

En ce qui concerne la nature des effets que produirait l'exécution de cette décision en Belgique, le tribunal aura égard aux éléments suivants:

- Pour vérifier la compatibilité avec l'ordre public belge des effets en Belgique de la reconnaissance ou de la déclaration de la force exécutoire de la décision étrangère, le juge doit en apprécier la gravité en tenant compte des circonstances concrètes de la cause⁵.
- En l'espèce, la demande d'exequatur porte uniquement sur la décision de la Cour supérieure de Montréal du 5 avril 2018, laquelle a statué notamment sur les demandes alimentaires formées par Mme S. pendant l'instance en divorce.

Dans sa décision, les juridictions canadiennes ont rappelé que la loi sur le divorce voulait que la priorité soit donnée aux aliments des enfants. La fixation d'une pension alimentaire est laissée à la discrétion du tribunal en fonction des circonstances de la cause et a pour objet de maintenir un statut quo, c'est-à-dire un maintien du niveau de vie des parties nonobstant la séparation, tel finalement le secours alimentaire en droit belge.

Il ressort du procès-verbal d'audience du 6 juin 2019, que les parties étaient toutes deux valablement représentées et qu'elles ont eu l'opportunité de faire valoir leurs arguments relativement aux condamnations alimentaires prononcées en premier ressort.

Aux termes de cet arrêt, la Cour d'appel a considéré:

"[1] L'appelant était confronté à un lourd fardeau. Il devait convaincre la Cour qu'elle doit intervenir à l'égard de l'exercice d'un pouvoir discrétionnaire par la Cour supérieure et ce, sous deux aspects: il s'agit d'ordonnances de nature alimentaire, au stade provisoire.

[2] Il ne s'est pas déchargé de ce fardeau.

Pour ces motifs, la cour:

[3] Rejette l'appel, sans les frais de justice, vu la nature de l'appel."

Dans cette décision, la Cour d'appel considère que M. R. a manqué à son obligation relative à la charge de la preuve ("*fardeau*") de sorte que son recours a été rejeté.

⁴ F. Rigaux et M. Tomber, *Droit international privé*, 2005, p. 322 et s.

⁵ Cass., 1re ch. – 8 juin 2017 (RG C.16.0114.F), *Pas.*, 2017/6-7-8, p. 1301 -1304.

- Si M. R. estime que l'arrêt de la Cour précité viole son droit à un procès équitable conformément aux principes de la Convention européenne des droits de l'homme, le tribunal observe qu'il bénéficiait d'une voie de recours devant la Cour suprême jusqu'au 5 septembre 2019 en vertu de la *Loi sur la Cour suprême*, [...].

Or, aucune demande d'autorisation n'a été déposée par M. R., alors que ses griefs portent sur le respect de droits fondamentaux (droit à un procès équitable, discrimination, défaut de motivation, non-respect des droits de la défense), lesquels relèvent de l'intérêt national, voire supranational, et qu'il invoque à l'appui de sa tierce-opposition des motifs qui seraient liés à l'ordre public international.

Le droit à un procès équitable édicté par l'article 6, § 2 de la CEDH a été respecté en l'espèce, M. R. ayant fait choix de ne pas exercer le recours qui lui était ouvert contre la décision du 6 juin 2019 devant la Cour suprême canadienne.

L'effet de la reconnaissance en Belgique du jugement canadien du 5 avril 2018 ne peut donc pas être "*manifestement*" incompatible avec l'ordre public belge, au sens de l'article 25 du CODIP.

2. Violation des droits de la défense

En vertu de l'article 25, § 1er, 2°, du Code de droit international privé, le juge belge, saisi d'une demande tendant à entendre déclarer exécutoire un jugement rendu dans un pays n'ayant pas conclu de traité avec la Belgique, doit vérifier si les droits de la défense, tels qu'ils sont conçus en droit belge⁶, n'ont pas été violés devant la juridiction étrangère⁷.

En l'espèce, M. R. soulève que la Cour supérieure de Montréal n'a pas tenu compte de son état de santé extrêmement précaire dans le cadre de la procédure ayant donné lieu à la décision du 5 avril 2018.

Il indique ne pas avoir été en mesure de fournir à son conseil toutes les informations et pièces pertinentes afin d'assurer valablement sa défense, en raison de graves problèmes cardiaques, incompatibles avec la tenue de débats en présentiel et des obligations qui en découlent. La poursuite de ces procédures au Canada n'a en réalité eu d'autre conséquence que d'aggraver cet état de santé.

Mme S. conteste une quelconque violation des droits de la défense de son ex-époux dans le cadre de la procédure devant les juridictions canadiennes, la tenue des débats n'ayant pas été entravée ni aucune considération relative à son état de santé avancée.

Il résulte des éléments du dossier que les débats ayant mené à la décision du 5 avril 2018 à Montréal se sont tenus lors d'une audience de 22 jours, du 4 mai 2017 au 14 février 2018, au cours de laquelle M. R. a été à même de déposer ses écrits de procédure, répondre aux interrogations de la Cour et être valablement défendu par ses conseils, aucun moyen relatif à son état de santé n'ayant été invoqué.

Par ailleurs, si le tribunal ne peut contester l'existence d'une déficience cardiaque dans le chef de M. R. ayant nécessité une nième intervention chirurgicale au mois de février 2020 [...], force est de constater que les derniers certificats et attestations produits à son dossier datent de la fin de l'année 2016.

⁶ Cass., 5 janv. 1995, *Pas.*, I, 15.

⁷ H. Boularbah, "Le nouveau droit international privé belge", *J.T.*, 2005, p. 185, n° 94 et ss.

Sur le plan de la charge de la preuve, M. R. demeure donc en défaut de démontrer, conformément aux articles 1315 du Code civil et 870 du Code judiciaire, qu'il aurait été dans l'incapacité de faire valoir ses arguments, produire des pièces pertinentes ou des témoignages valables, au moment de l'audience.

Son état de santé ne l'a en outre pas empêché de solliciter la permission d'interjeter appel au Canada, ni de poursuivre les procédures introduites en Belgique.

Compte tenu des éléments qui précèdent, le tribunal ne relève pas sur le plan des éléments concrets que les juridictions canadiennes auraient agi au mépris des droits de la défense dans le cadre de la procédure ayant mené à la décision du 5 avril 2018.

3. Caractère provisoire et précaire

Enfin, en application de l'article 25, § 1er, 4° du Code de droit international privé, il est requis que le juge belge examine si une décision judiciaire étrangère peut encore faire l'objet d'un recours ordinaire suivant le droit de l'État dans lequel elle a été rendue.

La décision étrangère qui peut encore faire l'objet d'un recours ordinaire dans l'État d'origine ne peut être ni reconnue, ni exécutée.

M. R. estime que le caractère provisoire du titre alimentaire le rend inexécutable dans l'ordre interne belge dans la mesure où le divorce des parties a été prononcé, les mesures provisoires devenant inopérantes à compter du jugement en divorce.

Il précise que ses mesures, valables pendant l'instance en divorce uniquement:

- sont temporaires: il s'agit d'un recours immédiat à l'époux dans le besoin;
- poursuivent une volonté de maintien du statu quo entre les parties;
- sont le fruit d'un examen sommaire par le juge;
- n'ont pas autorité de chose jugée.

Le caractère provisoire de la décision canadienne du 5 avril 2018 n'est pas remis en cause par Mme S. qui indique en référence avec la loi canadienne sur le divorce, article 15.2 § 2, que dans le cadre de la procédure en divorce, le tribunal peut rendre une ordonnance provisoire condamnant l'un des époux à des obligations alimentaires, dans l'attente d'une décision définitive au fond.

Selon la demanderesse en exauctor, il ne peut être considéré qu'une décision ne puisse être rendue exécutoire en raison de son caractère provisoire, telle condition ne faisant pas partie des motifs de refus prescrits par l'article 25 du CODIP, M. R. procédant vraisemblablement à un amalgame entre décision provisoire et absence de force de chose jugée.

Dans l'appréciation de sa décision, le tribunal doit procéder à un examen *stricto sensu* de l'article 25, § 1er, 4° du CODIP qui prévoit qu'une décision ne pourra être reconnue ou exécutée en Belgique si "*4° sans préjudice de l'article 23, § 4, elle peut encore faire l'objet d'un recours ordinaire selon le droit de l'État dans lequel elle a été rendue*".

En l'espèce, il n'est pas contesté que la décision de la Cour supérieure de Montréal du 5 avril 2018 ne peut plus faire l'objet d'aucun recours, M. R. ayant été débouté de son appel par décision du 6 juin 2019 et n'ayant pas exercé de recours devant la Cour suprême.

Il s'agit d'une décision ordonnant des mesures provisoires rendue en dernier ressort, laquelle est donc coulée en force de chose jugée au Canada. Il n'y a dès lors aucun obstacle tel que prescrit par l'article

25 du Code de droit international privé à ce que cette décision soit rendue exécutoire dans l'ordre interne belge, sans préjudice de la décision qui sera rendue au fond par les juridictions canadiennes.

L'ordonnance de la chambre du conseil civile du 27 décembre 2019 doit dès lors être confirmée et la tierce-opposition de M. R. déclarée non fondée.

4. Procédure téméraire et vexatoire

Mme S. forme une demande reconventionnelle visant à la condamnation de son ex-époux au paiement d'un montant de 5.000 € à titre de dommages et intérêts pour procédure téméraire et vexatoire.

Le fait d'introduire un recours ou de solliciter la modification d'une décision judiciaire constitue l'exercice d'un droit et ne dégénère en acte illicite que s'il est mis en œuvre manière fautive.

Une procédure peut revêtir un caractère téméraire et vexatoire non seulement lorsqu'une partie est animée de l'intention de nuire à une autre, mais aussi lorsqu'elle exerce son droit d'agir en justice d'une manière qui excède manifestement les limites de l'exercice normal de ce droit par une personne prudente et diligente (Cass., 31 octobre 2003, JT, 2004, 235).

Dès lors, le tribunal estime qu'en l'espèce, en exerçant et en instruisant sa demande à l'encontre de l'ordonnance du 27 décembre 2019, M. R. n'a pas excédé de manière manifeste les limites de l'exercice normal de son droit d'agir en justice.

Le chef de la demande reconventionnelle de Mme S., en dommages et intérêts pour procédure téméraire et vexatoire, doit être déclarée non fondée.

PAR CES MOTIFS

LE TRIBUNAL DE LA FAMILLE,

Statuant contradictoirement;

Reçoit la demande en tierce-opposition;

La déclare non fondée et en déboute M. R.;

Par conséquent, confirme l'ordonnance de la chambre du conseil civile du tribunal de première instance du Brabant wallon du 27 décembre 2019 (19/798/A);

Condamne M. R. à l'indemnité de procédure de base liquidée dans le chef de Mme S. à 1.440,00 €;

Reçoit la demande reconventionnelle de Mme S.;

La déclare non fondée et l'en déboute;

Dit que le présent jugement est exécutoire par provision, nonobstant tout recours.

J. Closon

E. Fontaine

Familierechtbank Brussel (Ned.), vonnis van 14 december 2020

Internationale bevoegdheid – Toepasselijk recht – Nietigverklaring huwelijk – Artikel 3, 1, a Verordening 2201/2003 (Brussel IIbis) – Gewone verblijfplaats – Artikel 46 WIPR – Grondvoorwaarden huwelijk – Artikel 21 WIPR – Openbare orde – Artikel 146bis BW – Schijnhuwelijk

Compétence internationale – Droit applicable – Annulation de mariage – Article 3, 1, a Règlement 2201/2003 (Bruxelles IIbis) – Résidence habituelle – Article 46 CODIP – Conditions de fond du mariage – Article 21 CODIP – Ordre public – Article 146bis C. civ. – Mariage simulé

Inzake:

De heer **A.T.**, [...], van Belgische nationaliteit, geboren te Etterbeek op [...] 1987, die woont te [...] Grimbergen, [...],

eisende partij,

bijgestaan door mr. Enara Rahou loco mr. Abdeihamid Ei Mouden, advocaat met kantoor te 2000 Antwerpen, Emiel Banningstraat 6,

tegen

Mevrouw **M.D.**, [...], van Marokkaanse nationaliteit, geboren te [...] (Marokko) op [...] 1993, die woont te [...] Etterbeek, [...],

verwerende partij,

bijgestaan door mr. Caroline Ponsaerts loco mr. Luc Denys, advocaat met kantoor te 1030 Schaarbeek, Adolphe Lacomblélaan 59-61 B5,

De rechtbank spreekt het volgende vonnis uit in deze zaak, die zij in beraad nam op 30.11.2020.

1. Procedure

De rechtbank nam kennis van onder meer:

- de gedinginleidende dagvaarding, betekend aan verweerster op 27.02.2020;
- de beschikking op grond van art. 747, § 1 Ger. W. van 29.06.2020;
- de conclusie voor eiser, digitaal neergelegd op 07.09.2020;
- de syntheseconclusie voor verweerster, neergelegd op de griffie op 05.10.2020;
- de respectieve dossiers met stavingstukken neergelegd door beide partijen en het dossier neergelegd door het openbaar ministerie.

Op de zitting van 30.11.2020 hoorde de rechtbank:

- mr. Enara Rahou loco mr. Abdeihamid El Mouden voor eiser;

- mr. Caroline Ponsaerts loco mr. Luc Denys voor verweerster;
- mevrouw Evelien De Ridder, substituut-procureur des Konings bij het parket Halle-Vilvoorde, in haar mondeling advies waarop kon worden gerepliceerd.

Vervolgens nam de rechtbank de zaak in beraad.

2. Feiten

De heer T. (eiser) en mevrouw M.D. (verweerster) traden met elkaar in het huwelijk te [...] (Marokko) op 02.08.2016, nadat zij aan elkaar waren voorgesteld door de neef van eiser (volgens verklaring van de heer T. aan de politie van 04.06.2020).

Hun eerste ontmoeting vond plaats in 2014 (volgens mevrouw) – 2015 (volgens mijnheer). In 2015 huwde mevrouw M.D. evenwel met een andere man. Dit huwelijk hield niet lang stand.

De heer T. verklaart dat hij niet op de hoogte was van dit huwelijk en dat hij amper een week nadat hij mevrouw M.D. in 2016 voor het eerst sinds hun kennismaking terugzag, met haar huwde. De moeder van eiser zou sterk op dit huwelijk hebben aangestuurd.

Volgens de heer T. en mevrouw M.D. was het de bedoeling dat zij zo spoedig mogelijk naar België zou komen, maar haar eerste visumaanvraag, ingediend op 09.09.2016, werd afgewezen. Het beroep dat zij daartegen indiende, werd verworpen. De tweede visumaanvraag op basis van gezinshereniging, die zij indiende op 11.07.2018, werd wel toegekend. Sinds 06.03.2019 is mevrouw M.D. legaal op het Belgische grondgebied.

De heer T. voert aan dat mevrouw M.D. vanaf haar aankomst in België een grote desinteresse vertoonde ten opzichte van hem, dat zij op 23.11.2019 uit de echtelijke woning is vertrokken en dat hij haar niet meer kon bereiken. Volgens de heer T. is mevrouw M.D. met hem in het huwelijk getreden met de enkele bedoeling om in België verblijfsrecht te verkrijgen.

Op 27.02.2020 dagvaardde de heer T. mevrouw M.D. voor deze rechtbank.

3. Vorderingen

De heer T. vraagt de rechtbank om het huwelijk aangegaan te Tanger (Marokko) op 02.08.2016 nietig te verklaren, te zeggen voor recht dat hem het voordeel van het putatief huwelijk wordt toegekend en te bevelen dat het vonnis zal worden overgeschreven in het huwelijksregister.

De heer T. vraagt de rechtbank ook om mevrouw M.D. te veroordelen tot de kosten van het geding. Hij begroot deze op 197,01 euro dagvaardingskosten en 1.440 euro rechtsplegingsvergoeding.

Verweerster vraagt de rechtbank om de vordering van eiser tot nietigverklaring van het huwelijk ongegrond te verklaren en eiser te veroordelen tot de kosten van het geding, begroot op 1.440 euro rechtsplegingsvergoeding.

4. Rechtsmacht en bevoegdheid

In deze zaak met internationaal aspect – verweerster heeft de Marokkaanse nationaliteit en het huwelijk werd afgesloten in Marokko – moet de rechtbank haar internationale bevoegdheid zelf nagaan.

Voor vorderingen om een huwelijk nietig te laten verklaren, wordt de internationale bevoegdheid van de rechtbanken geregeld in de Verordening Brussel II*bis* (Verordening (EG) nr. 2201/2003).

Volgens artikel 3.1 a) van deze vordering zijn onder meer de rechtbanken van de lidstaat op het grondgebied waarvan de echtgenoten hun gewone verblijfplaats hebben, bevoegd om kennis te nemen van vorderingen om een huwelijk nietig te laten verklaren.

De heer T. en mevrouw M.D. wonen beiden in België, meer bepaald in Grimbergen respectievelijk Etterbeek.

De Belgische rechter is bijgevolg internationaal bevoegd.

De (Nederlandstalige) rechtbank van eerste aanleg Brussel is intern bevoegd om kennis te nemen van de vordering tot nietigverklaring van het huwelijk (zie art. 572*bis*, 1° Gerechtelijk Wetboek en art. 629*bis*, § 5 Gerechtelijk Wetboek).

5. Toepasselijke rechtsregels

De rechtbank moet op een vordering om een huwelijk nietig te laten verklaren, het recht toepassen dat de (grond)voorwaarden bepaalt om een geldig huwelijk aan te gaan, en vervolgens nagaan of deze voorwaarden vervuld zijn.

De nationale wet van elke echtgenoot bevat de grondvoorwaarden om een rechtsgeldig huwelijk aan te gaan (art. 46 van het Wetboek van Internationaal Privaatrecht, WIPR), hier dus het Belgische recht voor de heer T. en het Marokkaanse recht voor mevrouw M.D.

Naar Belgisch recht bevat het oud Burgerlijk Wetboek (oud BW) onder titel V, Hoofdstuk 1 de vereisten om een rechtsgeldig huwelijk aan te gaan.

Artikel 21 van het WIPR bepaalt evenwel dat het volgens het WIPR toepasselijke buitenlandse recht niet wordt toegepast voor zover dit tot een resultaat zou leiden dat kennelijk onverenigbaar is met de openbare orde, en dat zo nodig het Belgische recht wordt toegepast. Dit geldt ongeacht de nationale wet van de andere echtgenoot (hier de Marokkaanse wet). Dit is de zogeheten 'exceptie van openbare orde'.

Volgens art. 146*bis* van het oud BW is er geen huwelijk wanneer, ondanks de gegeven formele toestemmingen, blijkt dat de intentie van minstens één van de echtgenoten kennelijk niet gericht is op het tot stand brengen van een duurzame levensgemeenschap, maar enkel op het verkrijgen van een verblijfsrechtelijk voordeel dat is verbonden aan de staat van gehuwde.

Met andere woorden, indien minstens één van de echtgenoten het huwelijk kennelijk is aangegaan met de enige bedoeling een verblijfsrechtelijk voordeel in België te verkrijgen, dan moet het huwelijk nietig worden verklaard.

Artikel 184 oud BW bepaalt dat tegen dergelijk schijnhuwelijk kan worden opgekomen door de echtgenoten zelf, door allen die daarbij belang hebben en door het openbaar ministerie.

Dat de toestemming van beide echtgenoten moet gericht zijn op het tot stand brengen van een duurzame levensgemeenschap, zoals bedoeld in artikel 146*bis* oud BW, raakt de Belgische internationale openbare orde. Niet alleen de toestemming en intentie van de Belgische echtgenoot moet worden beoordeeld, maar ook deze van de buitenlandse (kandidaat) echtgenoot, ongeacht

eventuele afwijkende buitenlandse opvattingen, (zie ook S. Lefebvre, “Schijnhuwelijken. Preventie en repressie in een notedop”, *NjW* 2007 (818) nr. 17 en 23).

Er kan alleen worden besloten dat er sprake is van een schijnhuwelijk in de zin van artikel 146*bis* oud BW, indien blijkt dat het huwelijk kennelijk niet is gericht op het vormen van een duurzame levensgemeenschap. Er zijn met andere woorden ernstige en overeenstemmende feitelijke elementen nodig waaruit kan worden afgeleid dat de intentie van minstens één van de betrokkenen niet gericht is op het tot stand brengen van een duurzame levensgemeenschap. Twijfel moet in het voordeel van de betrokkenen spelen (zie onder meer ook S. Vandromme, noot onder Cass. 8 februari 2008, “Samenwoning en kindervens als elementen bij de beoordeling van een eventueel schijnhuwelijk”, *RW* 2009-10, 64, nr. 6).

Als de echtgenoten de intentie hadden om een duurzame levensgemeenschap te stichten, kan het huwelijk niet vernietigd worden, ook niet als die intentie maar bijkomstig was (zie ook Cass. 2 mei 2014, www.cass.be).

Het bewijs moet worden geleverd volgens de Belgische wet, die de procedure regelt, dit wil zeggen door alle middelen van recht, met inbegrip van vermoedens. Eiser, die de nietigverklaring van het huwelijk vordert, draagt hier de bewijslast, of beter gezegd, het bewijsrisico.

6. Ontvankelijkheid van de vordering

De rechtbank ziet geen reden om de vordering van eiser onontvankelijk te verklaren.

Zijn vordering is onontvankelijk.

7. Grond van de zaak

Zoals gezegd, traden partijen op 02.08.2016 in het huwelijk te Tanger (Marokko). Het is niet betwist dat verweester verblijfsrecht in België heeft verkregen op basis van haar huwelijk met eiser.

Eiser voert in het kader van deze procedure aan dat verweester nooit de intentie heeft gehad om met hem een duurzame levensgemeenschap te vormen, maar dat haar intentie met het huwelijk kennelijk enkel gericht was op het verkrijgen van het daaraan verbonden verblijfsrechtelijk voordeel in België.

Om zijn stelling te staven, haalt eiser de volgende elementen aan:

- de snelle gang van zaken: mevrouw M.D. en hij huwden amper zeven dagen nadat ze elkaar in Marokko leerden kennen;
- na het huwelijk in Marokko zocht mevrouw amper telefonisch contact met hem op;
- hij stuurde gedurende twee jaar maandelijks tussen de 100 en de 350 euro naar mevrouw, om haar toe te laten Franse en Nederlandse taallessen te volgen, maar zij kon bij haar aankomst in België in 2019 noch Frans noch Nederlands;
- de broer van mevrouw reisde enkele maanden na het huwelijk met een toeristenvisum naar België en verblijft hier sindsdien illegaal;
- mevrouw was al gehuwd geweest in Marokko en scheidde er uit de echt op 21.11.2015, slechts enkele maanden voor zij met hem huwde;
- na haar aankomst in België gedroeg mevrouw zich onverschillig tegenover hem en zij nam geen huishoudelijke taken op;
- mevrouw zorgde ervoor dat de band tussen hem en zijn moeder stroef werd, in die mate dat zij zelfs een onjuiste verklaring in haar voordeel aflegde met betrekking tot deze procedure;
- mevrouw leefde op zijn kosten;

- mevrouw introduceerde hem niet in haar familie;
- mevrouw verliet de echtelijke woonst en verbrak alle contact met hem enkele maanden na haar aankomst in België.

Mevrouw M.D. brengt hiertegen in dat zij eiser in 2014 al leerde kennen via zijn moeder en dat deze het was die haar had benaderd met het oog op een huwelijk met haar zoon, en niet omgekeerd, dat zij vervolgens met oprechte gevoelens met eiser in het huwelijk trad. De eerste maal wenste zij niet met de heer T. te huwen omdat zij dicht bij haar ouders wilde blijven. Zij huwde in 2015 met een Marokkaanse man, maar het huwelijk hield niet lang stand, zodat zij in 2016, als gescheiden vrouw, toch toestemde met een huwelijk met de heer T.

Terecht voert mevrouw M.D. aan dat het de heer T. zelf was die de echtelijke woning eerst had verlaten, om in zijn eigen woning te gaan wonen. Tevoren woonden partijen in bij de ouders van de heer T., zodat het niet onlogisch is dat zij het huishouden niet kon bestieren zoals dat het geval zou zijn geweest indien zij een eigen stekje zouden hebben gehad. Ook brengt mevrouw M.D. twee attesten bij van een talencentrum in Tanger d.d. 08.04.2017, waaruit blijkt dat zij daar – in tegenstelling tot wat de heer T. beweert – wel degelijk taallessen Nederlands en Frans heeft gevolgd. Ten slotte brengt mevrouw M.D. ook een verklaring bij van de moeder van de heer T., die bevestigt dat haar schoondochter niet de intentie had een schijnhuwelijk af te sluiten, en dat het haar zoon was die in haar niet de geschikte vrouw en moeder van zijn kinderen zag. Inmiddels volgde mevrouw M.D. in België ook taallessen Nederlands volgde en een inburgeringscontract afsloot.

Het openbaar ministerie adviseert de rechtbank dat uit het politieel onderzoek onvoldoende blijkt dat er sprake zou zijn van een schijnhuwelijk. Het betreft wel een gearrangeerd huwelijk, maar dit staat niet gelijk met een schijnhuwelijk, waarvoor hier onvoldoende elementen voorhanden zijn, aldus het openbaar ministerie.

De rechtbank sluit zich daarbij aan. Eiser toont niet aan dat de intentie van verweester met het huwelijk kennelijk niet was gericht op het tot stand brengen van een duurzame levensgemeenschap, maar enkel op het verkrijgen van een verblijfsrechtelijk voordeel. De diverse neergelegde stukken ondersteunen eerder het relaas van mevrouw M.D. dan dat van de heer T.

De vordering van eiser om het huwelijk te laten nietig verklaren is bijgevolg ongegrond.

8. Kosten

Volgens art. 1017, eerste lid Ger. W. moet de partij die in het ongelijk wordt gesteld, de kosten van het geding dragen, dit is hier eiser.

Bijgevolg verwijst de rechtbank eiser in de kosten van het geding, voor verweester begroot op 1.440 euro rechtsplegingsvergoeding, zoals door haar gevorderd, en voor het overige begroot op 165 euro rolrechten, te innen door de FOD Financiën.

9. Beslissing van de rechtbank

De rechtbank doet uitspraak in eerste aanleg en op tegenspraak.

Verklaart de vordering van de heer A.T. ontvankelijk maar ongegrond.

Veroordeelt de heer A.T. tot de kosten van deze procedure, voor verweester begroot op 1.440 euro rechtsplegingsvergoeding en voor het overige begroot op 165 euro rolrechten, te innen door de FOD Financiën.

Aldus gevonnist en uitgesproken ter openbare terechtzitting van de 31ste kamer van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel, sectie Familierechtbank, op 14-12-2020 waar aanwezig waren en zitting namen:

Mevrouw K. Verelst: familierechter,
Mevrouw I. Devillers: griffier.

Familierechtbank Oost-Vlaanderen (afd. Gent), vonnis van 30 april 2020

Internationale bevoegdheid – Toepasselijk recht – Erkenning – Afstamming – Vaststelling van moederschap – Artikel 61 WIPR – Artikel 62 WIPR – Geboorteakte – Somalië – Artikel 31 WIPR – Artikel 27 WIPR – Artikel 23 WIPR – Artikel 30 WIPR – Legalisatie – Artikel 46 BW (oud) – Artikel 26 BW – Artikel 35 BW – Vonnis als vervangende geboorteakte

Compétence internationale – Droit applicable – Reconnaissance – Filiation – Etablissement de la maternité – Article 61 CODIP – Article 62 CODIP – Acte de naissance – Somalie – Article 31 CODIP – Article 27 CODIP – Article 23 CODIP – Article 30 CODIP – Légalisation – Article 46 C. civ. (ancienne version) – Article 26 C. civ. – Article 35 C. civ. – Jugement tenant lieu d’acte de naissance

In de zaak van

X.X., met NN [...] en wonende te [...] Gent, [...], toegelaten tot de kosteloze rechtsbijstand bij beslissing van het bureau voor rechtsbijstand in deze rechtbank en afdeling d.d. 24 september 2019 [...], handelend in eigen naam en voor zoveel als nodig in haar hoedanigheid van wettelijke vertegenwoordigster van de vijf minderjarige verweerders,

eiseres,

bijgestaan door mr. Claudia Van Severen, advocaat te 9052 Zwijnaarde, Bollebergen 2A bus 20 op wiens kantooradres eiseres woonst kiest,

tegen

D.M., met NN [...] en wonende te [...] Gent, [...]

eerste verweerder,

bijgestaan door mr. Claudia Van Severen, advocaat te 9052 Zwijnaarde, Bollebergen 2A bus 20 op wiens kantooradres eerste verweerder woonst kiest,

S.M., met NN [...] en wonende te [...] Gent, [...]

tweede verweerder,

bijgestaan door mr. Claudia Van Severen, advocaat te 9052 Zwijnaarde, Bollebergen 2A bus 20 op wiens kantooradres tweede verweerder woonst kiest,

mr. Maxim Daniël, advocaat te 9830 Sint-Martens-Latem, Palepelstraat 29 in zijn hoedanigheid van voogd *ad hoc* over de minderjarigen die allen wonen te [...] Gent, [...]:

- **F.M.**, met NN [...]
- **A.M.**, met NN [...]
- **C.M.**, met NN [...]
- **L.M.**, met NN [...]

- **B.M.**, met NN [...]

daartoe aangesteld bij (verbeterende) beslissing van de familierechtbank in deze rechtbank en afdeling d.d. 21 november 2019,

derde verweerder q.q.,

vertegenwoordigd door mr. Natascha Baert, advocaat te 9000 Gent, Tentoonstellingslaan 54,

vonnist de rechtbank als volgt.

De rechtbank heeft partijen gehoord in raadkamer en de stukken ingezien, waaronder:

- de dagvaarding d.d. 18 december 2019,
- de conclusies van eiseres en van eerste en tweede verweerder,
- de stavingstukken van eiseres.

De rechtbank heeft het debat gesloten op 6 februari 2020 en de zaak overgemaakt aan het openbaar ministerie voor schriftelijk advies. Substituut-procureur des Konings Annelore Huygens heeft haar schriftelijk advies neergelegd op de terechtzitting van 19 maart 2020. Partijen hebben niet gerepliceerd op dit advies en de rechtbank heeft de zaak in beraad genomen op 2 april 2020. De rechtbank heeft toegezien op de naleving van de Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken.

Relevante voorgaanden en voorwerp van de vorderingen

1. Alle partijen hebben de Somalische nationaliteit en verblijven legaal in België.

2. Eiseres zet uiteen dat zij de moeder is van verweerders, die allen geboren zijn tijdens haar huwelijk met G.M. Haar echtgenoot is overleden op [...] 2013.

Dit gezin heeft altijd in Somalië gewoond. Na het overlijden van G.M., vlucht D. (eerste verweerder) naar België en vraagt hij asiel aan. Hij wordt erkend als vluchteling en sedert [...] 2016 is hij ingeschreven in het vreemdelingenregister.

Op 22 maart 2017 dienen eiseres en de zes laatste verweerders een visumaanvraag in bij de Belgische ambassade in Kampala (Oeganda) met het oog op gezinshereniging met hun zoon/broer D.

In het kader van deze visumaanvragen wordt DNA-materiaal afgenomen van alle partijen en dit materiaal wordt overhandigd aan dokter Sandrine Perpete van het Erasmusziekenhuis te Brussel. Deze arts onderzoekt dit DNA-materiaal en besluit daaruit in november 2017 dat eiseres de biologische moeder is van de zeven verweerders.

Op 12 december 2017 beslist DVZ tot toekenning van de gevraagde visa en op 25 januari 2018 ontvangen eiseres en de zes laatste verweerders een laissez-passer. Zij komen allen naar België en staan vanaf [...] februari 2018 op hetzelfde adres ingeschreven in het vreemdelingenregister als dat van D. met vermelding dat eiseres en de laatste zes verweerders 'geen verwant(e)' zijn van D. (referentiepersoon).

3. Eiseres stelt dat de ambtenaar van de burgerlijke stand van de stad Gent in het vreemdelingenregister niet wil vermelden dat eiseres de moeder is van verweerders omdat hem geen

gelegaliseerde geboorteakten van verweerders worden voorgelegd waaruit eiseres' moederschap blijkt. Eiseres legt van het standpunt van voormelde ambtenaar geen stukken voor.

4. Eiseres dagvaardt verweerders op 18 december 2019. Zij vordert in hoofddorde de gerechtelijke vaststelling van haar moederschap over de zeven verweerders. Ondergeschikt vraagt zij namens de vijf minderjarige verweerders de erkenning van hun Somalische geboortecertificaten overeenkomstig artikel 27 WIPR. Uiterst ondergeschikt vraagt zij namens de vijf minderjarige verweerders een declaratief vonnis dat zal gelden als hun geboorteakte (en waarin wordt vermeld dat zij hun moeder is).

Verweerders gaan akkoord met deze vordering. Voor zoveel als nodig vragen D. en S. in eigen naam en de voogd *ad hoc* namens de minderjarige verweerders, hun respectievelijke geboortecertificaten te erkennen in België, minstens een vonnis te verlenen dat zal gelden als vervangende geboorteakte en waarin wordt vermeld dat eiseres hun moeder is.

Het openbaar ministerie geeft alleen een gunstig advies voor de vervangende geboorteaktes (zogenaamd declaratief vonnis).

Beoordeling

5. *Gerechtelijke vaststelling van moederschap*

5.1. Alle partijen hebben de Somalische nationaliteit en hebben hun gewone verblijfplaats in Gent. Deze rechtbank is dan ook (internationaal en territoriaal) bevoegd om de vordering te beoordelen (zie artikel 61 WIPR en artikel 629bis §2/1 Ger.W.).

Eiseres had bij de geboorte van verweerders de Somalische nationaliteit, zodat haar vordering tot gerechtelijke vaststelling van haar moederschap naar Somalisch recht moet beoordeeld worden (zie artikel 62 WIPR).

5.2. Het is niet duidelijk of naar Somalisch recht het moederschap gerechtelijk kan worden vastgesteld en zo ja, wie daartoe een vorderingsrecht heeft en binnen welke termijn deze vordering moet worden ingesteld.

Hoe dan ook is het evident dat het moederschap maar gerechtelijk kan worden vastgesteld voor zover vaststaat dat de betreffende kinderen geen juridische moederlijke afstamming hebben. Eiseres bewijst dit laatste niet. Dit geldt des te meer nu DVZ door de afgifte van de visa gezinshereniging erkent dat eiseres de moeder is van verweerders. De vordering tot gerechtelijke vaststelling van eiseres' moederschap is dus niet ontvankelijk.

6. *Erkenning van de geboortecertificaten van verweerders*

6.1. Overeenkomstig artikel 31, § 1 WIPR kan een buitenlandse authentieke akte betreffende de burgerlijke stand slechts worden vermeld op de kant van een akte van de burgerlijke stand, worden overgeschreven in een register van de burgerlijke stand, of als basis dienen voor de inschrijving in een bevolkingsregister, een vreemdelingenregister of een wachtregister, na onderzoek van de voorwaarden bedoeld in artikel 27, § 1 WIPR.

Artikel 27, § 1 WIPR bepaalt dat een buitenlandse authentieke akte in België door alle overheden wordt erkend zonder dat een beroep moet worden gedaan op enige procedure, indien haar rechtsgeldigheid wordt vastgesteld overeenkomstig het krachtens deze wet toepasselijk recht en meer bepaald met inachtneming van de artikelen 18 (wetsontduiking) en 21 WIPR (openbare orde-exceptie). De akte

moet voldoen aan de voorwaarden die volgens het recht van de Staat waar zij is opgesteld, nodig zijn voor haar echtheid.

Als de overheid weigert de geldigheid van een authentieke akte te erkennen kan ‘beroep’ worden ingesteld bij de rechtbank van eerste aanleg overeenkomstig de procedure bedoeld in artikel 23 WIPR (eenzijdig verzoekschrift). Als de authentieke akte een bevoegdheid betreft als bedoeld in artikel 572bis Ger.W. (zoals terzake) moet dit ‘beroep’ worden ingesteld bij de familierechtbank.

6.2. Terzake hebben eiseres (en voor zoveel als nodig de voogd *ad hoc*), eerste en tweede verweerder hun vraag tot erkenning van de respectievelijke buitenlandse geboortecertificaten (authentieke aktes) niet ingeleid via een eenzijdig verzoekschrift maar wel via conclusie. Dit belet niet dat hun betreffend verzoek toch ontvankelijk is. Wie het meerdere mag (eenzijdig verzoekschrift) mag immers het mindere (conclusie op tegenspraak).

Evenmin leggen eiseres, eerste en tweede verweerder een weigeringsbeslissing voor van ‘een overheid’ tot erkenning van de Somalische geboortecertificaten van verweerders. Eiseres maakt evenwel aannemelijk dat de ambtenaar van de burgerlijke stand (mondeling) heeft geweigerd om deze geboortecertificaten te erkennen en te registreren in het vreemdelingenregister omdat zij niet gelegaliseerd zijn (zoals vereist door artikel 30 WIPR).

Verder tonen de stukken 17 en 18 van eiseres aan dat de Belgische FOD Buitenlandse Zaken de legalisatie van Somalische documenten heeft opgeschort omdat de chaos in Somalië ertoe leidt dat geen inhoudelijke en formele zekerheid kan worden gegarandeerd over de juistheid van de voorgelegde stukken en handtekeningen (zie ook: J. Verhellen in J. Erauw en P. Taelman (eds.), *Nieuw internationaal privaatrecht: meer Europees, meer globaal*, Kluwer, Mechelen, 2009, 163: “Het is belangrijk om (blijvend) te signaleren dat er zich voor bepaalde landen ‘onoverkomelijke’ problemen stellen. Men denke bv. aan de documenten uit Somalië en Sierre Leone waar legalisatie ‘onmogelijk’ is.”)

M.a.w. verweerders zijn – door overmacht – in de onmogelijkheid de betreffende Somalische authentieke aktes (geboortecertificaten) te laten legaliseren zodat de authenticiteit van deze aktes niet kan worden gegarandeerd.

Het verzoek tot erkenning/registratie van de Somalische geboortecertificaten is dan ook niet gegrond.

7. Vonnis ter vervanging van de geboorteaktes van verweerders

7.1. Artikel 23 BW bepaalt dat enkel de akten van de burgerlijke stand gelden als enige bewijs van de staat van de persoon, tenzij de wet het anders bepaalt. Conform artikel 26 BW (voorheen artikel 46 BW) kan, indien een akte van de burgerlijke stand vernietigd of verloren is gegaan, de akte vervangen worden overeenkomstig artikel 35 BW. De vernietiging of het verlies en de inhoud van de akte kunnen bewezen worden door geschriften, door andere authentieke bronnen of door getuigen.

Artikel 26 BW heeft een ruim toepassingsgebied: het kan niet alleen toegepast worden bij verlies of vernietiging van een akte van burgerlijke stand, maar ook in alle andere gevallen waarin men door overmacht in de onmogelijkheid verkeert om een akte van burgerlijke stand voor te leggen. Verder kan de inhoud van de ontbrekende akte van burgerlijke stand door alle middelen van recht (inclusief vermoedens) bewezen worden en niet alleen door geschriften, andere authentieke bronnen of getuigen (zie o.a. Rb. Hasselt 25 februari 2008, *T. Vreemd.* 2009, 127; A.-Ch. Van Gysel, “Les difficultés relatives a la preuve de l’état civil des étrangers en Belgique: perspectives et Solutions”, *Act.dr.fam.* 2010, 77-86 (inzonderheid 84 e.v.); Rb. Gent 31 januari 2013, *T. Vreemd.* 2013, 372; H. Englert, “Het

ontbreken van akte van de burgerlijke stand in internationale familiezaken”, *T. Vreemd*. 2010, 335-336).

Artikel 35 BW bepaalt dat een vervangende geboorteakte bij (eenzijdig) verzoekschrift moet worden gevraagd aan de familierechtbank. Het feit dat betrokkenen dit bij conclusie vragen, maakt dit verzoek niet onontvankelijk (zie naar analogie wat de rechtbank hiervoor onder randnummer 6.2 heeft vermeld: wie het mindere mag (eenzijdig verzoekschrift) mag het meerdere (conclusie op tegenspraak)).

7.2. Ter zake ligt het bewijs voor dat verweerders door overmacht in de onmogelijkheid verkeren om een gelegaliseerde geboorteakte voor te leggen (zie supra randnummer 6.2.).

Eensluidend met het advies van het openbaar ministerie, is ook de rechtbank van oordeel dat de voorgelegde stukken, inzonderheid:

- de kopieën van de geboortecertificaten van alle partijen waarvan de namen, geboorteplaatsen en -data overeenstemmen met de gegevens opgenomen in het vreemdelingenregister [...],
- de kopieën van de geboortecertificaten van verweerders waarin eiseres wordt vermeld als de moeder [...],
- het DNA-onderzoek van dokter Perpete waaruit blijkt eiseres de biologische moeder is van verweerders [...],
- artikel 59 van de Somalische Wet inzake het Personeel Statuut dat bepaalt dat het moederschap ontstaat door de geboorte van het kind [...],
- de beslissing van DVZ d.d. 12 december 2017 tot afgifte van een visum gezinshereniging aan eiseres (visum type D) en een visum om humanitaire redenen (type ASP) aan de broers/zussen van Mohamed [...],

zowel (i) de identiteit van partijen aantonen als (ii) de moederlijke afstamming van verweerders.

Het verzoek van eiseres namens de minderjarige verweerders (dat de voogd *ad hoc* voor zoveel als nodig bijvalt) en dat van eerste en tweede verweerder tot het verlenen van een vonnis dat als vervangende geboorteakte zal gelden, is dan ook gegrond.

OP DEZE GRONDEN

DE RECHTBANK,

verklaart de vordering van eiseres in eigen naam niet ontvankelijk.

verklaart de vorderingen van:

- eiseres (en voor zoveel als nodig de voogd *ad hoc*) namens de minderjarige verweerders,
- eerste verweerder,
- tweede verweerder,

ontvankelijk en gegrond als volgt.

beveelt dat dit vonnis – en meer bepaald de hierna volgende teksten – zal gelden als geboorteakte van:

1. D.M.: “Op [...] 1999 is geboren te [...] (Somalië): D.M., van het mannelijk geslacht, kind van X.X., geboren te [...] (Somalië) op [...] 1980”.

2. S.M.: “Op [...] 2001 is geboren te [...] (Somalië): S.M., van het mannelijk geslacht, kind van X.X., geboren te [...] (Somalië) op [...] 1980”.
3. F.M.: “Op [...] 2002 is geboren te [...] (Somalië): F.M., van het vrouwelijk geslacht, kind van X.X., geboren te [...] (Somalië) op [...] 1980”.
4. A.M.: “Op [...] 2004 is geboren te [...] (Somalië): A.M., van het mannelijk geslacht, kind van X.X., geboren te [...] (Somalië) op [...] 1980”.
5. C.M.: “Op [...] 2007 is geboren te [...] (Somalië): C.M., van het mannelijk geslacht, kind van X.X., geboren te [...] (Somalië) op [...] 1980”.
6. L.M.: “Op [...] 2009 is geboren te [...] (Somalië): L.M., van het vrouwelijk geslacht, kind van X.X., geboren te [...] (Somalië) op [...] 1980”.
7. B.M.: “Op [...] 2011 is geboren te [...] (Somalië): B.M., van het mannelijk geslacht, kind van X.X., geboren te [...] (Somalië) op [...] 1980”.

zegt voor recht dat verder zal worden gehandeld overeenkomstig artikel 35 BW.

laat de kosten van deze procedure ten laste van eiseres, zodat die kosten aan haar zijde niet nuttig te begroten zijn en stelt vast dat verweerders geen gerechtskosten hebben gemaakt.

veroordeelt eiseres tot betaling van het rolrecht ad € 165 maar stelt vast dat haar daarvoor kosteloze rechtsbijstand is verleend.

Aldus uitgesproken in de openbare terechtzitting van de 17^e familiekamer van de rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent op dertig april tweeduizend twintig.

Heeft de zaak volledig behandeld en erover geoordeeld: ondervoorzitter/familierechter Katrien De Wilde, bijgestaan door griffier Linda De Wispelaere.

Familierechtbank West-Vlaanderen (afd. Brugge), vonnis van 18 januari 2019

Erkenning – Toepasselijk recht – Buitenlandse huwelijksakte – Ethiopisch religieus huwelijk – Artikel 31 WIPR – Artikel 27 WIPR – Artikel 23 WIPR – Artikel 18 WIPR – Wetsontduiking – Artikel 21 WIPR – Openbare orde – Artikel 46 WIPR – Grondvoorwaarden – Artikel 47 WIPR – Vormvoorwaarden – Conflictenrechtelijke controle – Schijnhuwelijk – Artikel 147 BW – Bigamie – Ontbinding van huwelijk

Reconnaissance – Droit applicable – Acte étranger de mariage – Mariage religieux éthiopiens – Article 31 CODIP – Article 27 CODIP – Article 23 CODIP – Article 18 CODIP – Fraude à la loi – Article 21 CODIP – Ordre public – Article 46 CODIP – Conditions de fond du mariage – Article 47 CODIP – Conditions de forme du mariage – Contrôle conflictuel – Mariage simulé – Article 147 C. civ. – Bigamie – Dissolution du mariage

In de zaak

Gelet op het dossier van de rechtspleging, inzonderheid het eenzijdig verzoekschrift en de bijgevoegde stukken, neergelegd ter griffie op 12 juli 2018 door meester Van Walle Hanne advocaat te 1060 Sint-Gillis, Berckmansstraat 89, namens verzoekers:

Mevrouw [...], Belgische nationaliteit, geboren te [...] (Ethiopië) op [...], wonende te [...], met rijksregisternummer [...],

en

De heer [...], Ethiopische nationaliteit, geboren te [...] (Ethiopië) op [...], die woonstkeuze doet op het adres van zijn raadsman, (identiteit zoals weergegeven op het Ethiopisch paspoort met nummer [...], afgeleverd op 14 september 2012 en geldig tot 13 september 2017).

Gehoord in raadkamer ter zitting van 19 oktober 2018 en van 16 november 2018 verzoekers in hun middelen en uitleg bij monde van hun raadsman en verzoekster tevens in persoon.

Gezien de conclusie van verzoekers neergelegd ter griffie op 14 november 2018 en de neergelegde bundels van verzoekers en van het Openbaar Ministerie.

I. Relevante feiten en voorwerp van de vordering

Verzoekers zetten in het gedinginleidende verzoekschrift uiteen:

- dat verzoekster in 2008 is toegekomen in België en een asielaanvraag indiende op 28 juli 2008,
- dat zij bij beslissing van 21 oktober 2009 door het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen werd erkend als vluchteling,
- dat zij in Ethiopië een relatie onderhield met de heer [...] met wie zij samen een dochter heeft, [...], geboren op [...] te [...] (Ethiopië),
- dat het een traditioneel huwelijk betrof en geen wettelijke of religieuze verbintenis,

- dat het traditionele huwelijk van verzoekster in Ethiopië niet werd geregistreerd en dus ook niet werd erkend of overgeschreven in de registers,
- dat verzoekster na haar vertrek uit Ethiopië alle contact verloor met de heer [...],
- dat zij tussen 29 juli 2015 en 15 september 2015 naar Ethiopië reisde met een Belgisch paspoort nadat zij op 2 februari 2015 de Belgische nationaliteit verkreeg,
- dat zij op 30 augustus 2015 huwde met verzoeker te Addis Abeba,
- dat zij zwanger was toen zij Ethiopië verliet en op 2 juni 2016 beviel van een zoon, [...]
- dat zij sinds het huwelijk tweemaal terugkeerde naar Ethiopië, éénmaal toen zij hoogzwanger was en een tweede maal na de geboorte van het gemeenschappelijk kind,
- dat het huwelijk op 9 maart 2017 werd geregistreerd door de Federal Democratic Republic of Ethiopia Vital Event Registration en dat de huwelijksakte op 9 mei 2017 werd gelegaliseerd door het consulaat-generaal van België,
- dat verzoeker op 4 augustus 2017 een visumaanvraag indiende om verzoekster te vervoegen in België,
- dat de visumaanvraag door de Dienst Vreemdelingenzaken werd geweigerd op 18 januari 2018.

Verzoekster is van Ethiopische afkomst en heeft sinds 2 februari 2015 de Belgische nationaliteit. Verzoeker heeft de Ethiopische nationaliteit. Hij verblijft nog steeds in Ethiopië.

Ten bewijze van hun huwelijk leggen verzoekers hun huwelijksakte neer die op 9 mei 2017 werd gelegaliseerd te Addis-Abeba. De huwelijksakte werd op 9 maart 2017 geregistreerd onder het nummer [...].

Uit de inlichtingen verstrekt door de Dienst Vreemdelingenzaken op 12 maart 2018 (stukken 9-11 administratief dossier van het Openbaar Ministerie) blijkt dat verzoekster bij haar interview naar aanleiding van haar asielaanvraag op 31 juli 2008 verklaarde:

- dat ze traditioneel gehuwd was met een zekere heer [...] (° [...] volgens de Ethiopische kalender te [...], Ethiopië),
- dat ze niet wist waar hij zich thans bevond,
- dat ze samen een dochter hebben, [...]
- dat [...] haar moeder vervoegde via de procedure gezinshereniging,
- dat in haar visumdossier volgende opmerking werd gemaakt door de ambassade:
“Geen ouderlijke toestemming vader. Maar volgens schrijven van het Rode Kruis zou de man in 2006 zijn opgesloten in de cel; verder geen nieuws. Service tracing kon de man tot op heden niet lokaliseren. Vrouw verklaart in asielaanvraag de man niet meer te hebben gezien sinds 1998. In belang van het kind: overeenkomst zonder ouderlijke toestemming.”

Verzoekers leggen onder hun stuk 7 de verklaring van verzoekster naar aanleiding van haar asielaanvraag van 31 juli 2008 voor.

Op 4 augustus 2017 heeft verzoeker bij de Belgische diplomatieke post te Addis-Abeba een visum gezinshereniging aangevraagd.

Bij beslissing van 16 januari 2018 weigerde de ambtenaar van de burgerlijke stand om het buitenlands huwelijk te erkennen omdat het een schijnhuwelijk om verblijfsrechtelijke motieven zou betreffen. De ambtenaar van de burgerlijke stand meent dat de inschrijving of overschrijving strijdig zou zijn met de openbare orde nu in hoofde van minstens één van de betrokkenen de wil tot het vestigen van een duurzame levensgemeenschap niet aanwezig blijkt te zijn.

Verzoekers streven de erkenning na van hun in Ethiopië gesloten huwelijk.

Verzoeker tekent overeenkomstig artikel 27 en 31 *juncto* artikel 23 WIPR verhaal aan tegen de beslissing van de Dienst Vreemdelingenzaken van 16 januari 2018 en vordert:

- de geldigheid te erkennen van het huwelijk gesloten tussen [...] en mijnheer [...] op 30 augustus 2015 te Addis Abeba,
- ondergeschikt, alle nodige bijkomende onderzoeksmaatregelen te bevelen en indien de rechtbank van oordeel zou zijn niet over voldoende objectieve elementen te beschikken om de intentie van partijen na te gaan met betrekking tot hun plan samen hun leven op te bouwen, de persoonlijke verschijning van verzoekers te bevelen in toepassing van artikel 92 e.v. Gerechtelijk Wetboek,
- het vonnis uitvoerbaar bij voorraad te horen verklaren, niettegenstaande alle verhaal en met uitsluiting van de mogelijkheid tot kantonnement,
- kosten naar recht.

II. In rechte

(1) *Het wettelijke kader*

Onderhavig verhaal betreft de erkenning van een buitenlandse authentieke huwelijksakte zodat toepassing dient te worden gemaakt van de artikelen 27 tot 31 Wetboek Internationaal Privaatrecht (hierna verkort WIPR).

Een buitenlandse authentieke akte van de burgerlijke stand wordt in België door alle overheden erkend zonder dat een beroep moet worden gedaan op enige procedure na onderzoek van de voorwaarden bedoeld in artikel 27, § 1 WIPR. Dit betekent dat haar rechtsgeldigheid moet zijn vastgesteld en dat:

- de akte moet voldoen aan de voorwaarden die nodig zijn voor haar echtheid in het land van herkomst; wanneer het om een huwelijksakte gaat betekent dit dat de echtgenoten dienen te voldoen aan de grondvoorwaarden voor de totstandkoming van het huwelijk voorgeschreven door het recht van de staat waarvan zij de nationaliteit hebben (artikel 46 WIPR), *in casu* het Ethiopische én het Belgische recht en moeten zij de vormvereisten van het recht van het land waar het huwelijk werd gesloten in acht genomen hebben (artikel 47 WIPR), *in casu* het Ethiopische recht; op deze manier wordt het conflictenrecht getoetst.
- moet worden nagegaan of de Belgische wetgeving niet wordt ontdoken (inachtneming van artikel 18),
- de akte niet in strijd mag zijn met de openbare orde (inachtneming van artikel 21).

Ingeval de overheid weigert de geldigheid van een buitenlandse akte te erkennen om reden zoals hierboven vermeld, kan [beroep] worden ingesteld bij de familierechtbank (indien de buitenlandse akte een bevoegdheid als bedoeld in artikel 572*bis* Gerechtelijk Wetboek betreft) overeenkomstig de procedure bedoeld in artikel 23.

De rechter bij wie een verhaal betreffende de erkenning overeenkomstig de artikelen 27 en 23 WIPR van een in het buitenland opgestelde huwelijksakte aanhangig is gemaakt, moet dan ook de geldigheid van deze akte controleren volgens de grondvoorwaarden die voor elke echtgenoot worden beheerst door het recht van de Staat waarvan hij de nationaliteit heeft op het ogenblik van het huwelijk (artikel 46 WIPR) en volgens de vormvoorwaarden van het recht van het land waar het huwelijk werd gesloten (artikel 47 WIPR), rekening houdende met genoemde Belgische bepalingen met betrekking tot wetsontduiking en met de openbare orde-exceptie.

(2) Toepassing op huidige zaak

De vordering van verzoekers komt ontvankelijk voor.

De bestreden weigeringsbeslissing weerhoudt volgend argument wat betreft de niet-naleving van de grondvoorwaarden voor het huwelijk waardoor het in het buitenland voltrokken huwelijk niet werd erkend in België:

“Overwegende dat volgens art. 46 van het wetboek van internationaal privaatrecht de voorwaarden voor de geldigheid van het huwelijk voor elke echtgenoot beheerst worden door het recht van de staat waarvan hij bij de voltrekking van het huwelijk de nationaliteit heeft.

Overwegende dat het burgerlijk wetboek polygamie verbiedt voor Belgische onderdanen (art. 147 Burgerlijk Wetboek: men mag geen tweede huwelijk aangaan vóór de ontbinding van het eerste).

Overwegende dat Mevrouw [...] op 29 juni 1996 te [...] (Ethiopië) in het huwelijk trad met Mijnheer [...] en er geen echtscheidingsakte of overlijdensakte van Mijnheer [...] werd voorgelegd.

Overwegende dat Mevrouw [...] naar Belgisch recht nog steeds gehuwd is met haar eerste echtgenoot, Mijnheer [...].

Overwegende dat de Belgische echtgenote echter op 30/08/2015 in Addis Abeba opnieuw in het huwelijk is getreden met de visumaanvrager, waardoor artikel 147 Burgerlijk Wetboek van toepassing is en er bijgevolg sprake is van bigamie.”

De rechtbank dient aldus vooreerst te oordelen of er wat betreft de grondvoorwaarden onregelmatigheden zijn.

De grondvoorwaarden voor het huwelijk worden voor elke echtgenoot beheerst door het recht van de Staat waarvan hij/zij de nationaliteit heeft op het ogenblik van het huwelijk (artikel 46 WIPR). Voor verzoeker is dit overeenkomstig het Ethiopische recht en voor verzoekster is dit – gelet op de Belgische nationaliteit van verzoekster – overeenkomstig het Belgische recht. Artikel 147 Burgerlijk Wetboek vindt dus wel toepassing.

Er kan aan de hand van de elementen die door verzoekers en door het Openbaar Ministerie worden aangehaald, worden besloten:

- dat verzoekster traditioneel gehuwd is te [...] (Ethiopië) in 2004 (op 29.6.1996 volgens de Ethiopische kalender) met [...],
- dat zij hem het laatst zag in 2006 (op 20.11.1998 volgens de Ethiopische kalender),
- dat ze samen een dochter hebben, [...], geboren op [...] 2007 (op 17.8.1999 volgens de Ethiopische kalender),
- dat de dochter van verzoekster, wanneer verzoekster in 2010 naar België is gekomen, aanvankelijk in Ethiopië is gebleven,
- dat de dochter van verzoekster een visum verkreeg om naar België te komen zonder ouderlijke toestemming van de vader,
- dat de dochter van verzoekster sinds 15 maart 2012 ingeschreven is in het bevolkingsregister op het adres van verzoekster.

Er is geen betwisting dat de heer [...] de juridische vader is van [...]. Er is evenmin betwisting dat verzoekster traditioneel gehuwd is met de heer [...].

1. Het huwelijk van verzoekster met [...] is een rechtsgeldig huwelijk naar Ethiopisch recht en heeft rechtgevolgen.

Overeenkomstig artikel 1, 2°, artikel 4 en artikel 27 van de Ethiopisch familiewet nummer 2013/2000 van 4 juli 2000, is een traditioneel huwelijk in Ethiopië een rechtsgeldige huwelijksvorm.

Artikel 28, 3° van de Ethiopisch familiewet bepaalt dat elk huwelijk (ongeacht of het een burgerlijk huwelijk, een religieus huwelijk dan wel een traditioneel huwelijk betreft) rechtgevolgen heeft vanaf het ogenblik waarop het is gesloten en dus niet vanaf het ogenblik van de registratie. Het weze trouwens opgemerkt dat het huwelijk van verzoekers van 30 augustus 2015 ook slechts werd geregistreerd op 9 maart 2017.

Artikel 40 van de Ethiopisch familiewet bepaalt dat elk huwelijk, ongeacht de vorm waarin het werd gesloten (civiel, religieus of traditioneel), dezelfde rechtsgevolgen teweegbrengt.

2. Geen bewijs van ontbinding van het rechtsgeldig gesloten huwelijk van verzoekster met [...].

Verzoekster legt geen bewijs voor van ontbinding van het huwelijk met [...]. Nochtans had zij hiertoe de mogelijkheid nu zij stelt dat zij, sinds zij de Belgische nationaliteit heeft verkregen, reeds driemaal is afgereisd naar Ethiopië. Verzoekster verklaarde dat zij niet wist waar de heer [...] zich momenteel bevindt. Overeenkomstig artikel 75 van de Ethiopische familiewet kan het huwelijk ook ontbonden worden door een afwezigheidsverklaring.

Het door verzoekers neergelegde stuk 6 (een document in een voor de rechtbank onbekende taal en een document in het Engels afkomstig van Stadium Translation Service gedateerd 21 juni 2018) is geen bewijs van ongehuwde staat van verzoekster per 30 augustus 2015.

Bovendien blijkt uit de voorgelegde huwelijksakte dat het uniek identificatienummer van de geboorteregistratie van verzoekster niet werd ingevuld (hoewel verzoekster wel degelijk is geboren in Ethiopië en zij bij haar asielaanvraag een Ethiopische identiteitskaart voorlegde). Er werd ook enkel melding gemaakt van de Belgische nationaliteit van verzoekster en niet van de geboorteplaats van verzoekster (hoewel deze vermelding is voorgeschreven door artikel 30 van de Ethiopisch familiewet). De vraag kan aldus gesteld worden aan de hand van welke gegevens de ambtenaar van de burgerlijke stand de ongehuwde staat van verzoekster heeft gecontroleerd. Bovendien stelt verzoekster zelf dat zij haar huwelijk met [...] niet heeft laten registreren – haar huwelijk met verzoeker werd ook slechts anderhalf jaar na de huwelijksvoltrekking geregistreerd – zodat de al dan niet ongehuwde staat niet kan worden vastgesteld.

Het enkele feit dat ook artikel 33 van de Ethiopisch familiewet bigamie sanctioneert, bewijst dus niet dat er geen sprake zou kunnen zijn van bigamie.

3. Verder wordt niet betwist dat de heer de juridische vader is van [...]. Verzoekster had de geboorteakte van [...] kunnen voorleggen (artikel 154 Ethiopische familiewet) op basis waarvan mogelijks zou kunnen worden opgemaakt op welke basis de vaderlijke afstamming werd vastgelegd (huwelijks of buitenhuwelijks).

Gelet op de gehuwde staat van verzoekster, kon zij niet huwen met verzoeker. Verzoekster voldeed niet aan de huwelijksvoorwaarden voorgeschreven door artikel 147 Burgerlijk Wetboek. De vordering van verzoekers tot erkenning van hun huwelijk/huwelijksakte is ongegrond.

De gerechtskosten blijven ten laste van verzoekers.

OM DEZE REDENEN

DE FAMILIERECHTBANK, KAMER B.27,

Gelet op artikel 2 en volgende van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken.

Rechtsprekend in eerste aanleg waarbij het Openbaar Ministerie, bij monde van mevrouw Grace Van Beselaere, eerste substituut-procureur des Konings werd gehoord in haar mondelinge advies ter zitting van 16 november 2018.

Verklaart de vordering van verzoeker ontvankelijk doch wijst deze af als ongegrond.

Laat de kosten van deze eenzijdige procedure ten laste van verzoeker.

Aldus gewezen en uitgesproken in raadkamer in het gerechtsgebouw te Brugge op achttien januari tweeduizend negentien.

Aanwezig zijn:

An Bekkers, alleenrechtsprekend rechter
Daphne Hendrycks, toegevoegd griffier.

Vrederecht Torhout, vonnis van 27 januari 2021

Internationale bevoegdheid – Ouderlijke verantwoordelijkheid – Verordening 2201/2003 (Brussel IIbis) – Machtiging voor minderjarig kind voor de verkoop van een onroerend goed – Artikel 1, lid 2, e) – Maatregelen ter bescherming van het kind – Artikel 8

Compétence internationale – Responsabilité parentale – Règlement 2201/2003 (Bruxelles IIbis) – Autorisation donnée à un enfant mineur de mettre en vente un bien immeuble – Article 1, al. 2, e) – Mesures de protection de l'enfant – Article 8

De vrederechter beslist het volgende in de zaak van:

I.V., met rijksregisternummer [...], die woont te [...] Zedelgem, [...],

in de hoedanigheid van drager van het ouderlijk gezag over:

F.V., met rijksregisternummer [...], die woont te [...] Zedelgem, [...]

verzoekende partij

Procedure

Gelet op het vorenstaand verzoekschrift van 11 januari 2021, ontvangen ter griffie op 13 januari 2021 en de redenen erin vermeld.

De vrederechter heeft rekening gehouden met de procedurestukken en de neergelegde bewijsstukken.

De wet op het gebruik der talen in gerechtszaken werd nageleefd.

Motivering

De bevoegdheid van de Belgische rechter

De verzoekster vraagt om als vertegenwoordiger van haar minderjarige dochter de machtiging te bekomen om in te stemmen met de verkoop van het onroerend goed, gelegen te [...] Sluis, [...] (Nederland).

De bepalingen van de verordening (EG) nr. 2201/2003 van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid zijn van toepassing.

Artikel 1, lid 1.b van de voornoemde verordening voorziet dat de verordening van toepassing is, ongeacht de aard van het gerecht, op burgerlijke zaken betreffende “*de toekenning, de uitoefening, de overdracht, de beperking of de beëindiging van de ouderlijke verantwoordelijkheid*”.

Artikel 1, lid 2 verduidelijkt verder wat daar onder moet worden verstaan. Onder lid 2, e) wordt aangehaald:

“e) de maatregelen ter bescherming van het kind die verband houden met het beheer of de instandhouding van, dan wel de beschikking over, het vermogen van het kind.”

In concreto kadert het verzoek van de verzoekster-ouder in het beheer van het vermogen van de minderjarige, zodanig dat de voornoemde verordening van toepassing is.

Artikel 8.1 voorziet dat, ter zake van de ouderlijke verantwoordelijkheid de gerechten bevoegd zijn van de lidstaat op het grondgebied waarvan het kind zijn gewone verblijfplaats heeft op het tijdstip dat de zaak bij het gerecht aanhangig wordt gemaakt.

De minderjarige heeft haar gewone verblijfplaats in België; de Belgische rechtbanken zijn derhalve bevoegd.

Wat betreft de territoriale bevoegdheid van het Vredegerecht van het kanton Torhout kan worden verwezen naar artikel 629^{quater} van het Gerechtelijk Wetboek. De minderjarige heeft haar woonplaats in het Kanton Torhout.

Ten gronde

Uit de gevoegde stukken blijkt dat de voorgenomen onderhandse verkoop van het onroerend goed gelegen te [...] Sluis, [...] (Nederland) en exclusieve eigendom van de minderjarige ingevolge aanvaarding onder het voorrecht van boedelbeschrijving van de nalatenschap van haar vader S.D., geboren te Blankenberge op [...] 1980, laatst wonende te [...] Sluis, [...] en overleden te Sluis op [...] 2020, in haar belang is.

De behaalde koopprijs spoort met het gevoegde schattingsverslag. Het is niet zeker dat een andere wijze van verkoop dezelfde opbrengst zou genereren.

De machtiging kan worden toegestaan.

Beslissing

Na kennis te hebben genomen van de stukken.

Verleent bijzondere machtiging aan I.V., met rijksregisternummer [...], die woont te [...] Zedelgem, [...] om, in haar hoedanigheid van drager van het ouderlijk gezag over F.V., met rijksregisternummer [...], die woont te [...] Zedelgem, [...], over te gaan tot de ondertekening van de overdrachtsakte betreffende de verkoop van de woning met berging, tuin, ondergrond en verder aan- en toebehoren, gelegen te [...] Sluis, [...], kadastraal bekend gemeente Sluis, [...], ter grootte van [...] voor de prijs van [...].

Veroordeelt de verzoekende partij tot betaling van het rolrecht van 50,00 euro aan de FOD Financiën, die verder zal instaan voor de invordering van dit bedrag.

Deze beslissing is genomen op de zitting in raadkamer van woensdag zevenentwintig januari tweeduizend eenentwintig van het vredegerecht van het kanton Torhout, door Jorn Dangreau, vrederechter, bijgestaan door Greta Lambrecht, hoofdgriffier.

ACTUALITEIT/ACTUALITÉ

Regelgeving / Réglementation

1. Inwerkingtreding van het Verdrag van Den Haag van 13 januari 2000 inzake de internationale bescherming van volwassenen

[Wet van 13 maart 2019](#) houdende instemming met het Verdrag inzake de internationale bescherming van volwassenen, gedaan te 's-Gravenhage op 13 januari 2000. Met deze wet trad het Volwassenenbeschermingsverdrag voor België in werking op 1 januari 2021. Het Verdrag is in internationale situaties van toepassing op de bescherming van volwassenen die vanwege een stoornis in of ontoereikendheid van hun persoonlijke vermogens niet in staat zijn hun belangen te behartigen (artikel 1). Het regelt de internationale bevoegdheid, het toepasselijk recht, de erkenning en tenuitvoerlegging van maatregelen en de samenwerking tussen autoriteiten van de Verdragsstaten.

Deze wet is op 22 december 2020 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Entrée en vigueur de la Convention de La Haye du 13 janvier 2000 sur la protection internationale des adultes

[Loi du 13 mars 2019](#) portant assentiment à la Convention sur la protection internationale des adultes, faite à La Haye le 13 janvier 2000. Avec cette loi, la Convention de La Haye sur la protection des adultes est entrée en vigueur en Belgique le 1er janvier 2021. La Convention s'applique dans les situations internationales à la protection d'adultes qui, en raison d'une altération ou d'une insuffisance de leurs facultés personnelles, ne sont pas en état de pourvoir à leurs intérêts.

Cette loi a été publiée le 22 décembre 2020 au Moniteur belge.